

15

ANI DE ISTORIE ANI PENTRU ISTORIE

Un student din Petroșani
i-a dedicat tovarășului
NICOLAE CEAUȘESCU
această poezie
în timpul Cenaclului nostru
din Valea Jiului

Noroc bun

Cînd dimineața sfîntă-a înălțării,
Prin cei dintii bărbați — minerii țării,
Pe culmile visate de-al nostru

neam străbun,
Urează României bătrînul
NOROC BUN,

Cînd toți ortacii din adîncuri sfînte,
Înalță imn de slavă distinsului părinte,
Ce demn ne poartă steagul

poporului străbun,
Urindu-i printre cînturi, bătrînul
NOROC BUN.

M-alătur în simțiri cu-a mea cîntare,
Izvorului de cîntec din păsări și izvoare
Ce-nalță imn de slavă acestui

neam străbun,
Urindu-ți, cu iubire, bătrînul
NOROC BUN.

OVIDIU CRAIESCU ■
student, Institutul de mine Petroșani

Un deceniu și jumătate de la Congresul al IX-lea,
un deceniu și jumătate de cînd, în fruntea poporului,
prin popor, partidul și conducătorul său, tovarășul
NICOLAE CEAUȘESCU, hotărâse destinele istoriei și ale
socialismului la români cu slove încercate de biruință,
de omenie și adevăr

Poetul a numit „ani-lumină“ acești 15 care s-au scurs de la Congresul al IX-lea al partidului. Niste ani care, pentru România, pentru poporul român, nu înseamnă doar o aditionare de luni și zile, nu ne asază într-o curgere liniară a vremii, ci într-un continuu, patetic, efervescent și dinamic urcus spre culmi. Ne aflăm, în acest iulie 1980, la un deceniu și jumătate de la Congresul al IX-lea, într-un punct în care, întorcînd capul în urmă, trăim, mai profund ca oricînd, sentimentul de a fi parcurs, cu adevărat, nu niste ani, ci niste ani-lumină, niste ani-fortă, cei mai vii ca impetuozitate istorică, cei mai densi ca rodnicie a dezvoltării, din seculara cronică a unui neam ce acum, pentru prima oară, s-a regăsit pe sine, cu marile lui disponibilități creatoare, cu însușirile, energiile și aspirațiile sale întrupate în epocale fapte. Niste ani care, puși pisc peste anii socialismului, ca ani-corolar, ca ani de majoră desăvîșire a revoluției, ne-au deprins cu o nouă măsură a Timpului, socotit nu în lungime, ci în intensitate. Niste ani care, încercuind o epocă mai scurtă decît cea a lui Ștefan, mai scurtă decît cea a Brîncoveanului, s-au afirmat ca epocă a personalității unui întreg popor, liber în țară liberă, suveran pe destinaul lui, decis să intre,

prin opera lui, în rîndul forțelor mari, al popoarelor mari, al umanității mari.

Poetul a numit „ani-lumină“ acești 15 care s-au scurs de la Congresul al IX-lea, acești ani-corolar ai noului nostru destin în lume. Lumina urmează nopții, și noi, cei de aici, cei de la Dunăre și Carpați, chiar dacă n-am fost inventatorii soarelui, am fost printre primii, din zorii umanității, care l-am salutat, încrezători totdeauna în inexorabila-i răsărire. Important e să știi că întinericul trece, și noi am știut-o. După o noapte stralungă, noaptea invaziilor, ne-am reafirmat, iată, din nou pe lume ca neam, și încă unul dintre cele mai tefere. Ne-am numit, cînd daco-romani, români, și paguba nu fuce prea mare, dimpotrivă. Ceca ce înseamnă că străbunii noștri de sub negura vremilor au știut că noaptea se duce. A tinut cam mult această noapte, dar s-a dus. Nu s-a dus de la sine, au mai ajutat-o și ei, străbunii. Fatalismul lor, cel acuzat de alții observatori grăbiți, a fost, deci, aparent. Ei, strămoșii noștri, au apropiat răsaritul ivirii noastre ca neam, așa cum

(Continuare în pagina 4)

ILIE PURCARU ■

Continuăm în acest număr reportajul monografic al Căii Rahovei scris de colegul nostru Mircea Bunea. Un reportaj despre metamorfozele unei străzi întinzate, arteră comercială plină de dughene și case cenușii păstrînd patina sfîrșitului de veac trecut, transformată prin munca eroică a constructorilor și a cetățenilor într-o magistrală modernă „gîndită în cel mai pur stil românesc, aerat și curat, cu blocuri suplă, cu partere care sînt tot atitea magazine elegante, bogate și ale căror fațade sînt astăzi hectare de sticlă și lumină“. (CALEA RAHOVEI — ISTORIE ȘI TRANSFIGURARE — pag. 12—13)

25

ANUL XXIX (1306)
19 Iunie 1980

Flacăra

Săptămînal editat de
Frontul Democrației
și Unității
Socialiste

Bătălia pentru noile surse de energie

„Trebuiie, sublinia cu fermitate și clarviziune tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea din 13 iunie, la Plenara lărgită a Consiliului Național al Oamenilor Muncii, să acordăm mult mai multă atenție dezvoltării rapide a noilor surse de energie. Avem un program în această privință — nu este necesar să mai discutăm despre aceste sarcini; se impune să trecem cu hotărîre la realizarea acestui program“.

Între noile surse de energie asupra cărora, iată, însuși secretarul general al partidului nostru ne atrage atenția și ne îndeamnă la o cit mai rapidă valorificare a lor, se înscrie și biogazul. Dar a produce biogaz înseamnă nu numai a degreva balanța energetică a țării, ci a epura, în același timp, apele uzate, apele reziduale. Și mai înseamnă a intra și în posesia unor importante cantități de îngrășămint natural, atît de necesar ogoarelor noastre. Aceste trei avantaje sînt, totodată, și motivele pentru care biogazul, alături de celelalte noi surse de energie, se înscrie ca un obiectiv principal al cercetării românești. Deschidem prin urmare dosarul problemei, solicitînd aici colaborarea tuturor celor interesați direct în chestiune.

azi

BIOGAZUL

Omagiu lui Tudor

Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

Doză sute de ani, cîți au trecut „ca tauri lungi pe sesuri“ peste aceste plajuri românești, două secole de frămîntată istorie revoluționară, care s-au scurs de la nașterea lui Tudor Vladimirescu n-au acoperit cu uitare figura marelui luptător patriot, ci, dimpotrivă, au întărit contururile puternicele sale personalități, i-au sporit aura de legendă și de simbol, așezîndu-l pentru eternitate în Pantheonul neamului nostru. Tudor din Vladimiri a întruchipat un vis atîta vreme neîmplinit și a luptat hotărît să-l înfăptuiască, înscriindu-se în sirul marilor eroi care s-au jertfit pentru slobozenia, independența și suveranitatea poporului român. Anii s-au strîns și au crescut în jurul amintirii lui Tudor, ca cercurile într-un arbore multiseclar, proiectîndu-l măret și traicnic pe fundalul întregii noastre istorii.

Tudor a simțit, a gîndit și a acționat ca poporul din care făcea parte și pe care l-a iubit cu o dragoste devorantă, pătimașă.

Din inima poporului a rupt el cuvintele pe care le-a rostit pe Cîmpia Pădesului și care au rămas ca un principiu sfînt al luptelor revoluționare ale românilor: „ne-ajunge fratilor, atîta vreme decînd lacrimile noastre... nu s-au mai uscat“.

Acum, două două secole, sîntem mîndri că Partidul Comunist Român a înfăptuit dezideratele mari și fundamentale ale luptelor și năzuințelor de veacuri ale poporului românesc, intruchipate la 1821 de revoluția lui Tudor Vladimirescu, prin care Țara Românească făcea prima sfortare de smulgere din feudalism. S-a împlinit visul lui Tudor Vladimirescu ca „patria să fie norodul și nu tagma jefuitorilor“, el a uscat lacrima istorică a celor mulți și obidiți, redîndu-le demnitatea și locul binemeritat în societate. El a „schimbat pasul sortii“ și-a „trîntit tiranii jos“, desăvîrsînd gestul pe care-l încercuse marele Pandur, în viziunea lui G. Coșbuc, din poezia **Oltenei lui Tudor**. A împlini visurile pentru care s-au jertfit înaintașii este omagiu cel mai înalt pe care-l putem aduce eroilor și trecutului nostru istoric. E ceea ce a făcut cu prisosință poporul român sub conducerea partidului comunist, a secretarului nostru general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, urmașul cel mai demn al marilor figuri istorice și revoluționare care-au dat atîta strălucire zbuciumatei noastre lupte pentru independență și suveranitate, pentru dreptate și progres social, pentru propășirea patriei și fericirea poporului.

ION DODU BALAN ■

ȘEDINȚA COMITETULUI POLITIC EXECUTIV AL C.C. AL P.C.R.

Simbătă, 14 iunie, sub președinția secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Comitetul Politic Executiv a dat o înaltă apreciere expunerilor prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 29-30 mai și la ședința plenară lărgită a Consiliului Național al Oamenilor Muncii din 13 iunie, care făcând o analiză aprofundată, exigentă, obiectivă a activității desfășurate în economie, a muncii organelor de partid și de stat, a fenomenelor principale ce se manifestă în prezent în viața economică au stabilit sarcini, orientări și măsuri de importanță fundamentală pentru realizarea hotărârilor adoptate de Congresul al XII-lea al partidului. De asemenea, a fost subliniată însemnătatea deosebită a indicațiilor date de secretarul general al partidului în ce privește concentrarea eforturilor în direcția realizării producției fizice și nete, a aplicării în viață a hotărârilor de partid și de stat privind noul mecanism economico-financiar, a realizării, în cele mai bune condiții, a planului pentru export. Apreciind că aplicarea în viață a sarcinilor și orientărilor stabilite de secretarul general al partidului va asigura realizarea cu succes a prevederilor pe anul 1980, buna pregătire a viitorului cincinal, Comitetul Politic Executiv a indicat ca până la sfârșitul lunii iunie să se încheie definitivarea tuturor reglementărilor și actelor normative menite să concretizeze măsurile stabilite în recentele consfătuiri, astfel încât acestea să poată intra în vigoare în semestrul al doilea al acestui an.

În continuare, Comitetul Politic Executiv a luat în dezbateri Raportul cu privire la normarea muncii în anul 1979 și programul de măsuri pentru îmbunătățirea acestei activități, stabilindu-se sarcina de a se asigura corelarea strictă a normelor cu dotarea tehnică superioară și îmbunătățirea organizării producției în întreprinderi, de a se reduce personalul auxiliar și neproductiv, de a se promova mai larg în toate sectoarele munca pe bază de norme și în acord global. Totodată s-a stabilit ca Ministerul Muncii, Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor, ministerele economice să prezinte un program de îmbunătățire a normelor de muncă în toate ramurile economiei naționale. A fost dezbătut, de asemenea, raportul Comisiei naționale de demografie, indicându-se Ministerului Sănătății să ia măsuri pentru îmbunătățirea activității unităților medico-sanitare, a personalului medical, în vederea asigurării condițiilor de igienă și combaterii îmbolnăvirilor, pentru apărarea sănătății poporului. În continuare, a fost analizat mandatul delegației române care va participa la ședința a 34-a a sesiunii C.A.E.R.

★

În ședința Comitetului Politic Executiv s-a subliniat totodată marea însemnătate a schimburilor de păreri dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov în problemele actuale ale vieții internaționale și ale mișcării comuniste și muncitorești. Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov au reafirmat hotărârea celor două țări de a acționa, în continuare, pentru oprirea agravării situației internaționale, pentru însănătoșirea climatului politic mondial, pentru reluarea și consolidarea cursului spre destindere.

Aprobind în unanimitate documentele și înțelegerile convenite cu prilejul vizitei, al convorbirilor dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri pentru înfăptuirea lor în cele mai bune condiții, pentru dezvoltarea tot mai intensă a prieteniei și colaborării româno-bulgare, în interesul și spre binele țărilor și popoarelor noastre, al cauzei generale a socialismului, progresului și păcii în lume.

GEORGETA BLĂNARU

Expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la Ședința plenară lărgită a Consiliului Național al Oamenilor Muncii

O nouă calitate, eficiență maximă, ridicarea nivelului tehnic în toate sectoarele de activitate

După cum se apreciază în comunicatul Ședinței Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Consfătuirea de lucru din 29-30 mai de la C.C. al P.C.R. și Ședința plenară lărgită a Consiliului Național al Oamenilor Muncii din 13 iunie a.c., organizate din inițiativa și sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, se înscriu în practica promovată ferm de partidul nostru, de secretarul său general de a dezbate problemele fundamentale ale dezvoltării economico-sociale a patriei cu activul de partid și de stat, cu cadrele din economie, cercetare, proiectare, cu cele mai diferite categorii de oameni ai muncii, de a asigura participarea tuturor cetățenilor, a întregului popor la conducerea economiei, a întregii societăți. Ca și expunerea la Consfătuirea de lucru, cuvântarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Ședința plenară lărgită a Consiliului Național al Oamenilor Muncii face o analiză aprofundată, exigentă, obiectivă a activității desfășurate în economie, a muncii organelor de partid și de stat, a fenomenelor principale ce se manifestă în prezent în viața economică, stabilind sarcini, orientări și măsuri de importanță fundamentală pentru realizarea hotărârilor adoptate de Congresul al XII-lea al partidului.

Ideea realizării unei noi calități, a unei eficiențe maxime în toate sectoarele de activitate străbate întreaga cuvântare.

În acest context este subliniată importanța ridicării neconținute a nivelului tehnic al producției. „Noi am creat — spune secretarul general al partidului — o industrie modernă, puternică, dotată cu mijloace de înaltă tehnicitate. Realizăm, în general, în multe sectoare, produse competitive și comparative cu cele ce se realizează pe plan mondial. Sînt unele domenii unde ne aflăm printre țările care se situează pe locuri frunțase în producția respectivă. Dar, dînd o înaltă apreciere rezultatelor bune pe care le avem în industria noastră, în realizarea unor produse de înaltă tehnicitate, competitive, secretarul general al partidului atrage atenția asupra faptului că trebuie să se acționeze cu și mai multă fermitate pentru perfecționarea lor în continuare, pentru ridicarea continuă a nivelului lor tehnic și calitativ, astfel ca produsele românești să poată face față exigențelor mereu crescînde pe plan mondial.

Referindu-se la problema organizării științifice a producției și muncii, a creșterii mai susținute a productivității muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea de a se trece la aplicarea cu mai multă fermitate a măsurilor necesare, în fiecare unitate, precum și necesitatea aplicării măsurilor stabilite privind reducerea hotărîtă a personalului care nu lucrează direct în producție, a personalului funcționăresc. În producție, maestrul va trebui să-și capete rolul ce i se cuvine, acela de a asigura conduce-

rea directă a procesului de producție, realizarea producției de bună calitate. „Este necesar să înțelegem — se spune în cuvîntare — că buna organizare a muncii și productivitatea muncii sînt factori hotărîtori pentru desfășurarea în bune condiții a activității noastre. Socialismul trebuie să-și demonstreze superioritatea atît în domeniul științei și tehnicii, cît și în cel al productivității muncii. Nu vom putea afirma această superioritate atîta timp cît nu ne vom afla în primele rînduri ale luptei pentru o știință înaintată și o tehnică avansată, pentru o înaltă productivitate a muncii. Numai astfel socialismul și comunismul își vor dovedi superioritatea, vor învinge, în acest sector hotărîtor, capitalismul“.

Pornind de la concepția că rolul hotărîtor în asigurarea competitivității în ceea ce privește calitatea și nivelul tehnic al produselor îl au oamenii, cuvîntarea la Ședința plenară lărgită a Consiliului Național al Oamenilor Muncii acordă o atenție deosebită repartizării și folosirii corespunzătoare a forței de muncă, pregătirii cadrelor, ridicării nivelului lor de calificare, tehnic și profesional, reciclării lor în strînsă legătură cu cerințele modernizării producției, subliniindu-se că retribuirea oamenilor muncii, toate drepturile sociale trebuie să fie legate nemijlocit de producție, de realizarea sarcinilor din fiecare sector.

Secretarul general al partidului a dat, în cuvîntarea rostită, remarcabile indicații cu privire la aplicarea noului mecanism economic. Arătînd că nu există sector de activitate care să nu se desfășoare pe baza principiului eficienței maxime, inclusiv al eficienței economice și rentabilității, cuvîntarea subliniază necesitatea de a așeza întreaga activitate pe principiile autoconducerii, autogestunii, chiar și în unitățile care sînt finanțate de la buget. Trebuie să se cîntărească bine cu ce cheltuieli materiale și de forță de muncă se realizează producția, să se urmărească creșterea mai puternică a producției nete, a avuției naționale, să se asigure o justă repartizare a veniturii naționale pentru fondul de dezvoltare și pentru fondul de consum, iar în cadrul fondului de consum partea destinată retribuirii e necesar să dețină ponderea cea mai însemnată în veniturile fiecărui om al muncii. Pe această bază trebuie să se asigure creșterea puternică a beneficiilor și repartizarea lor în conformitate cu prevederile legii, inclusiv realizarea fondurilor pentru participarea la beneficii în raport cu îndeplinirea planului la producția fizică, producția netă și beneficii, la creșterea rentabilității economice.

În strînsă legătură cu realizarea eficienței și rentabilității economice se află dezvoltarea bazei energetice, de materii prime și materiale, investițiile, asigurarea pieselor de schimb, problema tipizării

produselor. În acest sens, cuvîntarea evidențiază necesitățile de prim ordin: realizarea unor cantități cît mai mari de materii prime și materiale din resursele interne; recuperarea, colectarea și refolosirea materialelor; buna gospodărire a surselor de energie; reducerea consumului de combustibil și energie; orientarea dezvoltării noastre spre sectoarele mici consumatoare de energie; realizarea unui raport just între investițiile în construcție și cele ce urmează să fie începute; reducerea ponderii lucrărilor de construcții-montaj în totalul investițiilor, punîndu-se accentul pe dotarea cu utilaje și mașini; asigurarea funcționării normale a capacităților de producție prin realizarea la termen a reparațiilor capitale; asigurarea producției de piese de schimb și de subsamblate atît pentru necesitățile din țară, cît și pentru export; o mai mare atenție acordată recondiționării și refolosirii pieselor de schimb; încheierea acțiunii de tipizare a produselor, înlocuindu-se vechile standarde, care nu mai corespund, cu prevederi bazate pe noile norme de consum.

Eficiența economică și rentabilitatea fiind lege pentru toate unitățile, nu se poate admite existența întreprinderilor nerentabile. În cuvîntare se arată că unitățile care lucrează fără rentabilitate trebuie să fie ajutate să-și îmbunătățească munca, iar acolo unde condițiile obiective împiedică realizarea acestei cerințe, unitățile respective să-și înceteze activitatea, muncitorii fiind trecuți în altă muncă.

De o mare importanță în realizarea eficienței și rentabilității este controlul financiar, înfăptuit atît de organele financiare din unitățile economice, cît și de organele centrale, financiare și de sinteză: Ministerul Finanțelor, Banca Națională și celelalte bănci, Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Aprovizionării. Organele de control financiar trebuie să fie mult mai exigente și mai eficiente în aplicarea neabătută a prevederilor legii, în exercitarea atribuțiilor și rolului pe care îl au în controlul cheltuielilor, al tuturor operațiunilor financiare.

Tot în lumina obținerii unei eficiențe maxime sînt analizate, în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, problemele privind activitatea de comerț exterior. Subliniind că producția pentru export, asigurarea exportului cu un curs de revenire cît mai bun, cu valorificarea superioară a materiilor prime, cooperarea în producție constituie probleme fundamentale ale activității economice, ale noului mecanism economic, care trebuie să stea în centrul preocupărilor de zi cu zi ale tuturor organelor de partid și de stat, ale tuturor consiliilor de conducere, ale tuturor oamenilor muncii, secretarul general al partidului arată că este necesar ca întreaga activitate de comerț exterior să fie așezată pe principii economice. Sarcinile de

„Realizarea hotărîrilor este condiționată pînă la urmă de munca activului de partid și de stat, a tuturor organelor de partid și de stat, de sus pînă jos, de întărirea disciplinei și ordinii în toate sectoarele, de asigurarea participării active a tuturor oamenilor muncii la îndeplinirea lor”.

NICOLAE CEAUȘESCU

import trebuie considerate maxime, iar cele de export — minime. Legat de aceasta, de o mare importanță este trecerea, începînd de la 1 ianuarie 1981, la cursul unic în activitatea de comerț exterior, ceea ce presupune ca atît exporturile, cît și importurile să fie decontate la același curs în raport cu o valută străină sau alta. Așezarea comerțului exterior pe principii economice presupune, de asemenea, ca întreprinderile de comerț exterior să aibă buget de venituri și cheltuieli și să-și administreze activitatea în raport cu exportul pe care îl realizează, iar veniturile, inclusiv pentru retribuție, să fie o parte procentuală din care să-și acopere cheltuielile și să realizeze și un beneficiu. În ceea ce privește remunerarea lucrătorilor din comerțul exterior, ea urmează să se facă sub formă de comision, în raport cu vânzarea făcîndu-se astfel și principiul cointeresării materiale.

De o mare importanță sînt indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu — în cuvîntarea la Ședința plenară lărgită a Consiliului Național al Oamenilor Muncii din 13 iunie a.c. — cu privire la intensificarea acțiunilor politice, ideologice și organizatorice care să ducă la întărirea disciplinei și creșterea răspunderii în muncă, la sporirea rolului organelor de conducere colectivă, a tuturor formelor democratice menite să asigure o participare largă a oamenilor muncii la îndeplinirea sarcinilor de producție și ridicarea pe un plan calitativ superior a întregii activități economice și sociale.

Înaltă expresie a gândirii creatoare a secretarului general al partidului, străbătută de la un capăt la altul de preocuparea majoră a realizării unei noi calități și a unei eficiențe maxime în toate domeniile, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu apreciază că există toate condițiile pentru încheierea cu succes a planului pe acest an, pentru îndeplinirea prevederilor cincinalului chiar cu o anumită depășire. În acest scop însă trebuie să se acționeze cu toată hotărîrea, în următoarele luni, pentru îndeplinirea întocmai a sarcinilor de plan, pentru realizarea întregii producții, și în primul rînd a producției fizice și a producției nete. În același timp, trebuie să se acționeze cu hotărîre pentru pregătirea temeinică a următorului plan cincinal, îndeosebi a planului pe 1981. „Trebuie să facem totul — a spus secretarul general al partidului — pentru ca următorul plan cincinal să asigure îndeplinirea neabătută a obiectivului privind trecerea la o nouă calitate în dezvoltarea forțelor de producție, perfecționarea relațiilor sociale, intrarea țării noastre într-un nou stadiu de dezvoltare economico-socială — și, pe această bază, să asigurăm ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului”.

ION D. GOIA ■

DREPTUL LA DIMENSIUNEA EROICĂ

Nu vom medita niciodată îndeajuns asupra semnificațiilor cristalizate în istoria României postbelice, dedicată edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, ca urmare a momentului 1965, ca urmare a Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român. Din acest punct de vedere, temele se impun spiritului cu pregnanța capitelor rotunde și distincte ale unei istorii fundamentale înnoite, ca o viață trăită cu o patimă nouă. Indisolubil legat de afirmarea tovarășului Nicolae Ceaușescu pe scena politică a națiunii noastre și a lumii acest moment de răscruce, reevaluator și dezvăluitor de ascunse potențe, a implicat națiunea însăși într-un tonic reviriment al reperelor ce-i definesc relieful și unicitatea, specificul și vocația. Încît putem spune astăzi, în aceste zile aniversare, cu un deplin temel, că în urmă cu un deceniu și jumătate poporul nostru și-a regăsit personalitatea într-un climat de emulație creatoare fără precedent într-un trecut mai apropiat sau mai îndepărtat și că din beneficiul acestei recrudescențe a conștiinței naționale s-au intrupat într-o măsură decisivă și izbăvitoare ulterioare, viguros împlinite în peisajul nostru material și spiritual.

Înainte de toate, laolaltă cu toate actele de cetezanță revoluționară săvîrșite în planul vieții noastre politice, sociale, economice și culturale, poporului român i-a fost redată integritatea istoriei sale de două ori milenară, națiunii i-au fost restituiți eroii ei, consacrați de această istorie. Distinctă în concertul națiunilor lumii, egală în drepturi cu orice voce dispusă să contribuie la progresul civilizației, vocea țării și-a modelat cu un plus de prestanță timbrul inimitabil, hotărîtă să nu-și aservească zestrea de marcă spirituală unor modele care i-ar diminua ireversibil specificul, sărăcindu-i culoarea. „Națiunea și statul — afirma tovarășul Nicolae Ceaușescu, de la înalta tribună a Congresului al IX-lea al partidului — vor continua să constituie încă multă vreme baza dezvoltării societății socialiste“. Și, în același timp, era subliniată cu tărie certitudinea că realitatea lor istorică, cadrul pe care-l conferă vieții și muncii oamenilor, „corespund cerințelor obiective ale dezvoltării sociale“.

Ca o consecință firească a acestei concepții profund adecvate la starea de fapt și de drept a aspirațiilor noastre, au început a fi recuperate, în veritabila lor lumină, după o nemeritată uitare, valori morale, nume și cuvinte, legi ale pămîntului, cîntece și obiceiuri, eroi și fapte de arme. Este drept, ca să începem prin a oferi un exemplu, numele lui Nicolae Bălcescu nu fusese uitat, dar nu este mai puțin adevărat că multe din cuvintele sale vrăjite se acoperiseră de colbul unei indifferențe de neînțeles. Și am fost martorii clipei înălțătoare cînd secretarul general al partidului nostru a reluat cuvîntul vechi al Bălcescului, investindu-l cu o

nouă strălucire, cu sensuri noi: „Patria, această ființă ideală, pe care locuitorii ei sînt gata a o apăra cu viața, este identitatea intereselor, ideilor, pasiunilor ce-i strînge și-i unește în apărarea unui bine comun...“ Totodată, și-au reluat locul lor meritat, nu numai în manualele școlare, aceasta ar fi fost mult mai simplu, ci de-a dreptul în conștiința întregului nostru popor, un A. D. Xenopol sau un Nicolae Iorga, cu tot ceea ce au gândit și visat ei, precum și șirul lung al faptelor de glorie spre limpezirea cărora lucraseră cu o demnă stăruință și gîndul și pana acestor mari cărturari. Însăși noua și înțeleaptă împăr-

țicții conjuncturale, și asupra propriei sale istorii. Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, la 12 august 1967, în inima cîmpiilor pe care se împlinise epopeea națională a Mărășeștilor, memorabilul său discurs rostit apoi la Alba Iulia, la 28 noiembrie 1968, cu prilejul sărbătoririi semicentenarului Unirii Transilvaniei cu țara și făuririi statului național unitar român, prezența cuvîntului său în orice altă împrejurare menită să ne întoarcă privirile spre gloria strămoșilor și pe orice loc pe care s-a scris o pagină de istorie și-au vădit cu prisosință rostul înalt și pilduitor. Între timp, instituții de prestigiu și-au

nemijlocită a unei concepții clare și științifice asupra istoriei. Și tot tovarășului Nicolae Ceaușescu îi revine și meritul incontestabil de a ne fi învățat să privim cu prioritate istoria ca pe o „știință a prezentului“, ceea ce dintr-un început spunea multe. Gîndul său, de-a lungul anilor, a rostit definiția acestei științe în tipare din ce în ce mai adecvate menirii ei în viața socială. „Istoria — sublinia dînsul, într-un anume prilej — trebuie să prezinte întregul proces al luptei revoluționare în complexitatea sa, să pornească de la analiza științifică a realității sociale, să înfățișeze faptele nu după dorințele subiective ale oamenilor, nu după nevoi politice de moment, după criteriile de conjunctură, ci așa cum s-au petrecut ele, corespunzător adevărului vieții“. Curînd, deplasînd centrul de greutate al ideilor sale spre o mai largă cuprindere a lucrării înaintașilor, conferindu-le o mai largă putere de generalizare, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a înarmat cu o definiție marcată de valențe noi: „Istoria oferă concluzii și învățămînte despre marile procese ale dezvoltării societății, ale existenței popoarelor de-a lungul timpului, punînd în evidență atît ceea ce a fost valoros, progresist și a servit mersului înainte al societății, cît și piedicile ridicate de-a curmezîșul evoluției și care au costat scump umanitatea, au întîrziat progresul unor națiuni“. Apoi, demn de remarcat este și faptul că secretarul general al partidului, președintele României socialiste a afirmat fără echivoc adevărul că o istorie scrisă cîntîșit, prin dovezi conținute în litera și în spiritul ei, se constituie de la sine într-un instrument prețios al armoniei interne și al păcii externe: „Luptînd pentru eliberarea de sub dominația marilor puteri cîmpitoare, poporul român a fost, în același timp, animat de spiritul frăției cu alte popoare, de prietenie și solidaritate cu naționalitățile conlocuitoare“. În sfîrșit, concepția asupra științei istorice dezvoltată în timp de tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a anexat repere noi, elocvente, cu prilejul întîlnirii sale recente cu reprezentanții ai oamenilor de știință din domeniul istoriei, pe parcursul căreia s-a conturat un cadru fertil de idei călăuzitoare pentru activitatea de viitor.

Poporul român i-a fost redată istoria sa de două ori milenară, națiunii i-au fost restituiți eroii ei consacrați de această istorie... Și prin însăși această generoasă recuperare, realizată în planul simțirii și al trăirii destinului nostru comun, în acești ani luminoși, s-a scris o nouă pagină de istorie. În cîmpul ei arzător, regăsim iar și iar oglinda pe care ne-a așezat-o în fața Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, oglinda pe care ne-a așezat-o în fața cel mai iubit fiu al acestei patrii menită unor fapte cetezătoare și mari.

P. MIHAI ■

LIVIU SUHAR — Burebista și poporul

țire administrativă a țării, din anii care au urmat Congresului al IX-lea al partidului a avut semnificația majoră a reînnoirii la o tradiție care nu-și epuizase încă înțeleșurile. Firesc, Hora Unirii a revenit pe buzele tuturor. Tot atît de firesc, de asemenea, prin inițiativa generoasă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, genoul nostru național a devenit o melodie din care abia dacă se mai auzea un vag murmur și care, la timpul potrivit, ridicată pe scutul puternic al legii, a reizbucnit sonor și limpede deasupra țării, înveșmîntată în cuvinte noi, pe măsura vremurilor noastre noi.

Printre multele cîștiguri ale spiritului nostru din ultimii cincisprezece ani se numără, cu importanța ei de excepție, desigur, și conștiința plenară a unui adevăr trecut pînă atunci sub tăcere, și anume conștiința adevărului că suveranitatea unei țări este indiscutabil deplină numai atunci cînd ea se întinde, peste orice res-

reasează existența într-un cadru tradițional. Între timp, în filele îngălbenite ale cronicilor, orașele noastre și-au regăsit rînd pe rînd vîrsta reală și, uneori, chiar și numele pierdut prin hîtăriri prea pripite. Între timp, a fost reafirmat cu dovezi noi neîndoielnicul nostru atașament la latinitate, culoarea însăși a certificatului nostru de naștere.

Într-adevăr, cum ar fi arătat istoria noastră dacă Mircea cel Bătrîn și Ștefan cel Mare, Vlad Țepeș sau Mihai Viteazul, Dimitrie Cantemir sau Alexandru Ioan Cuza și, în prelungirea faptelor lor, atîția și atîția eroi ai poporului nostru, ar fi continuat să fie judecați nu prin prisma a ceea ce au săvîrșit și durat în vreme, ci prin echivocul interpretărilor de circumstanță? Ar fi fost mult mai tristă decît o istorie numai cîntîșită... Și este în afara oricărei îndoiele că toate aceste cîștiguri ale ființei noastre naționale s-au împlinit în primul rînd ca o consecință

Un deceniu și jumătate de la Congresul al IX-lea

(Urmare din pagina 1)

noi, la rîndu-ne, facem azi totul ca să scăpăm de sub pinza umbrelor de tot felul, întîrînd biruința noastră ca popor teafăr, liber și demn, salutînd cu înflăcărare soarele unei noi existențe.

Etapa istorică atît de scurtă, dar atît de bogată în întîmplări decisive pentru destinele noastre, inaugurată acum un deceniu și jumătate, a însemnat pentru noi, pentru oamenii de la Dunăre și Carpați, acel anotimp solar care, obligatoriu, urmează umbrelor, umplînd cerul, dar nu coborînd din cer, ci ca refracție a pămîntului convulsivat și fierbînt, ars de temperatura luptei, de setea rezolvărilor și a înnoirilor, asumate — această luptă, această sete — de un partid și de un conducător al său care n-au ideal mai sfînt decît temeinicia și propășirea țării. Etapa aceasta a însemnat — prin cea cotitură în abordarea destinului național, a realităților, a problemelor, a cerințelor sale, declanșată de Congresul al IX-lea — acel val urias de aer proaspăt, acel spirit nou, străin închistării și umbrelor, deschizător de inedite și luminoase orizonturi ale creației, infuzat în întreaga noastră muncă și existență. Cel ce am fost martori aceluia iulie 1965 — și toți, un întreg popor, i-am fost martori, cu toate bătăliile inimii racordate noilor, primăvăraticelor sale ritmuri —, cei ce am ascultat cuvîntul-legămînt rostit în fața partidului și a

națiunii de tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu vom uita niciodată capacitatea cosmică de transfigurare pe care asemenea grandioase evenimente o au în viața unui popor. Sîm, practic, în prelungirea aceluia moment de răscruce istorică, a acelui elan, a acelui spirit, pe care le-am poartat mereu și mereu, amplificînd, prin Congresele al X-lea, al XI-lea și al XII-lea ale partidului, anvergura proiectelor constructive, accelerînd marea cursă a hîrniciei, în care ne-am angajat cu toată ființa, pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, pentru impetuoașă înaintare a României spre comunism.

N-a fost ușor. Dens în evenimente, adevărat concentrat de istorie, reprezentînd culmea cea mai înaltă din panorama construcției noastre, cu cele mai strălucite succese pe toate planurile, acest deceniu și jumătate a însemnat, în același timp, o etapă de încordare, prin multiplele solicitări la care am răspuns, prin confruntarea cu întrebări și probleme fundamentale, prin ciocnirea cu accidente neprevăzute, cu surprize tinînd de legile oarbe ale naturii — inundatii, cutremur, secete — care ar fi putut întîrzi întîlnirea noastră cu marelui bilanț de azi. A fost o etapă în care, luptînd cu toate puterile, adevărate peste puteri, ca să ne smulgem dintr-o veche gravitație istorică, blestemată gravitație a înapoierii, ca să punem cît mai sus niste cărămizi ale noului edificiu, ca să impunem cît mai sus niste idei ale noului spirit, n-am izbutit totdeauna, în toate locurile, să ne estimăm corect posibilitățile, să ne articulăm eforturile, să le sincronizăm, astfel încît nici un strop din energiile naționale să nu se piardă, ci să rodească. A fost, în același timp, o etapă

în care legați fiind de destinul planetei, măcinat de crize și tulburări economice grave, n-am putut evita niste consecințe ce, într-un fel sau altul, ne-au implicat. Dar toate aceste dificultăți, încercări și surprize, chiar afectînd un sector sau altul al construcției noastre, nu ne-au întîrziat lucrarea, n-au putut frîna dezvoltarea mereu ascendentă a vieții noastre. Avem mîndria de a fi, azi mai mult ca oricînd, noi însine autori de surprize în planul creației, al științei și tehnicii, al dinamismului economic, și sîntem în egală măsură atîți să facem față oricăror surprize, care, de orice natură ar fi, nu ne pot deturna de la telul nostru suprem, socialismul și comunismul.

Un mare, un gigantic efort pe multiple planuri, un efort de concepție, de exemplară realizare a acestei concepții, un efort economic, un efort material și tehnic, financiar și uman, a stat la temelul acestui drum. Un efort izvorit din dorința mai binelui, din aprinsa dorință a ridicării țării, a emancipării ei în civilizație, dar și din analiza profundă, științifică a realităților naționale, un efort izvorit din însuflețire și pasiune, dar și din luciditate. O însuflețire care, ades, ne-a făcut să vedem mai lin acest drum decît a fost el cu adevărat dar, în același timp, o luciditate care, întotdeauna, a tinut dreaptă cumpăna judecării, determinîndu-ne să hotărîm că alt drum mai bun către viitor nu există, determinîndu-ne să apucăm pe el fără săvîrșire. Ca să construim tot ceea ce am construit, ca să edificăm o Românie de 53 de ori mai puternică industrial decît în anul „de vîrf“ al dezvoltării burgeze, a trebuit, mai întîi, să investim, să investim masiv, cu pretul unor sfîrtări, ades, dramatice, cu pretul, ades, al sacri-

ficiilor și privațiunilor. Investițiile realizate în economie în perioada 1965—1970 au însumat, spun statisticile, 377,8 miliarde lei, în cincinalul trecut 549 miliarde lei, în primii patru ani al actualului cincinal peste 723 miliarde lei. În cincinalul viitor, spun aceleași statistici, investițiile vor spori cu 30—35 la sută. A fost decît — și e încă! — o bătălie care ne-a încordat și ne încordează umerii, o bătălie care e, deopotrivă, a individului și a societății, într-o inextricabilă unitate de efort, de conștiință și de voință. E bătălia unei societăți preocupate, la modul cel mai intens, de forța ei economică, temelia unică și indivizibilă a bunăstării și a progresului, garanta independenței și libertății. E bătălia unei societăți preocupate de viitor, de generațiile următoare, a unei societăți, care, mîncînd uneori frugal, renunțînd la confortul imediat, stia că investeste în prînzul consistent, chiar îmbelsugat, al copiilor ei, al cetățenilor ei de mîine, în viața lor fericită, netributară nimănui. E bătălia unei societăți perfect constiente de sacrificiile făcute, de aceste provizorii sacrificii, de aceste mai scurte sau mai lungi sacrificii, perfect constientă de rolul lor, e bătălia unei societăți generoase, avînd în frunte, sub steagul partidului, harnica, înverșunată, întrepida, eroica, răbdătoare, miraculoasă noastră clasă muncitoare, în strînsă frăție cu țărani, cu cărturarii, cu toți fiii acestui pămînt, românii, maghiarii, germanii, de alte naționalități, constituiți în marele bloc de granit al națiunii noastre socialiste. E bătălia unei societăți care stie, luminată de ideile partidului, ale secretarului său general, că în edificarea noii civilizații, în circumstanțele lumii contemporane, nu se poate da înapoi, nu se poate rămîne

„Fantastic cît de multe lucruri ne par astăzi firești“

Cînd se gîndește la ce a fost viața lui, în minte i se ivește curtea școlii din Calafat (oraș unde tatăl său muri prematur și tragic), cum stătea în pantaloni scurți lingă terenul de volei, și solidaritatea curată a copilăriei, ce liniar și simplu fusese totul! Lecțiile, mama trînd de una singură, plasa de volei, la 10 000 de locuitori cît avea orașul toți șiau totul despre fiecare incit, la facultate, întreaga clasă reușise în învățămîntul superior, umbrau în grupuri violențați de atîta libertate, amețiți de clipa nouă, de concretul ei seducător, dispăruse nostalgia bunilor dascăli, a dirigintelui Costică Pirvulescu care-i fînușe loc de tată, dar pe care și l-a readus în suflet în 1950, rămas singur în Turnu Severin, la capătul unui drum despre care nu știa nimic, absolvent și proaspăt bărbat, instruit în școli în care tatăl său nici n-ar fi îndrăznit să calce, dacă ar mai fi trăit și pentru care mama lui amănase viitorul și viața ei în schimbul unui vis, da, un vis, chiar dacă acum VASILE BACALU, director al întreprinderii de vagoane (MEVA), deputat în M.A.N., pare a fi fost dintotdeauna unul din stilpii onoarei și onestității urbei, orașul reședință al județului Mehedinți. Două ordine, ca să nu mai amintesc toate medalieile, pe care le-a primit în această realitate: Steaua Republicii clasa a V-a și Ordinul Muncii clasa I.

„De ce era curtea plină de vagoane?”
— De ce era plină curtea de vagoane? Sigur că aceasta este întrebarea. Nu era calamitate naturală, nu se mutaseră munții, nu era război... Și curtea era plină de vagoane. Și a venit un muncitor și a zis că în poveste: Eu fac asta! Numai că acel muncitor și-a irosit geniul compensînd ceea ce ar fi fost normal să facem cu efort obișnuit. Geniul lui ar fi fost eficient dacă l-am fi folosit pentru organizarea stării normale, nu pentru rezolvarea stării excepționale creată de lipsa de răspundere, de faptul că nu facem fiecare treaba noastră, strict, prompt și la timp treaba pe care trebuie s-o facem.

— Continuăți!

— Cred că toate formulările care descriu menirea unei centrale pot fi sintetizate într-una mare și fundamentală: ordonatoare de plan. Beneficiarii s-au obișnuit să nu lanseze comenzi decât după aprobarea planului pe anul următor. Aprobarea are loc în mod obișnuit la sfîrșitul anului. Atunci cînd noi, unitățile de bază, ar trebui să avem demult toate contractele încheiate. Ați văzut că stă în puterea noastră să facem față oricărei situații excepționale. Dacă centrala și-ar îndeplini menirea ei de bază în toate amănunțile, noi ne-am putea fertiliza forțe de care dispunem exclusiv în munca dătătoare de valoare, nu într-una de soluționare a unor neajunsuri pe care noi înșine ni le-am creat.

— Totuși planul se aprobă în forumul

suprem al țării în ultima lună a anului.

— Planul anual. Avem însă unul cincinal care nu se modifică în datele lui esențiale. Sigur că pot fi unele modificări. Dacă însă ai ordonat totul cum se cuvine, eventualele modificări pot fi soluționate tocmai prin pirghiile numite sinteză, inteligență tehnică, organizare, atribute de asemenea principale ale unei centrale.

— Cînd una din aceste pirghii nu funcționează, ce se întîmplă?

— Primim ordine: „Te interesează cum faci, Mie să-mi raportezi!”

— Ce înseamnă asta?

— Înseamnă că o verigă, o celulă de bază a mecanismului este moartă. Noi, întreprinderea, trebuie să gîndim cum să executăm, nu cu ce să executăm. Pentru cine să executăm. De fapt numai aparent sarcina este lansată în jos...

— De ce aparent?

— Fiindcă pînă la urmă lucrurile astea ajung la ministru, la Consiliul de Miniștri... Prin repercursiune.

— Cum amortizează întreprinderea eventualele șocuri?

— Prin-o organizare simplă. O organizare simplă care are la bază un efort colectiv la un nivel foarte înalt. Prima condiție este informarea completă și exactă. Metoda este aceea a ușilor deschise. În interesul muncii toate ușile, inclusiv a mea, sînt deschise. A doua condiție este studiul continuu pe această informare de asemenea permanentă. Într-o ierarhie complicată, informația ajunge în virful piramidei, la nivelul de decizie, cu o cantitate enormă de erori. Perceperea ca și puterea de transmitere diferă de la om la om, nu? Ne ferim s-avem în nodurile principale oameni pe care subalternii să se căzneașă să-i facă să înțeleagă o problemă și abia după ce aceștia au înțeles-o, cum au înțeles-o s-aștepte de la ei prețioasele dispoziții.

— De aici, de la MEVA, în ce fel se văd posibilitățile nefrustrificate ale orașului?

— În special în ce privește construcția de locuințe. Avem forță de muncă de înaltă calificare, și de care am avea nevoie, și care lucrează în județele limitrofe sau aiurea.

— Ce se pierde la nivelul județului se echilibrează în balanța mare a țării.

— Altfel este randamentul unui muncitor cînd vine la fabrică de la el de-acasă...

— Și se întoarce acasă...

— Apar noțiuni care se cred știute și care în realitate sînt insuficient fundamentate, explicate, cercetate.

— De producție?

— Care influențează producția. De pildă: egalitatea femeii cu bărbatul. Drepturile femeii... Aceste lucruri se rezolvă statistic, în procente... Nu mă refer la vocația excepțională a unei femei excepționale de a fi, să zicem, fierar betonist. În primul rînd că în condiții de egalitate predominante ar trebui să fie valoarea, aptitudinile, talentul, nu sexul. Egalitatea adevărată ține seama de specificul biologic... Promovarea femeii poate fi o sursă de randament suplimentar sau dimpotrivă...

Dar aceste lucruri trebuie discutate, înțelese, nuanțate. Sarcinile globale nu ajută nici muncii, nici lor. Și altele...

— Spuneți.

— Psihologia muncii, de pildă. O sursă de eficiență de asemenea puțin discutată. Sînt condiții cînd acești factori devin primordialii... Și nu presupun nici o investiție suplimentară.

— Aceștia ar fi unii factori benefici. Care ar fi ceilalți, malefici, ca să le zicem astfel.

— Rutina.

— Ce-i rutina, aici, la MEVA?

— Forța de a nu mai dori altceva.

— Poate oboseala de a nu mai dori altceva.

— Oboseala este tratabilă. Rutina este o forță în sens invers. Faci tot ce-ți stă în puteri să nu lucrezi și să nu gîndești decît ce-ai mai lucrat și ce-ai mai gîndit. Pe lingă ce faci mai scoti o producție: producția de justificări, față de tine însuși, față de ceilalți.

— Rutina nu este tratabilă?

— Tot în sens invers. Nu o arăți cu degetul, fiindcă ea continuă să fabrice justificări. Prefăcîndu-te că nu o observi. De la anul vom fabrica și vagoane de călători. În acest fel ne apropiem de profilul oricărei firme mondiale. Acest lucru a produs o mare ambiție... Stimulînd-o deci să participe la nou, trezindu-i interesul. Interesul este antidotul rutinei...

— Vă amenință acest viciu?

— Pe mine?

— Da.

— Nu știu. Mă uit în urmă. De pildă, consiliile oamenilor muncii, crearea lor mi s-ar fi părut acum 20 de ani, această operă singură, o cucerire istorică. Cibernetică, chiar și un automobil al meu, propriu... Este fantastic cîte lucruri ne par firești astăzi... Mă uit cu atenție la concretul fiecărei zile, mi-e tot timpul teamă că sînt martorul, participantul, contemporanul unor fapte ale căror semnificații nu le pot percepe în întreaga lor profunzime. Vreau să fiu la nivelul acestor fapte...

— Și acasă?

— Mama trăiește. Soția lucrează. Am o fetiță de 10 ani pe care o port cu mine prin uzină, la meciuri, la spectacole, în excursii...

— Și soția?

— Facem împreună concediile.

— Unde ați fost?

— La Hațeg, am vrut să-i arăt fetei rezervatia naturală, vreau să știu totul, să-si cunoască bine țara...

— Tot fata, deci. Viața dumneavoastră pare-se este determinată de această schimbare.

— Viața cu fabrica, cu programul, cu totul se ordonează, este adevărat, tot mai mult și decisiv în interesul acestei vieți tinere.

— Cantitativ vorbind, mama dumneavoastră a făcut infinit mai puțin pentru dumneavoastră decît faceți dumneavoastră pentru Mariana, așa o cheamă nu?

— Mariana-Vasilica. Are două nume.

— Și totuși, nu știu dacă saltul pe care l-ați făcut dumneavoastră din casa fierarului în Marea Adunare Națională va putea fi repetat de ea.

— Ea poate spera. Eu, ca fiu de fierar, acum 37 de ani, nici n-aveam acest drept. Saltul pe care l-am făcut eu datorită partidului, se continuă în viața ei...

— Care credeți că va fi etapa următoare a acestui salt?

— Nu știu. Aș vrea să fie o muncă fără pierderi, o muncă în plin.

NICOLAE CRISTACHE ■

pe loc, că înapoi sau pe loc nu există (înapoi sau pe loc e numai scoterea din cursă!), că urcușul în care ne-am angajat este o chestiune de solidaritate și de responsabilitate, de dragoste pentru țară și de abnegație în slujirea ei.

— Ce a rezultat, se vede. A rezultat această nouă Românie, aflată la o altă vîrstă istorică, tot atît de diferită de peisajul de care s-a despărțit pe cit sînt de diferite anotimpurile la noi, iarna monocromă și rece față de policromia toridă, încercată de flori și roade, a anotimpurilor solare. A rezultat această patrie a dinamismului economic, cu ritmuri industriale printre cele mai vii din lume, aflată în plină modernizare a proceselor de producție, în plină desfășurare majoră a revoluției tehnice și științifice, a rezultat această Românie a economiei echilibrate, a forțelor de producție distribuite armonice, făcînd ca toate județele (față de numai trei, cu 15 ani în urmă!), să raporteze anul acesta producții industriale de peste 10 miliarde lei. A rezultat progresul fără precedent al științei și tehnicii, ridicat la rangul de politică de stat, ca pirghie de fundamentală însemnătate a dezvoltării pe toate planurile, a rezultat o continuă înflorire a învățămîntului, a artei, a culturii naționale, a rezultat, prin toate și peste toate, o nouă calitate a vieții, pentru a cărei perpetuu ridicare se acționează neabătut, prin creșterea veniturilor reale, prin realizarea celui mai grandios program de construcții de locuințe, prin ampla sporire a cheltuielilor din fondurile sociale ale statului, prin tot ceea ce se întreprinde, astăzi, la noi, pentru confortul material și împlinirea spirituală a omului. A rezultat, în spiritul orientărilor

Congresului al IX-lea, ceea primenire profundă a vieții noastre politice, nu prin sloganuri, ci printr-un cadru politico-organizatoric pus sub egida Frontului Democratice și Unității Socialiste, apt să asigure o democrație reală, cu iradiere egală pentru toți membrii societății, indiferent de naționalitate, chemați să participe efectiv la elaborarea și îndeplinirea deciziilor care angajează ființa și devenirea țării. A rezultat, ca o consecință firească, înaltul prestigiu al României și al românilor pe toate meridianele globului, prestigiu care, aureolînd succesele noastre economico-sociale, încercuie, în același timp, caracterul principal, profund constructiv al politicii noastre externe, fermitatea cu care România socialistă și președintele ei, în confruntarea descori detonantă de interese dintre state și grupuri de state, aduc apelul la echilibru, la echitate, la rațiune, aduc soluții care să poată răspunde, major și eficient, aspirațiilor popoarelor către pace, libertate, independență, colaborare, dezvoltare, edificarea unei lumi mai bune și mai drepte.

Astăzi, la 15 ani de la Congresul al IX-lea, nimeni, oricine ar fi și oriunde ar fi, nu poate spune că previziunile, orientările și deciziile stabilite atunci nu s-au intrupat în viață, că angajamentele pe care partidul, conducerea sa și le-au asumate în fața poporului și a istoriei n-au fost strălucit onorate, prin fapte ce au decis o epocă. Avem un partid care, în acești ani, a înțeles ce sîntem și cine sîntem, ce vrem, ce trebuie, ce putem să fim. Avem un partid care, azi mai puternic ca niciodată, numărînd aproape 3 milioane de membri (de două ori mai mulți ca acum 15 ani!), s-a afirmat, ca adevărat, drept centrul vital al națiunii, generator de

gîndire cutezătoare și de nedezmîntită faptă, înțelegîndu-și exercitarea misiunii istorice nu din afara vieții, nu de undeva „de sus”, ci dinăuntru ei, din miezul incandescent al creației sociale, integrîndu-se organic națiunii, problemelor, frământărilor și nădejdelor ei. Avem un conducător care, cu conștiința și cu inteligența sa veșnic treze, cu marea sa dragoste pentru țară, cu fermitatea sa revoluționară, girează acest nou drum al partidului, al patriei, al poporului, simbolizînd-l prin numele său: Nicolae Ceaușescu. Tot ceea ce am dobîndit în acești tumultuoși, denși și dinamici ani de eroic efort și de epocale îndepliniri, tot ceea ce azi, în conștiința noastră și în conștiința umanității, înseamnă partidul, poporul român, România, se leagă de numele omului pe care delegații comuniștilor, mandatați ai voinței țării, l-au ales, la Congresul al IX-lea, în fruntea forței politice care ne structurează istoria și ne împlinește destinul. În tot ce îndeplinim, ce credem, ce vrem, se răsfrînge înalta gîndire novatoare, profund realistă, profund științifică, excepționala capacitate de concepție și prospectie, impresionanta neoboseală în acțiune a secretarului general al partidului, președintele României socialiste. Tot ceea ce, de secole, ne-am dorit, adică independența, libertatea, progresul, omnia, democrația, unitatea, dreptatea și demnitatea, siguranța zilei de azi și certitudinea bucuriei celei de mâine, le avem grație lui, marelui om politic și marelui om de inimă care s-a identificat pe deplin cu aceste mărețe idealuri, îndeplinindu-le pentru noi și propulsîndu-le în același timp, cu statornicie și energie, pe frământata arenă a lumii contemporane.

— Ne aflăm azi, la un deceniu și jumătate de istorie nouă, revoluționară a pa-

trierii, angajați plenar în bătălia pentru atingerea unor înalte obiective, pentru integrarea realizare a planului pe 1980, ultimul an al cincinalului, pentru pășirea cu dreptul într-un nou cincinal, la finele căruia România socialistă se va număra printre țările cu dezvoltare economică medie. Ne aflăm, altfel spus, într-un plis al succesorilor, al maturității noastre economico-sociale, de la înălțimea căruia viitorul ni se înfățișează sub aura celor mai generoase promisiuni. Escaladarea lui, pe drumul indicat de Programul partidului, de Congresul al XII-lea, pretinde, din nou, efort, pretinde acel zilnic — și zilnic sport! — transfer al energiilor creatoare din azi în mâine, pretinde acea amplă mobilizare a tuturor forțelor și resurselor, care, așa cum sublinia secretarul general al partidului la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. și la recenta Plenară largită a Consiliului Național al Oamenilor Muncii, e singura în măsură să ne asigure înflinirea cu înaltele teluri ce ne așteaptă. Ni se cere, pentru aceasta, o regîndire lucidă, critică, novatoare a întregii noastre activități, care trebuie azi, mai mult ca orînd, așezată sub semnul eficienței, al productivității înalte, al celei noi calități care, din clipa în care a fost formulată de cîrmaciul destinului noastre ca exigență și ca sarcină-cheie a prezentului și a viitorului, a devenit platforma națională de existență și de creație a poporului nostru, în acest ceas istoric al devenirii lui.

Iar răspunsul la înalta chemare a partidului, a secretarului său general, va fi, ca întotdeauna, pe măsura acestui popor eroic, devenit, în acești 15 ani de istorie nouă, o singură ființă cu munca și cu creația sa, dăruite patriei, socialismului, viitorului.

TUDOR VLADIMIRESCU

Un cronicar ales dintre aleși, din cei a căror slovă se dovedește mai tirziu cuprinzătoare cit o catedrală, seria la început de an '821: „...Theodor Vladimirescu, din neamul lui român dintre pandurii din părțile Cernețului și săzător cu casa sa la orașu Cerneți sud Mehedinți (...) s-au sculat la 19 ale lui genarie, marți noaptea, de au ieșit de la București pe la locuri ferite...“ Și este limpede că acestui cronicar, cumplit apăsător de povara vremurilor, nu i-a scirțit penița chiar miercuri, pentru că atunci ar fi scris „ieri noaptea“. Dacă a apucat să inegrească hirtia despre ceea ce s-a întâmplat alaltăieri, răsălatăieri, adică „marți noaptea“, el n-a apucat să săvirgească isprava lui vrednică decit fie joi, fie vineri, fie simbătă. Scrisoarea lui întruchipind o cumpănă de o parte și de alta căreia, pentru încă o dată, s-au despărțit apele timpului acestei patrii prea îndelung subjugate. Și cuvintele acestui contemporan al domnului Tudor, spăimos asternute în condica ținută la zi, dar și răzbite de o secretă speranță, închid în șirul lor deschis la toate capetele fiorul unei descumpăniri tragice, ca lumina clătinită a unei luminări care a înțeles, într-un sfârșit, dincotro bate vântul.

Cu ce să începem atunci când ne-am decis să deslușim cite ceva din menirea și rostul și noima olteanului viforos și năprasnic?... Spre o pildă, puțini au meditat asupra similitudinii destinului lui Tudor Vladimirescu cu destinul tuturor celor bărbați din trecutul românilor — Decebal la scara întregului teritoriu ce ne-a fost hărăzit de istorie, Vlad Tepeș și Mihail Viteazul în Țara Românească a Munteniei, Ioan Vodă cel Cumplit în Țara Românească a Moldovei, sau Horea din Albalucul Munților Apuseni, în Țara Românească a Ardealului —, care, după ce au tras sabia, încălecat un cal intrupat din nădejdi noi și mari, nu au mai avut răgazul s-o reazeze în teacă și așa au pierit, cu fruntea aplecată pe lama ei scinteietoare și rece. Laolaltă, au fost bintuiți toți de vreri mai înalte decit le-ar fi îngăduit veacul. Laolaltă, au ținut toți idealuri a căror scinteie pur și simplu i-a orbit pe contemporani. Laolaltă, au îmbrăcat toți, cu seninătate, cămașa cernită a morții, știind dintr-un început că o altă cămașa nu au și nu vor mai avea niciodată. Laolaltă, s-au mistuit toți prin lucrarea nedreaptă a străinilor de neam și de țară, nesimțitori la durerile vii ale altora, lucrare directă sau mijlocită, fățișă sau dosnică. Și peste toate, s-au vădit toți, laolaltă, a fi oameni întregi, așezați pe petrecere cind era de petrecere, vijeliosi cind sunau trimbițele aflămate ale războiului, gata să taie nodurile clipei cu tăișul jungherului, acceptind orice risc, dacă nu se putea altfel, dar și iseteți la tocmeală dacă numai tocmeală le-ar fi fost cu folos, răzbușători pînă la vârsare de singe cind adulmecau uneltirea, iubeți pînă la pierderea minții cind se ivea înaintea lor o femeie care să merite osteneala, buni negustori cind pacea le deschidea înainte drumurile prăfuite ale chervanelor îndreptate spre Stambul sau spre Lipsca, spre Liov sau spre Viena, naivi pînă la lacrimă cind și-au dat soarta pe mâini bicisnice și mult mai șireți decit vulpile atunci cind numai șiretenia ar mai fi fost în măsură să desearce itele incilicite ale treburilor politicești; dar niciodată josnici și intruna viteji, vitejia și limpezimea țelului arciundu-se ca un curcubeu pînă și deasupra păcatelor lor de rind. Pentru ce ce altceva înseamnă a fi un om întreg decit a încăpea în trupul și firea ta toate patimile pe care le încap oamenii, cite ceva din toate înălțările și căderile care împlinesc relieful vieții, prin viață înțelegind o licoare cu gust și parfum?...

Mai aproape de Tudor Vladimirescu decit noi, contemporanii răzvrătîiului întru libertatea patriei și dezlegarea norodului dintr-o robie de veacuri ne-au transmis despre sluger și întâmplări pe care, uneori, bucuroși le-am fi trecut sub tăcere. Dacă nu am fi devenit între timp mai înțelepți cu propria noastră istorie. Simptomatic

...Cum se adună din fărîme statura unui om întreg

din acest punct de vedere este pînă și faptul că un scriitor, care a intuit în articolele lui teoretice această duplicitate a istoricilor de meserie vizavi de obiectul profesiei lor, și-a decapitat intuiția într-o dramaturgie în care eroul iar ni s-a înfățișat descărnat și uscat ca o iască. Dar dramaturgia istorică rămîne dramaturgie istorică, pînă una alta arhitectură de mucașe, iar istoria rămîne istorie, adică un fluviu imens, pe ale cărui creste de val s-a pățimit și s-a murit. Vrînd-nevrînd, mărturiile contemporanilor lui Tudor Vladimirescu nu mai pot fi ocolite și ele ne așază în față, într-adevăr, imaginea unui om întreg, așa cum a fost și nu așa cum ar fi dorit unul sau altul dintre noi să fie. Abia cum a fost, a izburit să proiecteze în conștiința noastră comună statura unui erou cum am fi vrut noi întotdeauna să fie.

În ordinea firească a lucrurilor, trebuie să începem cu boierul craiovean Ioan Glogoveanu, care „l-a învățat carte cu chelutiala sa pînă (...) a ajuns un cărturar foarte deștept“. Mai departe, treptat, vedem cum se adună din fărîme statura unui om întreg. Mai tirziu, la 17 aprilie 1808, atestînd cum că „boierul băștinaș, slugerul Tudor Vladimirescu, de bunăvoie comandant peste o mie de panduri la Cerneți, a oprit timp de un an de zile atacul turcilor asupra acestui ținut“, desigur, generalul marelui Isalev nu făcea decit să se întrebe ce mai caută și el cu trupa lui pe aceste meleaguri. Ca și colonelul Turcinilov, la 24 mai 1810, de asemenea despre Tudor vorbind: „viteaz și neînfricat, întreprinză-

tor în pericole și prudent“. Și însuși Tudor Vladimirescu, scriindu-i boierului Ioan Glogoveanu, cind aflase despre asaltul adaliilor asupra Cernețului și despre jefuirea locuitorilor lui, ne confirmă această bănuială mai veche: „eu numai cu pandurii țării, far' de niți un ostaș străin, voi face de nu să va mișca o iarbă din pămîntul țării“.

Dar cum va fi fost scrisul lui Tudor Vladimirescu, privit și el ca martor de neocolit al furtunilor traversate de sluger, ca document rupt de-a dreptul din suflul epocii, peste caligrafia căruia nu se poate trece ușor? Iată o întrebare la care numai un istoric de talia lui Emil Vîrtosu s-a lăsat ispitit să răspundă: „Luat ca grafie, scrisul lui Tudor Vladimirescu arată ordine în mîntea autorului, și unitate în spirit. Este regulat, clar, luminos, armonios, mare, plecat spre dreapta, ca al unui om care pune în scrisul său nu numai ideea rece și impersonală, ci însuși suflul său simțitor“. Suflul mare în țeluri, pe care tovarășii săi de arme, sau cei ce s-au freat de evenimentele stîrnite de el, la rîndul lor, l-au ghicit, chiar dacă nu l-au realizat pe de-a-ntregul. Ca abghiotanful Mihail Cioranu: „el a doborît pe Greci de pe tronurile Principatelor și a reazezat pe Români pe tronurile patriei lor, și, negreșit, nația ar fi mers mult mai departe dacă aceia ce se ziceau stîlpii ei nu i-ar fi stătut împotriva“. Ca Scarlat Dăscălescu, alt știutor de carte în vîntoarea răscoalii: „Netăgăduit este că era om de inimă și hotărîtor, poate și ambițios, și din aceste calități se naște vitejia“. Ca Laurençon, un franțuz pripășit pe aceste meleaguri cu

gîndul bun să împartă în dreapta și stînga din bruma de carte pe care o știa, și nu ca soldat: „...avea spirit natural și anumită dirzenie de caracter care-i țineau oarecum loc de cunoștințe; pe cit de puțin respectat și de temut era Ipsilanti de soldații lui, pe atît era Tudor de ai săi“. Ca acel prieten devotat, pe nume Ilarion, care l-a întrebat toțiș, după ce secerase cu sabia prin arnăuți răzvrătiți: „Cum poți lua viața unui om?“, și căruia Tudor îi răspunde deschis: „Nu se poate altfel, căci o oaste fără ascultare e mai rea decit o haită de lupi flămînzi“; iscodindu-se totuși: „Trăi-voi oare să scap țara din ghearele străinilor?“ Ca ofițerul rus Liprandi, înfățișîndu-l pe sluger față în față cu moartea: „Vladimirescu a suportat totul cu o tărie neobișnuită“, și credem că nu întâmplător tocmai Liprandi a știut mult mai multe despre împrejurările tainice ale morții lui Tudor decit oricare dintre contemporanii evenimentelor, amestecați cu gînduri bune sau rele în istoria ridicării și prăbușirii pandurilor. Ca pandurul Chiriac Popescu, unul dintre căpitani de nădejde ai domnului ridicat din popor, care ne transmite peste veac, după moartea lui Tudor, chiar cuvîntul unui om din popor, adresat eteriștilor: „...fără Tudor nu veți rămînea în țară de astăzi încolo nici șapte zile, căci numai el cunoștea duhul pandurilor și putea a li ține cirna, dar, de este dișsul adevărat pierit, vor fugi toți pandurii pe la casele lor și voi fără pandurii noștri nu puteți stăru în țară, ci va veți răsiți pe la alte țări străine“. Ceea ce s-a și întimplat, nu chiar în șapte zile, ci în unsprezece.

Asasinarea mișească a lui Tudor Vladimirescu, pe care I. P. Liprandi o descrie curios de exact, s-a petrecut la 27 mai 1821. A doua bătălie de la Drăgășani, în care oastea lui Alexandru Ipsilanti s-a spulberat ca o pleavă, în care sacrificiul stoic al mavroforilor n-a spălat prin eroism obrazul trădării, s-a petrecut la 7 iunie 1821. Și această bătălie de la Drăgășani, dramatică, pilduitoare ca icona însingerată a unui Iuda flagelat de destin, nu mai încapă nici o îndoială aici, ne așază pentru totdeauna înaintea privirilor chipul sumbru și trist, mustind de învățăminte adinci și de urmat chiar și astăzi, cum se poate prăbuși într-o clipă, într-o singură clipă, o ostire cu adevărat deșărătă, agățată între o țară care o plătește și-i vinde iluzii și o țară la care încă n-a apucat să ajungă, cind a avut și nechibzuința să încalce legea scrisă, nescrișă, dar întotdeauna valabilă, a unei ospitalități mai mult decit generoase. Și nu numai legea aceasta...

Intr-adevăr, cind nu se mai știau nici hotarele țării, cind dreptul oricui fulgera pe oricine, cind pînă și Bucureștii se înfățișau oastei pandurilor ca un sat fără cîini, ce simplu este să judecăm priceperea și faptele domnului Tudor, așa, pe bucăți, uitînd cu încăpăținare că-n capătul a toate stă moartea lui!... Ce limpeză la mîntea s-ar mai fi dovedit unii dintre istoricii și dramaturgii noștri dacă ar fi avut fericitul prilej să se afle ei înșiși acolo, atunci, sau la Pașea, sau la București, sau la Tirgoviște!... E timpul să ne povestim unii altora istoria așa cum s-a petrecut ea. Cind aceiași istoric, la ocazii diverse, viră apă de ploaie în două-trei publicații deodată, noi continuăm să ne încredem cu o nețărmurită tărie în neprîhana și cîntecul cronicarului din capătul celuiilalt veac, cîntecul mărturisea fie joi, fie vineri, fie simbătă, despre ceea ce s-a petrecut nu mai departe decit „marți noaptea“. Și noi mai credem, cu aceeași tărie, că dacă Tudor Vladimirescu s-a hotărît să tragă sabia din teacă în noaptea aceea de marți, „la 18 ale lui genarie“, sintem încă datorii, în continuare, ca oameni care pretind că au priceput cit de cit cum se zbate o patrie sub soarele lumii, să-i cumpănîm măsura gestului temerar cu deplina credință că noi înșine am trăi și am scrie chiar în joi, chiar în vineri, chiar în simbătă aceiași furtunoase și dramatice săptămîni.

MIHAI PELIN

Omul unei mari idei

Trebuie că moartea sa s-a petrecut într-un amurg, lîngă o fîntînă din care beau pînă astăzi de sete toate cele patru vînturi. Tudor Vladimirescu s-a spulberat în neant pe neașteptate, descumpănit în plină urcare de aștri pe cer, cu toate pădurile de la Tismana în furtună, cu toată pulberea răscolită de copitele fierbinți ale cailor și tălpilor crăpate pe drumuri cu secretă, cu toate apele trecute în funtri și privegheate de luntrași în lacrimi. S-a ridicat ca și cum ar fi avut această misiune de la o „providență“ a marilor spirite ale vremii. A fost o sinteză, un om necesar în clipa aceea, un om care a îmbrăcat „cămașa morții“ cu tragică și demnă conștiință de sine și resemnare, pînă la sacrificiu.

Ce miracol s-a putut produce în acest om, ce alchimii sublime și necunoscute nouă s-au întimplat în ziua nașterii sale de „domn al tăcerii și al războiului“, cu singele clocotind de răzbușare și fatagană

pedeapsă pentru fărădelegile pătimirii noastre? I-am privit chipul transcris de contemporani și de urmași, l-am citit cu admirație și dragoste de adolescent aprins de idealuri nebuloase și nu pot să uit niciodată liniștea contradictorie a privirilor sale, fermitatea suavă și cruzimea telurică a măștii sale, dulcea lui melancolie învăluind lumina lîngă a lumii, tristețea și regretul parcă anticipat al înfrîngerii sale, inteligența și echilibrul și bunul său simț. Un om aplecat exact pe marile sale fapte, suprapus exact prin acțiuni pe intenții și promisiuni. Ce orologii ciudate l-au dezlegat tocmai pe el și tocmai în momentul acela încordat al istoriei, și ce impuls cosmogonic l-a aruncat de la început în primele rînduri ale luptătorilor, pe cal alb, lunar și nervos, cu spada în care vin fulgerele să se privească în oglindă?

A fost contemporan cu Bonaparte, cu Alexandru I al Rusiei, cu Francisc I al Austriei, cu Metternich și Capo d'Istria. A trăit în vremea unor monarhi restaurate, jucînd soarta popoarelor lumii prin saloanele de dans de la Belvedere sau Schönbrunn, în vremea unor frământări luminate, cînd se trezeau la luptă spiritele tinere din Peninsula Balcanică, din peninsula italică a carbonarilor, din Prusia legendelor sfărîmate ale evului mediu, întunecat, din Spania devenită devalizată de tre-

cerea lui Napoleon, din Rusia decembristilor, din furtunoasa Americă Latină. Omenirea trăia pe un vulcan. Sistemele politice se dovedeau rigide, atinse de scleroză. Este epoca ridicării dinamice la luptă, în fruntea popoarelor, a lui Guglielmo Pepe, Rafael de Rigo, San Martin, Simon de Bolivar, Pestel, Alexandru Ipsilanti... Tudor Vladimirescu face parte din galeria marilor revoluționari și martiri. Figura lui semeată și pătrunzătoare, ca un fum tragic călătorind pe deasupra suflului — întors ușor și vizionar spre un orizont intens luminat, în tabloul lui Theodor Aman, undeva pe un cîmp de așteptare și de luptă, are oricînd măreția unui erou romantic dar lucid, violent și meditativ, plin de noblețe și eleganță dar și plin de slăbiciuni, de încredere în sine pînă la beția puterii. Dar Tudor Vladimirescu n-a gîndit niciodată provincial, n-a gîndit niciodată de azi pe mîine, ci la nivel european, ca un diplomat universal, pe întînderi de secole și de eternitate.

Tudor Vladimirescu ne-a redat lumii care ne uitase și istoriei care începuse să ne renege prin cancelarii somptuoase, pe sub candelabre tentaculare, chiar identitatea, chiar naționalitatea, limba și cultura și locul nostru pe aceste meleaguri miraculoase. El s-a ridicat dintre noi „ca

o lovitură de trîznet“ — cum spun cronicile otomane — cu punctele cardinale însingerate în mîini, strîgînd în auzul tuturor marilor lumii maestrul de ceremonii, nedreptățile noastre naționale și sociale, mobilizînd armate disciplinate și viforoase întru apărarea și unirea românilor de pretutîndeni.

N-a apucat să triumfe. A fost trădat. Avea, la rîndul său, mari calități și defecte ca om. Dar acest lucru ni-l apropie ca pe un frate mai mare. El nu mai poate îmbătrîni dincolo de vîrsta la care a fost ucis. Rămîne totuși tînăr și triumfător prin marea sa frumusețe omenească, revoluționară; prin rolul tragic pe care și l-a asumat. Rămîne tînăr ca orice revoluție. Dar fără jertfa lui nu ne-am fi desprins din îngrozitorul ev mediu al ia-furilor și măcelurilor, al întunericii și aproape geologic. Prin el am intrat în istoria modernă a lumii. Jertfa lui face parte din biografia noastră: „...În toată viața mea sint hotărît a sluji și a mă jertfi pentru binele patriei mele“. Iată cuvintele pe care trebuie să jurăm ca oameni și cetățeni ai României.

FABIAN DUMA

Cu pilda lui
Mihai Viteazul,

Transilvania îl aștepta

Tudor Vladimirescu, despre care Mihail Kogălniceanu avea să spună că este cel care la 1821 „revendică drepturile nu numai ale țării dar și ale claselor dezmostenite”, și-a asumat conducerea revoluției din Muntenia înțelegând că rezultatele acesteia se răsfrâng asupra întregii națiuni române. Întruchipind aspirațiile întregului popor român de dreptate socială și națională, revoluția condusă de Tudor Vladimirescu a avut rezonanța pe întreg cuprinsul țării în primul rînd prin întărirea sentimentului demnității naționale. Românii din toate cele trei provincii au văzut de la început în revoluție și în „domnul Tudor” semnalul ridicării și conducătorul lor legitim în lupta pentru „dreptate și slobozenie”.

Țărănimea din Moldova ca și cea din Transilvania aveau sufletul și mintea ațintite la evenimentele din Muntenia. În Transilvania, mișcările și agitațiile românilor care așteptau venirea lui Tudor au însoțit permanent revoluția de dincoace de Carpați. „Tumulul lui Horia” nu fusese uitat, vestea ridicării lui Tudor Vladimirescu se răspîndește cu mare repeziune în întreaga Transilvanie, simpatia, interesul și manifestările de solidaritate spontană stîrnind îngrijorarea claselor stăpînitoare și a autorităților habsburgice. La scurtă vreme după declanșarea evenimentelor din Muntenia toți românii din Transilvania aflaseră de Todorăș sau Todoruș — cum îl numeau între ei —, „spiritul de libertate și nesupunere” de a cărui propagare se arătase îngrijorat agentul austriac din București neputînd fi stăvilit nici de înăsprirea controlului la granița imperiului, nici de concentrările de trupe în zonele considerate ca potențiale focare de revoltă.

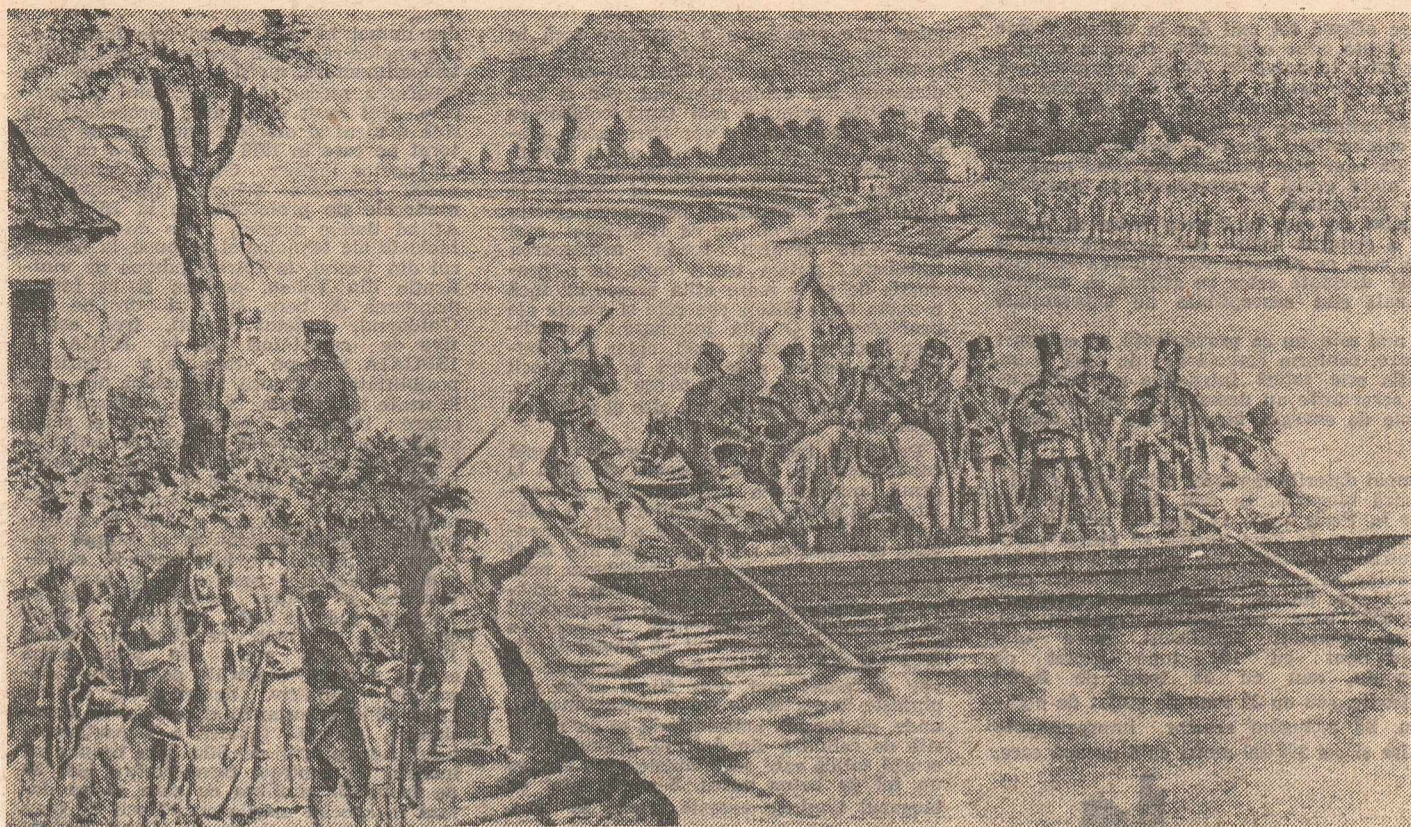
Interesul pe care țărănimea română din Transilvania îl arată față de desfășurarea evenimentelor din Muntenia ne este atestat de numeroase documente, de aceea reținem panica ce cuprinsese autoritățile în împrejurările în care unificarea valului revoluționar părea iminentă. Astfel, Adam Bedia din părțile Hunedoarei, oriunde întîlnea un grup de țărani le spunea că: „s-a ridicat un crăiș, cu numele de Todorăș, dinții cu puțină oaste, dar din zi în zi crește... că vrea să facă dreptate, și de-o sîrșiș lucrul cu boierii din Țara Românească, pînă la Paști o da și într-acoace... ce va face și aicea dreptate”. Guvernul Transilvaniei este înștiințat de autoritățile locale de situații în care țărani „nu vor să mai depîndă de stăpînii de moșie”, alteori nobilii fiind amenințați că „va fi lumea lui Horia...”, țărani nesîndu-se să declare față de îndată ce Tudor va sosi în Transilvania ei i se vor alătura. Trebuie amintită concluzia pe care o trage un funcționar local din Hunedoara, în urma anchetării unor cazuri de nesupunere, și care exprimă cu claritate starea de spirit revoluționară a românilor din Transilvania: „Toate împrejurările arată că țărănimea română de aici privește cu simpatie evenimentele din Țara Românească și, în caz că s-ar produce o incursiune din partea aceea, s-ar arăta fără îndoială dispusă să i se alăture”. Rapoarte ale autorităților locale, declarații ale numeroșilor țărani inculpați pentru acțiuni de solidaritate cu evenimentele din Muntenia dovedesc faptul că în perioada februarie-mai 1821 agitația, entuziasmul țărânilor române din Ardeal a atins cote înalte, arătînd prin aceasta că inima unui întreg popor bătea la unison, că perspectiva rezolvării unor acute contradicții sociale este strîns legată de eliberarea națională, de înlăturarea unității naționale.

Se manifestă deci pregnant în timpul lui Tudor Vladimirescu această conștiință a unității de neam și destin istoric, această convingere că numai prin realizarea unității și independenței pot fi rezolvate și sarcinile sociale. La Tudor Vladimirescu vedem cu claritate exprimată această idee a unității, fundamentată pe cunoașterea nemijlocită a tuturor meșteșugurilor românești, pe contactul viu și direct cu realitatea existenței naționale în vatra străbună. Așa cum odinioară, la 1600, Mihai Viteazul își pregătise intrarea triumfală la Alba Iulia printr-o activă stimulare a ideii de unitate, la 1821 evenimentele consemnate din Transilvania arată această manifestare a conștiinței unității naționale, care a cunoscut indestructibilă împlinire politică la Alba Iulia în 1 decembrie 1918.

Evidențînd marile resurse revoluționare ale maselor populare, prin zdruncinarea puternică a vechii orinduri și prin afirmarea viguroasă a idealurilor de unitate politică și de neatinare, revoluția condusă de Tudor Vladimirescu este un moment de răscruce a istoriei noastre „marcînd — după cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — marile transformări revoluționare care au culminat cu revoluția burghezo-democrată din 1848 și cu unirea Principatelor Române din 1859, cu formarea statului nostru unitar — moment epocal în istoria poporului român, care s-a afirmat în lume ca un popor dornic să contribuie la cauza civilizației, dornic să trăiască liber și independent.”

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

CORNELIU OLARU

Ctitor al oștirii române moderne

Interviu cu colonelul CONSTANTIN CĂZĂNIȘTEANU, șeful sectorului de istorie militară modernă din cadrul Centrului de studii și cercetări de istorie și teorie militară

— Așadar, tovarășe colonel C. Căzănișteanu, din chiar titlul acestui interviu se impune și prima întrebare: care era concepția lui Tudor Vladimirescu despre organizarea și rolul armatei românești?

— Se știe, revoluția din 1821 a marcat începutul epocii moderne în istoria României, iar trecerea de la feudalism la capitalism a cuprins o perioadă istorică pe cât de complexă pe atât de îndelungată. Concepția lui Tudor despre organizarea armatei nu este și nu poate fi altceva decît reflectarea pe plan militar a acestei epoci. La izbucnirea revoluției, structurile militare ale Țării Românești erau rămase în cadrele tradiționale ale organizării medievale, dar categoriile militare privilegiate fuseseră simțitor reduse, urmare instaurării regimului fanariot: reducerea drastică a efectivelor militare, ale Țării Românești și Moldovei, convenea de minune Porții otomane, pentru că priva mișcarea de emancipare națională din Principatele Române de un instrument militar eficient, o putea reprima ușor, corespundea și politicii fiscale a domnilor fanarioti, obsedați de sporirea numărului contribuabililor, pentru sporirea, se deduce, a veniturilor.

— Se afirmă că Tudor a sintetizat tradiția instituțiilor medievale cu caracter militar, a războiului popular cu inovația armatei permanente de profesioniști: care e părerea specialistului de azi?

— Ceea ce a înțeles perfect Tudor a fost faptul că numai o armată cu un înalt grad de profesionalizare poate răspunde exigențelor noului tip de război care își făcuse apariția în Europa: „războiului limitat” din secolul al XVIII-lea i se substituia acum războiul total, Aria Europei răsăritene nu fusese încă afectată de aceste mutații, dar le resimțea acut impactul. Evident, faza aceasta de tranziție de la feudalism la capitalism în care s-a produs revoluția, împrejurările interne și externe cu care Tudor s-a confruntat nu l-au îngăduit să dea o formulare programatică vederilor sale militare. Dar concepția lui în această direcție se dezvăluie, fapt important, în măsurile de organizare a armatei.

— Care erau acestea?

— Principiul fundamental care a stat la baza organizării oastei revoluționare din 1821 a fost: crearea mai întîi a unui nucleu armat permanent, în organica sa întînd principalele arme ale vremii: infanterie, cavalerie, artilerie. Acest nucleu armat permanent trebuia să fie capabil să răspundă solicitărilor firești ale realității programului politic al revoluției. Unitățile au fost organizate pe sistemul zecimal: infanteria, de pildă, era structurată pe polcovnicii a câte o mie de luptători. O polcovnicie cuprindea deci zece căpităni a câte o sută de oameni. Acest nucleu era recrutat în exclusivitate din rîndul pandurilor — singura categorie militară mai importantă existentă în țările române în epoca fanariotă. Ostașii panduri, în majoritate din rîndul țărânilor libere moșnene din Oltenia, erau purtătorii unei experiențe de luptă, al unei discipline cu atât mai necesare unei armate chemate să sprijine efortul insurrecțional de eliberare națională a poporului român.

— Dealtfel, după cite știm, dezideratul programatic al revoluției: „ca țara să fie volnică a-și face și a ținea patru mii de

ostași panduri cu căpeteniile lor și două sute de arnăuți, scutiți de toate dările și cu leață ușoară”, figura printre revendicările cele mai importante înscrise în „Cererile norodului român”, o adevărată constituție după care urma să se rostuiască țara!

— Ba, aș zice chiar mai mult: „Cererile norodului român” stabilea pînă și misiunile acestor forțe militare: „Apărarea țării de dușmani, deci îndatoriri exclusiv defensive, spre fala orașelor, spre paza granițelor și spre stăvîlirea molimelor care bîntuie adesea”. Trupele de panduri urmau deci să rămînă singura forță militară a țării, licențindu-se toate celelalte elemente militare străine existente pînă atunci, de regulă factori perturbatori, generatori de nesiguranță. Încă din 1815, Tudor își exprimase răspicat acest punct de vedere: „cu numai cu pandurii țării, fără de nici un ostaș străin, voi face de nu să va mișca o iarbă din pămîntul țării”.

— La cit se ridicase oastea lui Tudor în timpul revoluției? Și cum vă explicați această ridicare masivă la luptă?

— În condiții de mare primejdie, cînd forțe inamice superioare numericeste ar fi amenințat cu invazia, Tudor preconiza ridicarea în arme a întregii capacități valide a statului: „Să vie aici, zicea el, toți polcovnicii și căpităni cu toți oamenii lor într-armați bine și cu merinde pentru 20 de zile, ca să putem cu dinșii întîmpina trebuințele, atît cele politicești, cit și cele ostășești”. În același timp, cînd se conturase precis intervenția otomană, în aprilie 1821, Vladimirescu solicita lui Alecu Filipescu să transmită „tuturor vătafilor de plaiuri ca jumătate din plăieșii ce-i vor fi avînd, care vor fi mai vrednici și deprinși la arme să-i trimită fără zăbavă negreșit aici (la Cotroceni) înarmați cu pistoale și pușci”. Un cancelar, funcționar al Consulatului austriac din București, pe nume Udritzki, pretînd chiar că, în acele împrejurări, ar fi încadrat în armata sa și pe seimeni, călărașii și pe copiii de casă. Deci o încorporare semigeneralizată care explică efectivele ridicate pe care le-a avut oastea lui Tudor în tot cursul revoluției. După unele izvoare, efectivele se evaluatează la un moment dat la 20.000 de oameni! Chiar dacă s-ar putea să fie puțin exagerat acest număr, cu un astfel de efectiv se putea asigura succesul unei operații de rezistență în condiții de înegalitate numerică și dotare în mijloace de luptă mai ales, pentru că, spune iar Tudor, „fără de arme nu o să putem izbăvi țara din mîinile celor ce au mincat-o atîția ani, pînă cînd au adus-o într-această stare ticăloasă și în deznădăjduirea cea mai după urmă”.

— Tudor devenise eroul renașterii noastre naționale, speranța cea mai certă de libertate națională și socială, de unitate națională a tuturor românilor: cum s-a concretizat aportul Transilvaniei la revoluție?

— În oastea lui Tudor se înrolaseră destul de mulți transilvăneni, foști militari în regimentele grănicerești, veterani ai acestor regimente, pe care îi menționează documentele militare existente. Ei trecuseră munții și se alăturaseră cu trup și suflet frontului de luptă revoluționar deschis de Tudor. Tot documentele menționează existența, în tabăra de pregătire militară de la București, a unui inginer care se ocupa de punerea la punct a munițiilor, a artileriei lui Tudor. Inginerul nu era altul decît Gheorghe Lazăr, care venise cu cîțiva ani mai înainte în București, pentru a organiza învățămîntul

secundar în limba română. Sînt doar cîteva exemple de unitate de simțire și acțiune ale tuturor românilor, de ridicare a lor la luptă pentru unitate națională.

— Cum s-au reflectat mai tîrziu, în organizarea armatei române moderne, unele dintre aceste măsuri militare înlătuite de Tudor Vladimirescu?

— Vreau să vă spun că pentru realizarea programului său revoluționar, Tudor a conceput un sistem militar adecvat obiectivului propus, în care a încorporat, atît pe plan organizatoric cit și doctrinar, elemente reieșite din tradiția militară românească de luptă pentru libertate, cit și forme și mijloace specifice revoluțiilor burgheze. De pildă, pentru asigurarea liniștii și a ordinii în localitățile aflate sub autoritatea revoluției s-au constituit adevărate gărzi civice. Crearea lor a fost expresia caracterului revoluționar, al ridicării de la 1821, garda națională fiind o cerință înscrisă pe stîndardul tuturor revoluțiilor burgheze. Prin oastea lui Tudor, forțele militare românești — intrate într-un prelungit con de umbră încă din secolul al XVII-lea, accentuat de domniile fanariote care redusese unitățile militare autohtone la niște simple cete de ceremonial și paza a oștii princiare — aveau să devină brațul înarmat al întregii oști, chezașul libertăților poporului român în toată cuprinderea lui. Așa se explică de ce în unitățile moderne create în 1829—1830, în Țara Românească și Moldova, în formațiile militare sau în principiile de apărare pe care le-a dat revoluția română de la 1848 găsim modelul militar realizat de revoluția lui Tudor Vladimirescu.

— Ați putea exemplifica?

— Da, în 1830 trupele regulate au încorporat, la nivelul ostașilor mai ales, dar și al unei părți a corpului de comandă, elemente descinzînd din rîndul pandurilor olteni ai oștirii revoluționare a lui Tudor. Ei au răspuns prompt chemării pentru recrutare, au alcătuit grosul primelor unități moderne reînființate. Spre sfîrșitul anului 1829 ei erau constituiți deja în Oltenia în șase unități distincte, cuprinzînd circa 3.000 de oameni. Într-un proiect din același an se propunea constituirea unui corp special de patru batalioane și în Muntenia, tot din pandurii olteni. Se considera chiar că ar fi potrivit ca supravegherea carantinelor și a granițelor Țării Românești să se facă de către „pandurii din Oltenia, experimentați pentru război... dacă ei ar rămîne scutiți de dări și prestații potrivit vechii constituții a țării”.

— La 1848, pentru apărarea revoluției din Țara Românească, s-a apelat din nou la pandurii de peste Olt?

— Da, ei au răspuns cu entuziasm chemării lui Gheorghe Magheru, concentrîndu-se în tabăra de la Rîureni care urma să devină un bastion al rezistenței. Organizarea oștii populare a lui Avram Iancu prezintă analogii cu sistemul zecimal al oștii lui Tudor Vladimirescu. Astfel, sistemul armatei permanente, asociat „națiunii armate”, prefigurată la 1821, va fi fundamentat și statuat în bună parte în 1829—1830 și mai ales în timpul revoluției de la 1848 din Moldova, Țara Românească și Transilvania.

Revoluția condusă de Tudor Vladimirescu, deci, marchează nu numai începutul epocii moderne în istoria noastră națională, ci marchează, totodată, și începuturile armatei române moderne.

Nu puțini sînt specialiștii și savanții care afirmă tot mai des în ultima vreme că omenirea nu se află doar în fața unei evidente crize energetice, ci, ca o urmare a acesteia, și în fața unei fel de evidente crize tehnologice. Adică, argumentează respectivii oameni de știință, omenirea dispune de uriașe, practic nepuizabile noi surse de energie, dar, deocamdată, nu dispune și de tehnologiile adecvate pentru valorificarea acestora. Cu alte cuvinte, confruntându-se cu ritmul tot mai vertiginos de alarmantă scădere a rezervelor de combustibili clasici — petrol și cărbune — gîndirea tehnică a întregii lumi a fost luată cam prin surprindere, fiind pusă în situația de a elabora și definitivă în prea mare grabă o sumedenie de procedee tehnologice inedite și cu un ridicat grad de dificultate.

Intr-adevăr, dacă ne oprim asupra prețului de cost încă prea mare al instalațiilor de captare, dar mai ales de stocare, a energiei solare, sau dacă ne referim la căutările aflate încă în faza de început în ceea ce privește valorificarea energiei geotermale, sintem înclinați să le dăm totuși dreptate celor ce afirmă că majoritatea tehnologiilor aplicate pînă la ora actuală sînt susceptibile de substanțiale îmbunătățiri.

Dar în legătură cu biogazul, acești frate mai mic, nu ca proveniență, ci ca aport caloric, al gazului metan, hidrocarbură pe care, conform cercetărilor de pînă acum, o poate înlocui cu un succes garantat, situația este totuși intrucivă mai imbușurătoare, în sensul că, pentru producerea sa, cercetările au demarat de un timp mai îndelungat, astfel încît, față de alte noi surse de energie, biogazul nu este doar o posibilitate, ci o certitudine.

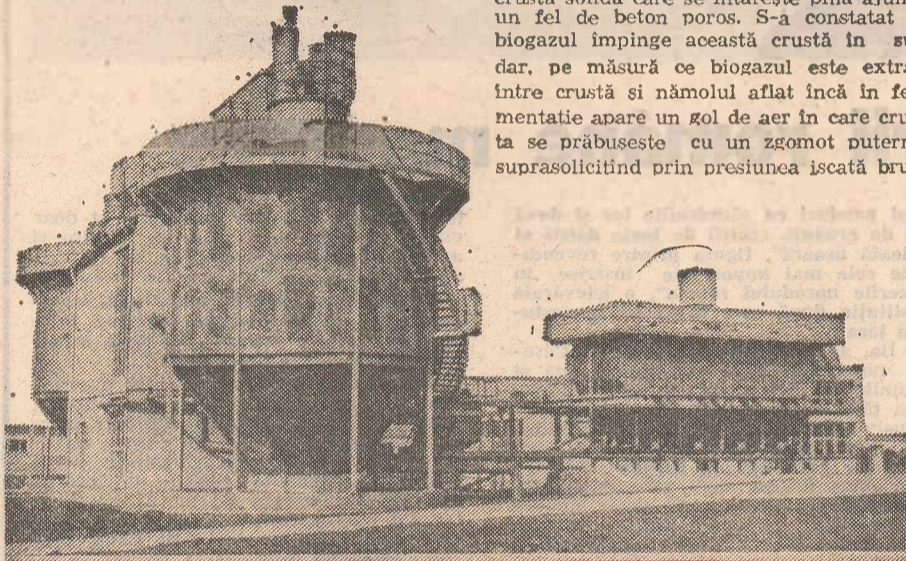
În ceea ce privește cercetarea românească ea s-a materializat pentru început în cele orașe, din păcate puține la număr, care dispun nu numai de stații de epurare a apelor uzate, ci și de instalațiile auxiliare pentru fermentarea nămolurilor menajere. La Pitești, de exemplu, stația de epurare a apelor uzate a început să producă biogaz și să-l utilizeze ca atare încă de-acum doi ani și jumătate, răs-timp în care a furnizat peste 5 milioane metri cubi de biogaz, ceea ce ar însemna o producție medie de aproximativ 2.800 metri cubi pe zi. Simpla lectură a acestor cifre ne convinge că ne aflăm, fără îndoială, în fața unui succes. Numai că voci dintre cele mai autorizate afirmă că stația de la Pitești precum și cele din alte câteva orașe, din păcate, așa cum spunem, încă prea puține la număr, puteau produce biogazul respectiv încă de-acum 15 ani. Cu alte cuvinte, se confirmă că tehnologia de producere a biogazului din nămoluri cu încărcătură organică era pusă la punct încă de-acum 15 ani, avans pe care tehnologiile de valorificare a celorlalte surse de energie neconvențională nu-l au. De ce s-a întîrziat atît de mult aplicarea tehnologiei privind biogazul? Pentru că s-a manifestat un păgubitor dezinteres față de această problemă, sau pentru că atît de complicata conjunctură a crizei energetice mondiale abia dacă bătea la ușă, sau pentru că, presupunem, decît să treci, hotărît, la fapte, se pare că e mult mai ușor și mai comod și mai simplu să te ascunzi după hirtii.

Dar intrucît toate aceste dezacorduri și anomalii privind biogazul obținut sau neobținut în stațiile orașenești au făcut obiectul unor ample și amănunțite dezbateri publice, nu vom mai insista asupra lor. Ne vom opri însă cu precădere, adică în amănunt, asupra celui de-al doilea moment al cercetării românești, cel actual, cînd biogazul a devenit o problemă majoră în preocupările Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, principalul beneficiar al biogazului obținut din fermentarea nămolurilor animale. Mai altfel spus, reluînd o serie de articole apărute deja în revista noastră, ne vom strădui să surprindem situația la zi a biogazului produs de stația-pilot de valorificare a apelor uzate și a dejecțiilor animale de la Periș. Cu atît mai mult ne simțim datori să purcedem la această analiză și evaluare, cu cît la recenta Consfătuire de lucru a Comitetului Central al partidului nostru s-a subliniat stringența valorificării tuturor noilor surse de energie: „Noi prevedem să ajungem, în 1985, la 2,5-3 milioane tone combustibil din surse noi. Or, — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — dacă o să mergem în ritmul acesta și o să venim cu tot felul de justificări pentru întîrzierile existente în momentul de față, n-o să putem realiza ceea ce ne-am propus. De aceea, este necesar ca atît Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, care coordonează acest plan, cît și Comisia de energetică și, în general, organele noastre de stat, guvernul să ia toate măsurile pentru a asigura realizarea întocmai a acestui program de noi surse de energie. Anul viitor va trebui ca acest program să înceapă deja să dea rezultate, asigurînd o parte din combustibilii de care avem nevoie”.

Subsumînd rîndurile ce urmează, ca dealtfel toate viitoarele noastre articole dedicate noilor surse de energie, acestor înțelepte și vizionare îndemnuri ale secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să facem totuși o succintă trecere în revistă a istoriei stației-pilot de la Periș.

În 1974 inginerul Adrian Zaharia, actualmente coordonatorul colectivului Alimentații cu apă, stații de epurare și valorificării ape uzate, din cadrul ISPCAIA, prezintă dosarul intitulat „Procedeu și instalație pentru valorificarea dejecțiilor din apele reziduale provenite de la complexele zoindustriale în vederea obținerii de gaze combustibile și a îngrășămintelor naturale pentru fertilizarea solului”. Este adevărat, o cercetare oarecum similară începuse încă din 1969, la complexul Ulmeni-Oltenița, dar meritul inginerului Zaharia este cel al unei viziuni de ansamblu, în sensul că proiectul său viza completarea dotărilor existente pentru epurarea apelor reziduale din complexele zootehnice. Deși privită cu oarecare suspiciuni — soartă mai veche a noului — soluția reușește să capteze interesul cîtorva specialiștii de la ICICA și ISPCAIA, cele două mari institute de cercetare ale MAIA care la ora actuală își împart satisfacția de-a fi proiectat prima stație de acest gen, similară intrucivă, ca procedeu tehnologic, cu stațiile orașenești, dar diferită totuși

tocmai datorită materiei prime care furnizează biogazul. În mai 1979, stația-pilot de la Periș intră în probe tehnologice, pentru ca în luna august să atingă parametrii proiectați. Din dejecțiile a 50.000 porci se pot obține 766.000 metri cubi de biogaz pe an, ceea ce echivalează cu 558 tone combustibil convențional, plus nămolul fertilizant, care este echivalent cu 162 tone azotat de amoniu, sau cu 23 tone de fosfat trisodic, sau cu 32 tone de sulfat de potasiu. Să adăugăm acestor impresionante cifre și cei 200.000 metri cubi de apă care,

Bătălia pentru noile surse de energie

BIOGAZUL POATE ȘI TREBUIE SĂ CÎȘTIGE TIMPUL PIERDUT

prin încărcătura organică ce o conțin, se dovedesc a fi un foarte activ component în rețelele de irigații. Pentru a avea o cită mai limpede înțelegere a acestor cifre, ele se cer a fi înmulțite, într-un viitor cît mai apropiat, cu 8. Cît de apropiat este acest viitor? Iată o întrebare la care ne-am bucura să putem da un răspuns cît mai exact, de exemplu trimestrul 3 sau 4 al anului 1981, cînd alte 8 mari complexe de dimensiunea celui de la Periș vor fi dotate cu stații de fermentare anaerobă intensivă a nămolului primar. Dar, pînă una-alta, stații atît de mari încă nu există, deși proiectele de execuție sînt ca și elaborate, deși întreprinderile ce vor furniza echipamentul tehnologic au fost contactate. Și pentru că tot sintem la acest capitol, al întreprinderilor ce vor furniza echipamentul specific, să le amintim pe cele mai importante: „Aversa” — București, IMUM — Baia Mare, Bucium — Iași, IUPS — Chițila, IUC — Ploiești, ITRD — Pașcani, Timpuri Noi — București, Metalica — București.

Revenind la prezent, să menționăm că la I.A.S. — Aduțați Copăceni, kilometrul 14 pe Șoseaua Giurgului, au demarat cercetările privind adaptarea stației de la Periș și pentru crescătoriile de taurine. În trimestrul 4 al anului 1981, stația de la I.A.S. — Aduțați Copăceni va intra în probe tehnologice.

Toate-s bune și frumoase, sau, mai altfel spus, zis și făcut. Numai că există din păcate și un anume dar. N-a trecut nici măcar un an de la intrarea în probe a stației-pilot de la Periș și, iată, cîteva din elementele echipamentului cu care este dotată stația au cedat. La ora actuală stația se află într-un fel de revizie. Că respectiva revizie se va solda cu o substanțială îmbunătățire a echipamentului, recte a pompelor și a schimbătoarelor de căldură, precum și a sistemelor de agitare a nămolului din cele două metantancuri sau fermentatoare, e de la sine înțeles, intrucît, să nu uităm, stația nu este decît o stație-pilot, denu-

mire care presupune o cercetare încă în curs de desfășurare. Dar chiar dacă într-un timp relativ scurt mai sus-numitele elemente ale echipamentului vor fi îmbunătățite, printr-o mai bună colaborare cu întreprinderile ce vor livra acele elemente, să ni se îngăduie să avem totuși o firească rețineră. Nu ne îndoim, cu alte cuvinte, că stația de la Periș la actualele ei dimensiuni, pentru un efectiv de 5.000 de porci, nu va funcționa mai bine. Ne punem totuși următoarea întrebare: putem trece, oare, la o producție de serie mare atîta vreme cît încă n-avem toate datele concrete și exacte ale problemei? O altă întrebare: supradi-mensionarea acestor stații, chiar și îmbunătățite, pentru a le folosi la crescătorii cu efective de aproape 50.000 de porcine, nu va ridica, la rîndul ei, alte și alte probleme?!

Precizînd încă o dată că avem toată convingerea și toată speranța că, pînă la urmă, majoritatea neajunsurilor semnalate pînă acum la stația-pilot vor fi înlăturate printr-o îmbunătățire a echipamentului auxiliar, să ne oprim ceva mai mult asupra unei mult discutate probleme, poate cea mai acută dintre toate, cea a crustei ce se formează în timpul fermentației în interiorul metantancului. Despre ce este vorba: s-a constatat că nămolul primar conține și o însemnată cantitate de păr de porc; mai ușor fiind, acest păr plutește în partea de sus a metantancului, unde, cu timpul, amestecîndu-se cu resturile de celuloză din dejecții, formează o crustă solidă care se întărește pînă ajunge un fel de beton poros. S-a constatat că biogazul împinge această crustă în sus, dar, pe măsură ce biogazul este extras, între crustă și nămolul aflat încă în fermentație apare un gol de aer în care crusta se prăbușește cu un zgomot puternic suprasolicitînd prin presiunea iscată brusc

dar numai în ceea ce privește fermentarea apelor reziduale provenite din industria alimentară, nu și cele provenite din separarea mecanică a dejectului de porcine. Mai mult decît atît, procedeu în sine a făcut și obiectul unei teze de doctorat pe care în 1976 a susținut-o cu succes doctor inginer Gheorghe Constantinescu, proiectant principal într-unul din atelierele de proiectare de la ISPCAIA. Aflînd datele acestei teze de doctorat, inclusiv ale tehnologiei propuse, la Abatorul din Vaslui, la întreprinderea de vinificație din Toban, precum și la întreprinderea de bere, spirt și drojdie din Ghidigeni, județul Galați, trei colective de cercetători de la ICICA și ISPCAIA sînt pe cale de a confirma posibilitatea obținerii biogazului din apele uzate industriale. În fine, o ultimă precizare: inginerul Mihail Preța și șeful atelierului în care-și desfășoară activitatea, inginerul Radu Bucur, au condus timp de aproape doi ani lucrările de cercetare privind realizarea instalației numită hidrosite. Despre această instalație, revista noastră a publicat la timpul potrivit un articol, evidențindu-i calitățile. Verificate și omologate în luna noiembrie a anului trecut, la ISICIP-Tomești, județul Iași, hidrositele, după cum ne-a informat beneficiarul, adică ISICIP-Tomești, merg din plin, adică separă mecanic dejecțiile de porcine, eliminînd definitiv decantorele clasice. Date fiind rezultatele deosebite în funcționare, Direcția tehnică a Departamentului Agriculturii de Stat și-a propus să încheie un contract ferm pentru alte 30 de instalații similare cu care să se dețeze în special marile crescătorii de porcine cu efective de peste 150.000 de capete.

Revenind la problema noastră, cea a biogazului, strîns legată de buna funcționare a hidrositelor, inginerul Mihail Preța a constatat că apa rezultată din separarea mecanică a nămolului, apă care a însoțit, pînă la separare, dejecțiile de porcine, are un ridicat conținut de încărcătură organică pe metru cub, aproximativ 7-10 kilograme de grăsimi, proteine, zaharuri, altfel spus CBO-5.

„Dacă apa de la ISICIP-Tomești, după separarea ei de dejecțiile porcine, conține peste 5 kilograme de CBO-5 pe metru cub, atunci această apă, prin procedeu de fermentație de contact, este aptă să înlocuiască nămolul primar folosit la Periș. Și nu numai că îl poate înlocui, dar cantitatea de biogaz este mai mare și se obține într-un timp mult mai scurt. În ceea ce privește institutul nostru, ICPEAR-ul, specializat în proiectarea tehnologiilor de epurare a apelor reziduale, sintem ferm hotărît că, împreună cu ICICA, cu care am și discutat problema în linii mari, să ne apucăm cît mai repede de treabă. Imensul avantaj al acestui procedeu, în comparație cu cel actual de la Periș, este că în metantanc vom avea nu un nămol aproape imposibil de controlat, ci o apă oarecare, adică un lichid cu o ridicată încărcătură organică”.

Precizînd că afirmația de mai sus aparține doctorului inginer Cornel Craiu, director al ICPEAR-ului, participant la acea restrînsă întîlnire de la C.N.S.T., să transcriem și părerea doctorului inginer Valer Stoica, director adjunct științific la ICICA: „Nu numai că între timp am subscris intru totul la afirmația colegului meu, Cornel Craiu, dar, de comun acord, am și inclus această viitoare cercetare în planul de activitate al institutului nostru, cercetare pe care vrem să o desfășurăm în colaborare cu ICPEAR, așa cum s-a stabilit de cînd într-o dezbateră largită la C.N.S.T. Singura problemă este cea a cantității de CBO-5 pe metru cub de apă, motiv pentru care doi oameni, unul de la ICPEAR, altul de la ICICA, se vor deplasa la Iași pentru o riguroasă analiză a apei”.

Intrucît la numai o zi de la consemnarea acestei afirmații, la C.N.S.T. au și sosit analizele solicitate, analize care confirmă încărcătura organică optimă, valori cuprinse între 7-10-15 kilograme de CBO-5 pe metru cub de apă uzată. I-am abordat pe inginerul Mihail Preța. Dialogul nostru, dealtfel destul de scurt, a început cu următoarea întrebare: „Deoarece toată lumea este de acord că procedeu de fermentare prin contact are largi perspective de cercetare și, desigur, de finalizare a cercetării, ce anume propuneți să se facă într-o primă etapă?” „Am propus conducerea C.N.S.T.-ului cîteva variante de demarare a cercetării. Nu știu ce anume s-a hotărît în mod concret, dar mă bucur că ideea a fost inclusă în programul de biogaz, program pe care îl coordonează acest înalt for al științei și tehnologiei românești”.

„Vorbeați de mai multe variante privind demararea cercetării. Care vi se pare cea mai potrivită în actuala conjunctură a biogazului care, într-un anume fel, se află într-o acută luptă cu timpul?”

„Varianta care ar grăbi cercetarea ar fi cea a aducerii la Periș a unei hidrosite. La Iași, la o filială a ICSITEEMR-ului, unitate care trebuie să producă în acest an 30 de hidrosite, se află deja un lot de trei bucăți ce vor lua drumul Bacăului. Deoarece Bacăul tot nu le poate folosi dintr-o dată pe toate trei, una poate fi adusă, așa cum spunem, la Periș pentru a fi conectată la unul din cele două metantancuri sau fermentatoare. Cam atît deocamdată. În ce mă privește, sint gata să nu precupețesc nici un efort, oricît de mare ar fi. Biogazul poate și trebuie să cîștige timpul pierdut”.

VICTOR NIȚA

De ce nu e lăsat să crească plopul repede crescător?!

— Stimate tovarășe doctor inginer Silviu Papadopol...
— Ziceți-mi, simplu, tovarășe Papadopol. E suficient.

— Tovarășe Papadopol, venind către dumneavoastră, am coborât în gară la Jăgălia, am mers un sfert de ceas cu docarul, am ocolit o pădure și o mulțime de bălți, drumul încoace e desfundat de ploii, am făcut toate astea ca să ajungem unde?

— La Stațiunea experimentală „Bărăgan” a Institutului de cercetări și amenajări silvice.

— Mai clar, în ce punct al globului pămîntesc se găsește această stațiune?

— În comuna Ștefan cel Mare, județul Ialomița. Pînă la Slobozia sînt 40 de kilometri, pînă la Fetești, 20.

— Vine cam peste mină locul ăsta, așa-i?

— Nicidcum, ne-am obișnuit. Și-apoi, unde să cercetăm pădurea, în oraș?! În ce mă privește, am venit la stațiune imediat după terminarea facultății, în 1960, regăsind locuri dragi. Am crescut aici.

— Cum așa, parcă erați conștiențan?!

— M-am născut la Constanța și am și acum un apartament acolo, în care dorm de cîteva ori pe an. Am petrecut mult timp aici, căci tatăl meu, inșinerul silvic Victor Papadopol, a fost primul șef al stațiunii, înființată în 1946. El s-a ocupat mai mult de rășinoase. A fost unul din cei care s-au bătut pentru introducerea acestora, a pinului, a bradului, a molușului, pe litoral. Din păcate, s-a născut repede, din cauza fumăturii. Nu-i ajungeau 50 de țigări pe zi.

— Așadar, tatăl s-a ocupat de rășinoase, fiul se ocupă, mai ales, de plop, da?

— Într-un fel, aveți dreptate. Am trecut, în 1971, doctoratul cu o teză privitoare la cultura intensivă a plopului. Numai că stațiunea noastră are preocupări mai largi, studiind tot felul de specii, de la golul alpin pînă la vegetația de băltă. Ar fi, cu totul, 270 de unități sistematice.

— Ce-s alea unități sistematice?

— Le puteți numi, fără erori, specii. Asupra lor facem observații și teste, spre a afla care din ele și cît pot rezista climatului local, arid, uscat. Între acestea, cum ziceți, plopul e la mare pret. Colecția de plopi a stațiunii deține 1100 de specii.

— 1100?! Noi credeam că există un singur fel de plop, cel care ne dă bălți de cap cu puful lui!

— Plopul, ca și omul, are genuri, masculin și feminin. Numai femelele fac puf, ele n-ar trebui cultivate în case.

— De ce se întâmplă invers?

— Probabil din incompetență și comoditate.

— Rămînînd aici cu discuția, ce-l nou, tovarășe Papadopol, în materie de plop?

— După 7 ani, atît a durat cercetarea, am înaintat cîteva propuneri. Specialiștii au luat act de ele, unii le-au găsit foarte interesante, alții le-au taxat drept utopii,

Silviu Papadopol; născut 21 septembrie 1939, Constanța; absolvent, 1960, al Facultății de silvicultură, Brașov; doctor, 1971, cu teza „Cultura intensivă a plopului”; autor a peste 70 de lucrări științifice; șef al Stațiunii experimentale „Bărăgan” a Institutului de cercetări și amenajări silvice.

oricum, aplicarea lor, ca să nu mai lungesc vorba, întîrzie, ceea ce produce, după mine, pagube serioase economiei naționale.

— Mai concret, tovarășe Papadopol, ce-ați propus?

— Schimbarea clonelor.

— Pofim?! Schimbarea cui?!

— Clona e, în cazul acesta, o colectivitate de plopi rezultată din înmulțirea prin butași a unui exemplar cu calități excepționale. Un astfel de exemplar crește foarte rapid. Rezistă mai bine la adversități, înțelegînd prin asta boli, insecte, vînt, inundații și așa mai departe. Concentrează o mare cantitate de masă lemnoasă la nivelul tulpinii, aceasta rămînînd dreaptă ca o luminare, fiind mai ușor de prelucrat.

— Perfect. Plopul pe care-l vedem pe fereastră, mă rog, colonia aceea, cît crește într-un an?

— Și 4 metri.

— Da, e ceva! În altă ordine de idei, e plopul un lemn atît de important?

— Firește. El e piinea industriei de celuloză. Se fac din el chibrituri și cherestea. Mai nou, e folosit pentru producerea metanolului, combustibil foarte modern datorită prețului său de cost foarte scăzut.

— Mai departe. De unde ați obținut clonele respective?

— Din străinătate. Le-am testat cu rezultate cel puțin încurajatoare. Am precizat, prin experimente științifice limpezite, tehnologia de cultură pînă la nivelul de clonă optimă, distanța de plantare în raport cu scopul industrial urmărit, rețeaua de irigație și, firește, ciclul de producție.

— Clasic, ca să zicem așa, ciclul de producție e de...

— Aproximativ 20 de ani. Acest termen scade, în cazul clonelor propuse, pînă la 6 ani. Calculul economic e, net, de partea plopului repede crescător, în ambele zone de cultură.

— Iertați-ne ignoranța, care-s aceste zone? Prima?

— Zona tradițională, Iuncile. Cam 50 de mii de hectare, cu o acumulare de masă lemnoasă de 10 pînă la 15 metri cubi pe an și hectar. Tăierea efectuîndu-se după 20 de ani, acumularea generală ar fi, la nivel de hectar, de 300 de metri cubi.

— Care ar fi situația dacă s-ar introduce clonele testate aici, la stațiune?

— S-ar ajunge la 30-35 de metri cubi pe an și hectar, în condițiile în care, repet, ciclul de producție ar scădea la 6 ani.

— Comparația nu se pare convingătoare, prin aplicarea clonelor moderne, existente în țară, economia națională n-ar avea decît de cîștigat, nu încupe nici o indolență. Care ar fi, tovarășe Papadopol, cealaltă zonă?

— Fondul forestier, alte 50 de mii de hectare, din zona de stepă a Cîmonei Române, inclusă în mari sisteme de irigații. Pădurile din acest perimetru sînt, în general, neproductive, crînguri de salcîm sau de stejar, lemnul lor se pretează mai puțin sau deloc la industrializare. În ansamblu, prin cultivarea rațională a plopului în zonele menționate, s-ar putea obține suplimentar, în 5-6 ani, 2 milioane de metri cubi de lemn, adică 10 la sută din producția actuală de masă lemnoasă a țării.

— Bun, ce-ar trebui întreprins?

— Soluția e simplă, păduri de plop repede crescător! Înlocuire masivă, rațională, științifică. Productivitatea ar spori, la hectar, de 20 de ori, calculele sînt, din acest punct de vedere, fără echivoc.

— Vrînd, nevrînd, am ajuns...

— Un moment, mai e ceva. Ca efect al irigației, s-ar obține acumulări suplimentare de masă lemnoasă de 6 ori mai mari decît în parcelele neirigate.

— S-ar putea să aveți dreptate, nu vă contrazicem, numai că, se știe, irigarea înseamnă energie electrică, așa-i? Or, energia electrică e, peste tot în lume, tot mai scumpă, greșim?

— E mai scumpă, dar nu în acest caz. Lemnul înglobează energie, el e, la urma urmelor, electricitate. Am făcut, n-aveți grijă, și calcule de acest gen, ajungînd la constatări îmbucurătoare. Am pus față-n față energia cheltuită de stația de pompare și cîștigul de energie din lemn. A rezultat că pentru fiecare kilowatt oră consumat pentru irigare se obțin 15 pînă la 40 de kilowatt oră energie stocată în lemn. Cu alte cuvinte, operația rentează.

— Așadar, tovarășe Papadopol, plopul repede crescător, îl vom numi așa chiar dacă definiția nu-i chiar completă, prezintă numai avantaje. V-am ruga să ne explicați de ce nu se trece la extinderea unei astfel de culturi?

— Trebuie să știți că am găsit întelegeri în cîteva locuri. Mergînd cu sîrut mîna pe la fostii colegi de facultate, i-am convins să înlocuiască puieții din cultură cu cei proveniți din clonele noastre. La Tulcea și Constanța, bunăoară. Inspectoratele silvice de acolo, ca și Centrala „Delta Dunării”, ne-au dat o mîna de ajutor, arătîndu-se interesate de idee. Rezultatele sînt, din cîte cunosc, remarcabile.

— Atît?

— Atît, în ciuda faptului că Departamentul silviculturii ne-a sprijinit.

— La Slobozia, în propriul dumneavoastră județ, care-i situația?

— La Slobozia, ca și în alte părți, oamenii nu vor să se complacă. Nu e vorba, în toată această poveste, numai de schimbarea unor clone.

— Ci și, bănuim, de schimbarea unor mentalități, așa-i?

— Exact. Aș fi tentat să zic că, în pădure, noul pătrunde mai greu. Nu din cauza copacilor, e clar, din cauza oamenilor, a ignoranței și superficialității lor. Iepuri și mistreți trăiesc, ca să fiu rău, și în păduri proaste, compromise.

— Am priceput. Legat de asta, din cîte cunoaștem, la Cornetu, lângă București, funcționează o stațiune experimentală silvică specializată pe probleme de plop și salcie, care-i părerea celor de acolo?

— Că mi-am depășit atribuțiile, intrînd pe teritoriul lor.

— Privind lucrurile invers, care-i părerea dumneavoastră despre specialiștii de acolo?

— Refuz să răspund la această întrebare. Altfel, oameni de ispravă.

— Stațiunea de la Cornetu cu ce se ocupă?

— Verifică, la nesfîrșit, o clonă sau alta. Între timp, clona îmbătrînește moral.

— Tovarășe Papadopol, evitați subiectul și poate că nu greșiți, nu-i bine să-ți vorbești de rău colegii de breaslă, se știe. Revenînd, de ce credeți că noul pătrunde mai greu în pădure?

— Nu vreau să-mi fac dușmani. Și așa am cîștigat cîteva. Muncînd, sperînd.

— Cînd am intrat în biroul acesta, citeați ceva, ce citeați?

— Revista „Texas Agricultural Progress”. Mai am aici, la îndemînă „Lesnoe Haziistvo”, „California Agriculture”, „Las polski”, „Michigan Science in Action”, alte cîteva publicații. Fără ele, m-aș simți mai sărac.

— Poate că și această afirmație ține loc, pînă la un punct, de răspuns la întrebarea de mai devreme, ce credeți?

— Poate.

— Tovarășe Papadopol, pe lângă cercetare, stațiunea pe care o conduceți are, ca toate celelalte unități de acest fel, și obligații stricte de producție. Cum se achită ea de ele?

— Am dat, anul trecut, un sfert de milion de lei peste plan. La 2 ingineri și 2 tehnicieni, 250 de mii de lei, e ceva.

— Să ne fie permis să încheiem acest dialog nu printr-o strofă (ar merge de minune „Pe lângă plopii fără sorc...”), ci printr-un citat extras dintr-o scrisoare pe care ați primit-o, recent, din partea Asociației „Pădure-Celuloză” din Dijon, Franța. Munca pe care o întreprindeți, scrie acolo, e considerabilă și am fi fericiți să putem continua colaborarea cu stațiunea dumneavoastră. Mulțumindu-vă, tovarășe Papadopol, pentru amabilitate, înfățișînd organelor în drept să judece propunerile dumneavoastră, promitem să revenim asupra acestui tentant subiect ce se arată a fi plopul repede crescător. Pe curînd.

EMIL NEGOIȚA

În legătură cu situația dr. Leontopol, Ministerul Sănătății răspunde:

Experimentul continuă, lucrurile încep să se limpezească

La sfîrșitul săptămînii trecute, ne-a sosit de la Ministerul Sănătății un răspuns care, deși incomplet, constituie un început pe care-l salutăm de elucidare (fie ea și tîrzie!), a situației dr. M. Leontopol. Încredîntăm tiparului acest răspuns, rezervîndu-ne dreptul de a cerceta, pe baza atribuțiilor firești ale presei, și de a aduce la cunoștința cititorilor, atît veridicitatea unora dintre situațiile relatate, cît și felul în care în viitor își va găsi rezolvarea în viață importanta cauză a noastră, a tuturor, „noul în medicină”. Mulțumim, oricum, pentru posibilitatea de dialog ce ni se oferă.

Tovarășe redactor șef,

În legătură cu articolele apărute în revista „Flacăra” nr. 1303 din 29 mai 1980, privind situația dr. M. Leontopol, dorim să facem următoarele precizări:

Preparatul „L₁” cu efecte antitumorale propus de dr. Mihai Leontopol face obiectul unor preocupări speciale ale Ministerului Sănătății și Academiei de Științe Medicale. Așa cum bine știți a fost constituită o comisie al cărei președinte este prof. dr. Ștefan Berceanu.

Împreună cu Academia de Științe Medicale comisia a întocmit un protocol de cercetare, care a fost înșușit și de autor.

Menționăm că în prima comisie ca președinte era ales prof. dr. Ioan Birzu pe care nu l-a acceptat dr. M. Leontopol, motiv pentru care conducerea Ministerului Sănătății l-a numit pe prof. dr. Ștefan Berceanu.

Lucrările celor patru ședințe ale comisiei au fost stenografiate și înregistrate, acestea aflîndu-se atît la tov. prof. dr. Dorin Hociotă cît și la membrii comisiei.

Dintre membrii comisiei, tov. prof. dr. I. Moraru nu a participat la lucrări decît o singură dată.

Pe baza dorințelor și a acțiunilor prof. dr. D. Hociotă, dr. M. Leontopol și-a desfășurat activitatea la Centrul medical de fonoaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L. București, unde are la dispoziție și în prezent un număr de 20 paturi.

Ținem să precizăm că tov. dr. M. Leontopol a utilizat integral aceste paturi pînă la 25 martie 1980, cînd a externat toți bolnavii pe care îi avea în supraveghere.

Între 26-31 martie a.c. a externat bolnavii existenți și nu a mai făcut alte internări plecînd din București. În intervalul 1-13 aprilie a.c. paturile au rămas neocupate ceea ce a determinat o neîndeplinire a indicatorilor de spitalizare cu 360 zile.

Întrucît tov. dr. M. Leontopol a continuat să nu se prezinte la spital, după data de 18 aprilie a.c., la cererea tov. prof. dr. Dorin Hociotă, s-a aprobat ca pe timpul absenței tov. dr. M. Leontopol să poată fi internați și alți bolnavi în saloanele afectate experimentului, cu atît mai mult cu cît solicitările de tratament în această unitate de vîrf a medicinei noastre sînt foarte mari, iar menținerea unor paturi nefolosite afectează indicatorii cost/eficiență, ai capacităților de spitalizare. Menționăm că, așa cum a fost informat tov. dr. M. Leontopol de către delegații Ministerului Sănătății, paturile vor fi puse la dispoziția lui în 24 de ore de la hotărîrea sa privind reluarea experimentului.

Venînd în întîmpinarea solicitărilor autorului, din dispoziția conducerii Ministerului Sănătății, direcția sanitară a municipiului București a asigurat într-un local nou, corespunzător la spitalul Panduri un număr de cabinete de

consultații, pentru desfășurarea experimentului și la bolnavii ambulatorii. Această măsură a fost adusă la cunoștința autorului atît în scris, de către Ministerul Sănătății, cît și personal de tov. prof. dr. doc. Valentin Neagu, directorul spitalului Panduri, care l-a invitat să ia în primire spațiul repartizat și să facă propuneri pentru amenajarea și dotarea specială a acestor cabinete.

Dorim de asemenea să cunoașteți că absența tovarășilor Onisim Mitică și Paraschivescu Gabriel din cadrul serviciului tov. dr. M. Leontopol se datorește lipsei acestuia din spital, știut fiind că ambii medici lucrau la experiment numai în prezența și sub conducerea directă a autorului. În afară de aceasta, precizăm că la data de 28 aprilie 1980, tov. dr. Onisim Mitică a solicitat în scris conducerii Ministerului Sănătății încetarea detașării sale „pe motive de sănătate și profesionale”, cerere care a fost aprobată.

În conformitate cu solicitarea expresă a conducerii Ministerului Sănătății, la data de 29 mai 1980, este adevărat, cu întîrziere, s-a primit din partea Biroului comisiei medicamentului, sub semnătura tov. prof. dr. C. Baloiescu, avizul terapeutic, prin care se atestă că produsul „L₁” poate fi folosit în clinică pe baza protocolului elaborat de comisia numită de Ministerul Sănătății, fiind lipsit de toxicitate pentru organismul uman.

Critica din revistă adresată Ministerului Sănătății în legătură cu întîrzierea răspunsului la scrisoarea dv. prin care solicitați cunoașterea concluziilor comisiei de specialiști este reală.

Pînă la definitivarea concluziilor științifice, Biroul executiv al consiliului de conducere al Ministerului Sănătății a hotărît conform prevederilor legale ca rezultatele să fie cunoscute numai după raportul final.

Comisia de specialiști a propus continuarea experimentului, iar Ministerul Sănătății a hotărît prelungirea cu încă un an a acestui experiment. Pentru a da prilejul tov. dr. M. Leontopol de a ocupa în mod definitiv un loc de muncă în Capitală, Ministerul Sănătății a decis scoaterea la concurs a unui post de cercetător. Totodată Ministerul Sănătății a

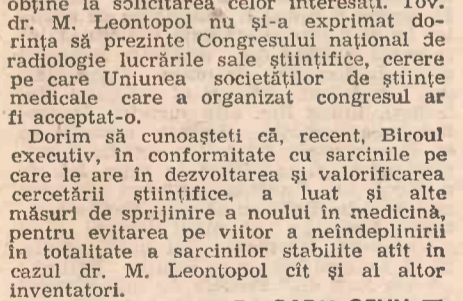
prelungit detașarea autorului pentru a-și putea continua activitatea.

În legătură cu ideea dv. ca tov. dr. M. Leontopol să prezinte Congresului național de radiologie o parte din cercetările sale, vă informăm că prezența medicilor la congrese cu și fără comunicări este neîngrădită și se obține la solicitarea celor interesați. Tov. dr. M. Leontopol nu și-a exprimat dorința să prezinte Congresului național de radiologie lucrările sale științifice, cerere pe care Uniunea societăților de științe medicale care a organizat congresul ar fi acceptat-o.

Dorim să cunoașteți că, recent, Biroul executiv, în conformitate cu sarcinile pe care le are în dezvoltarea și valorificarea cercetării științifice, a luat și alte măsuri de sprijinire a noului în medicină, pentru evitarea pe viitor a neîndeplinirii în totalitate a sarcinilor stabilite atît în cazul dr. M. Leontopol cît și al altor inventatori.

Dr. RADU OZUN

(directorul Direcției asistenței medicale din Ministerul Sănătății)

ION IRIMESCU - Trecut-au anii...

Legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Drumul incredibil al unei erori

1. De la o fotografie. Am fost la Jidoștița ca să cunosc această femeie și acest copil. Priviți-le (în fotografia alăturată) contrarietatea de pe chipuri. Mamă și fiu nu par a înțelege cum de mai încap în vremuri mimate de gândul bun de prosperitate și pace și puterea de a pune în mijlocul drumului mamă și fiu, și pat, și masă și crăcite din care să se înfrupte cinișii. „Credeam, zice Mariana Tufiș acum, că visez, că nu e nimic adevărat și tot încercam să mă trezesc la realitate.” Se știa apărută, în sacra ei menire, de legea supremă a țării pe care invocă născută unei alte autorități n-o poate anula, modifica sau completa.

2. Mariana Tufiș, Mariana s-a născut la Bahna cu 21 de ani înaintea acestei întâmplări, într-o familie numeroasă și curată din care până acum nu s-a retras decât un bunic mort în al doilea război mondial, încit plecarea de la ai ei, după ce l-a cunoscut pe Dumitru Tufiș, militar în termen la Herculane, și apoi aclimatizarea printre străini n-au putut fi îndulcite decât de purtarea lui atentă și bărbătească. Noul sat a învățat-o să prețuiască la soțul ei nu numai ce are, ci și ce-i lipsește, viciul betiei înainte de toate. Ionuț s-a născut înainte de termen și puțin la trup și ea s-a retras lângă fiul ei nutrindu-se din liniștea și siguranța de altădată a familiei rămase în Bahna, neștiind a se teme, neînțelegând a visa.

3. 1975, Preambulul dramei. Nuntă în sat. Tânărul Tufiș, viitorul soț al Marianei, și tânărul Ungureanu se cunosc din vedere. Nici discordie, nici prietenie. Poate betie, dar nici asta nu e sigur. Ungureanu, după cum îi era obiceiul, sedea timid și bolnăvicios de o parte. Poate pornirea hidă, din păcate și ea proprie adolescenței, de a umili și batjocori. Poate altceva ce nimeni n-a vrut să divulge: un al treilea, Ion Șonea, îl invită pe Ungureanu în afara nunții. Lovește. Ungureanu se apără. Din spate, cineva îl lovește în cap. Ungureanu cade. Cei doi fug. Cățiva martori îl recunosc alături de Șonea pe Dumitru Tufiș. La spital, a doua zi, Ungureanu e sfătuit să-și vadă de treabă fiindcă n-are nimic.

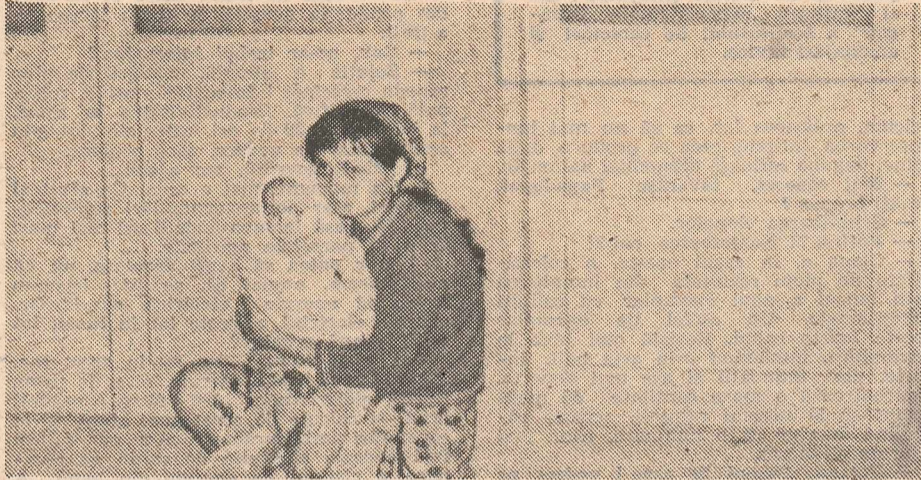
4. Prima eroare. Mai târziu, eroarea medicului s-a constatat a fi fost voită. Ea este însă (în ciuda acestei precizări și puneri la punct) determinantă în întreaga desfășurare ulterioară a evenimentelor. Este întreruptă urmărirea penală. Radiografiile sunt făcute de mintuală. Rezultatele pleacă spre Timișoara și București. Clinici de mare prestigiu întăresc cu girul autorității lor eroarea inițială și confirmă: Nimic grav. Martorii se risipesc, probele dispar, sint consultați avocați, se formulează declarații ideale. Ungureanu se clatină, nu este în stare să-și mențină echilibrul. De la Timișoara se întoarce cu un diagnostic alarmant: contuzie cranioencefalică cu fractură occipitală stângă. Se redeschide urmărirea penală. Trecuseră însă aproape patru luni. Cu ce s-a mai putut găsi se redactează un rechizitoriu destul de vag și cei doi făptași sunt trimiși separar în judecată. Șonea pentru lovire, Tufiș — pentru vătămare corporală gravă. Sint imposibil de reconstituit intenția, deliberarea ca și complicitatea celor doi. Într-un timp, probele și certificatele medicale care urmează contrariază până la stupeoare: aceleași clinici prestigioase din Timișoara și București, pornind de la noile probe, decid: encefalopatie traumatică și sindrom neurasenic secundar persistent. Lovitura a pus viața victimei în pericol și putea fi cauzatoare de moarte. În mod normal trebuia schimbată încadrarea juridică din vătămare corporală gravă în tentativă de omor. După cinci ani, procurorul adjunct al județului Mehedintii, Iulian Ilie, este surprins de desfășurarea anchetei. Ancheta închidea în ea și premisele false. Un certificat medical poate fi modificat în orice fel, de o mie de ori, o anchetă urmează mai greu această cale. Tufiș nu observă decât schimbarea și strigă: „A plătit doctorii ca să mă-nfunde”. Mărturiile sint inconsistente. Și el se mentine pe poziția inițială: „N-am lovit eu.” Probele nu susțin destul de ferm certificatul medical modificat și sentința este îngăduitoare: doi ani închisoare și despăgubiri civile. Tufiș execută șapte luni, după care fapta se grațiază, și din nou este în libertate și încorporat militar.

5. Încep adevăratele necazuri. Ca militar, Tufiș o cunoaște pe Mariana, la Herculane, de care se îndrăgosteste și cu care se va însura la liberare, zămisliindu-l împreună pe Ionuț. În timp ce era ocupat cu toate astea, datorită lui civile către Ungureanu cresc la 16.000 lei. „Pentru ce să-i dau bani?” strigă de la înălțimea subredă a inteligerii sale. „Ca să-și plătească medicii pe care i-a mituit?” Serle unei instituții centrale și, ca și cum lucrurile n-ar fi fost și așa de ajuns de complicate și încurcate, un birou ce găsește să-i răspundă că Ungureanu n-a fost pensionat în perioada reclamată. Cu titlula în mână se prezintă la un alt birou care-i răspunde: „Să fii sănătos! Hirtia aia n-are nici o valoare. Există sentință judecătorească să se execute te execut.” „Cum? tipă Tufiș indignat. Răspunsul unei instituții centrale n-are nici o valoare pentru un nepracrisit de executor? Imi voi face singur dreptate.”

Nu și-a făcut, nu numai pentru că n-avea. Violent, artăgos, exasperat, răutăcios sau de rea-credință, tipă ca să se facă au-

zit: „Ungureanu n-a fost pensionar, a lucrat, am martori, am dovezi”. Nu-l aude nimeni. Somațiile curg. I se scoate casa la licitație. În lipsă de solicitanți, casa se adjudecă pe numele lui Ungureanu. Alte somații. Încercări de evacuare. Sentință de evacuare, iarăși somații, și momentul penibil când nu Tufiș, ci Mariana și Ionuț sint scoși afară în stradă. Tufiș este amendat și condamnat la șase luni închisoare cu executarea pedepsei la locul de muncă.

6. În familia Ungureanu. Dumitru Ungureanu se căsătorește. Căsătoria cu Elena este dictată de comandamentele în afara sentimentelor. Dumitru are nevoie de îngrijire și supraveghere. Elena — de două ori divorțată — de afecțiunea unui om în sfârșit liniștit și cumpătat. Mutilat fizic și psihic, Dumitru nu-și găsește nici o vină. Fatalitatea? se întreabă. N-am greșit față de nimeni. Mutilat fără vină. Despăgubirile civile i se cuvin nu numai în compensație pentru cheltuielile făcute cu spitalizarea, avocații, drumurile și cer-

tificatele de care avea nevoie, ci și ca recompensă morală, ca atestat al pedepsirii vinovatului de nenorocirea ce s-a abătut asupra lui. Dumitru Ungureanu nu cunoaște frământările lui Tufiș, zbaterea acestuia pentru recunoașterea aparențelor care-i dau dreptate. În lipsa dialogului, Ungureanu nu vede decât reaua-credință, amenințările, violența limbajului. Ungureanu știe că este bolnav și încă bolnav grav și mai știe că n-a cumpătat pe nimeni pentru ca să se recunoască asta. Tufiș se întreabă de ce oare medicii au schimbat diagnosticul cu 180 de grade, de ce n-ar fi adevărat primul diagnostic? Ungureanu știe că a fost pensionat gradul trei timp de un an. Tufiș se întreabă și întreabă de ce dacă a fost pensionat o instituție centrală îi răspunde, după ce a analizat acte la care el n-are cum ajunge, că Ungureanu nu figurează ca pensionat? De ce nu sint ascultați martorii care atestă că Ungureanu a lucrat tot timpul? Deși a lovit, Tufiș este convins că tot restul este o inscenare. Refuză să recunoască fapta fiindcă refuză să înțeleagă că o joacă, o toană sau o nebulie de o clipă pot genera o tragedie, o catastrofă. Caută mereu să se convingă că totuși n-a fost decât o joacă, că nu-i nimic grav, și de orice aparență care-l confirmă se leagă cu disperare și furie.

Dumitru Ungureanu scrie memoriile. De ce nu sint ajutat să fii despăgubit? Memoriile se înregistrează, se analizează și-i dau dreptate. Cu această dreptate, de care nu se mai îndoiește, Dumitru Ungureanu merge până în pinzele albe. Cheltuiete bani grei pentru taxiuri și somații, plătește impozitele, taxele, timbrele, martorii, își adjudecă casa, o casă ca un sopron, inutilă lui care locuiește în Drobeta-Turnu Severin, cheltuieste alți bani pentru evacuare, orb de neputință recurge la evacuarea silită împotriva unei femei și a unui copil, nevinovați amândoi, și în schimb nu cistigă nimic, nu recuperează nici măcar un leu. Nimic. Absolut nimic. „Nu plătesc, strigă Tufiș. A muncit tot timpul. Am martori. Am titlula oficială că n-a fost pensionar.”

7. La Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale.

— A fost sau nu pensionar, tovarășe director?

— De la noi n-a luat nici un ban. Are dosar, dar bani n-a luat.

— De ce?

— Fiindcă s-a încadrat. Avind o invaliditate de gradul trei avea acest drept...

8. La întreprindere.

— A muncit sau n-a muncit Dumitru Ungureanu?

— A muncit.

— Tot timpul?

— Tot timpul! Dar numai patru ore, jumătate de normă.

9. Nota autorului. În ciuda amabilității perfecte a interlocutorilor mei, demersurile mele n-au fost nici pe departe atât de simple cum reies ele din dialogurile de mai sus. La întreprindere se știa că diferența până la o remunerație întreagă a fost plătită de Ocrotirile sociale. La Ocrotirile sociale se știa că diferența până la o remunerație întreagă a fost plătită de întreprindere. Până la urmă a rămas că numai la Regionala C.F.R. Craiova ar putea fi evidențiată posibila compensație. Este de la sine înțeles că Tufiș, vinovat

și direct interesat, ar fi trebuit să se străduiască personal să afle adevărul. Aparent, Tufiș are dreptate, însă Ungureanu n-a fost pensionar. A muncit și încă tot timpul. Dar numai patru ore. Acest amănunt nu i l-a spus nimeni. Diferența de plată cade în sarcina lui.

10. Ultima eroare. Nici Ungureanu nu s-a descurcat mai bine în apărarea intereselor lui. Orbit de neputință, disperat că totul se întoarce mereu împotriva lui, cel nevinovat cu nimic de nenorocirea în care a intrat, intențază proces de evacuarea lui Tufiș din casa care tocmai s-a adjudecat pe numele lui. Procesul se desfășoară ca o continuare a celor precedente. Fortat însă, la limita legalității, intrucit după adjudecarea casei de către Ungureanu, între el și Tufiș orice relație de credit a încetat. Tufiș nu-i mai dăforează nimic. Evacuarea se supune în acest caz altor legi, neplata chiriei, degradarea imobilului, folosirea lui de către proprietar. De chirie nu putea fi vorba intrucit Tufiș plătește impozitele pe casă.

riana care e străină în sat, beneficiază de aparențe care-i dau dreptul să se creadă nedreptățit, un cistig moral nesperat și nedrept.

Dar cea mai gravă dintre consecințe, una neconsumată, care poate fi evitată acum, în ceasul al doisprezecelea, este deteriorarea relațiilor între cele două familii până la pragul crimei.

12. Tufiș-fată!

— Ca tată și bărbat care a traversat mai mult de o jumătate de veac de nevoi și războaie, ca om care a fost mult timp în slujba legii, dumneata primul ar trebui să-ți înveți fiul să respecte normele societății în care trăiește.

— E nevinovat!

— Așa o spui dumneata, care n-ai fost de față. Oameni care au fost instruiți în școli înalte și speciale de aflare a adevărului, în ani și în nopți și în neliniști nesfârșite, acești experți au stabilit că fiul dumneata e vinovat. Ceea ce de pe margine pare într-un fel, ei, ca specialiști, în-lăuntrul lucrurilor fiind, văd lucrurile întocmai cum s-au petrecut. În timp ce toți ceilalți știți cite puțin, o parte si din auzite, ei știu totul. De ce nu-i credeți?

— Și medicii care au dat soluțiile ce se bat cap în cap au fost instruiți în școli înalte și speciale în nopți și ani, cum spui dumneata. Și fapta pe care au avut-o ei de constatat era simplă, o fractură, nu? Nu-i o mihnire oarecare...

— A fost altceva.

— Pentru noi nu-i altceva. Asta e!

— Există o hotărâre definitivă care trebuie respectată. Legea e lege. Lui Dumitru Ungureanu i-a fost distrusă viața fără nici o vină.

— N-a fost în pensie. Avem titlula de la o instituție centrală că n-a fost în pensie.

— A greșit cineva...

— Și noi ce vină avem? Iar a greșit cineva.

— N-a primit pensie, fiindcă a renunțat la ea pentru o jumătate de normă. A muncit patru ore. Numai pentru patru ore a primit bani.

— Nouă nu ne-a spus nimeni de patru ore. Ni s-a spus de pensie. Și în pensie n-a fost.

— În sfârșit. Acum știți. Casa ati pierdut-o...

— Au dat o muiere și un copil afară din casă, ca pe niște vite.

— Ați fost somați.

— Cine nu respectă o somație să răspundă. Există legi, bănuiesc, și pentru asta.

Dar să răspundă ăla de n-o respectă, nu să avzriri în drum o femeie cu copil în brațe. Pentru asta nu-i iert. Ori ei, ori eu! Chit că fac pușcărie după aia...

— Nu e o soluție.

— Nu e. Ce să fac?

— Să fii înțelegător.

— Cu fata asta cine a fost?

13. Ce-i de făcut? De obicei se în-lătură eroarea-cauză. În cazul de față eroarea a fost desființată și medicul pedepsit. Eșafodajul care s-a ridicat pe temelii ei a rămas: confuz, descurajant, delicat și primejdios. Acțiunea de complicitate Șonea-Tufiș ca și gravitatea faptei lor au suferit prin trecerea timpului efectele prescrierii și severitatea cu care ar fi trebuit să fie tratată nu mai este acum operabilă. Casa trebuie redată familiei, și stabilite condiții de plată realiste și echitabile, adică posibile. Dar nu pe calea justiției ale cărei hotărâri sint și trebuie să rămână nenegociabile. Acum că toate amănuntele au fost elucidate, renunțarea la vrăjmășie și trecerea la mediere între părți a devenit posibilă. O noapte aberantă și un gest necușetat au avut ca efect o viață schilodită, chiar dacă viața aceea nu era nici mai înainte perfect solidă. Nu e nevoie de alte răni și alte dureri ca să se înțeleagă că cineva trebuie să plătească pentru asta. Justiția a decis: Dumitru Tufiș, Nu Mariana, nu Ionuț, nu Elena, nu Irina, ci Dumitru Tufiș. Cit poate și cum poate. Actul de dreptate, acum că aparențele au încetat să-l mai apere pe Dumitru Tufiș, este în fond un act de bărbăție. Cine face primul pas?

NICOLAE CRISTACHE

Ce face omul cind nu-l vede nimeni

...Își ascunde DACIA în frigider

Mari, nebănuit de mari sint resursele meseriei de măcelar! Nu am descoperit Roma, dimpotrivă, această afirmație are toate atribuțiile locului comun incontestabil, o știm prea mulți, o remarcă aproape săptămânal rubricile de „fapt divers”. Ceea ce ne face și pe noi, astăzi, să ne oprim la cazul măcelarilor care încalcă legea și cinstea este... FANTEZIA uluitoare a unuia dintre ei. Pe lângă „rețeta” obișnuită la acest gen de infractori: lipsă la gramaj + introducerea de pachete de carne spre vânzare + plusuri în gestiune etc., iată că la unul dintre ei s-a găsit IN FRIGIDER talonul unei „Dacii” proaspăt cumpărate

(omul, obișnuit să tot ascundă...). La această ultimă descoperire, organele de miliție au făcut ochii mari și au rămas — vă închipuiți — mute de uimire.

— De ce ai ascuns, mă, „Dacia” tocmai în frigider?

Cum măcelarul cu pricina nu era nici Hitchcock, nu era nici rudă cu Agatha Christie, a plecat „sfios” ochii în pământ...

O a doua întâmplare, soră cu conținutul unei rubrici de-a noastră de acum citeva săptămâni.

Vă amintiți de naivul care-și lăsa cheia de la casă sub presul din fața ușii? Ei bine, un confrate de-al lui intru naivitate avea alt „patent” în acest domeniu. El punea cheia de la casă în... pantof!?! Tot în fața ușii! Acolo știa părintii lui că-și lăsa cheia cind veneau să-i mai facă curățenie prin casă. Iată însă că într-o bună (vorba vine: bună) zi, la pantoful cu pricina n-au venit părinții, n-a venit nici... Sf. Nicolae, ci a venit un sfânt de hot care a intrat în casă, a furat (între altele, un radiocasetofon), a pus cheia la loc... în pantof și a plecat.

Cind vă maturizați, oare, copii bătrini?

MARIUS POPESCU

Flacăra revine

La sesizarea
revistei noastre, procuratura
județului Argeș reia cercetările
și propune un recurs extraordinar

Convorbirea purtată cu tovarășul procuror șef al Procuraturii județene Argeș, Victor Raicu, aduce la zi cazul Badea de care revista noastră s-a ocupat publicând în nr. 17 din 23 aprilie ancheta: „Păi de ce să n-o «întorcă» dacă erau ei în cauză?” Cum întreaga discuție o vom purta în jurul rezultatelor cercetării declanșate de Procuratura județeană Argeș după apariția anchetei, vom prezenta, în rezumat, spre aducere aminte, cazul Badea. Pe 12 septembrie 1978, în hala 6 a Intreprinderii de autoturisme Pitești a avut loc un accident de muncă în urma căruia tânărului C. Ungureanu i s-a amputat un picior. Singurul vinovat de accident a fost desemnat de instanță (și hotărârea a rămas definitivă) Ilie Badea, șeful echipei căreia i se încredințase lucrarea de reparare a cilindrilor de la cele două cupatoare de topit fontă, victima făcând parte din echipa lui Badea. Acesta a fost condamnat să execute o pedeapsă de 10 luni închisoare la locul de muncă și să-i dea accidentatului suma de 1.080 lei lunar, până la încetarea stării de nevoie. Cum ancheta efectuată de noi a scos la iveală noi elemente în măsură a se reconsidera cazul din punct de vedere juridic, însuși procurorul șef al județului ne-a asigurat că vor fi reluate cercetările în scopul stabilirii întregului adevăr, ca în funcție de rezultatul lor să întocmească sau nu propunerile pentru promovarea unui recurs extraordinar. S-a ținut de promisiune. La această oră cercetările sînt încheiate, concluziile trase, urmînd ca în cel mai scurt timp să fie formulate propunerile pentru introducerea unui recurs extraordinar. Așadar, drumul deschis de ancheta noastră și-a dovedit temeinicia — și, cînd spunem acest lucru, ne bazăm pe faptul că în cea mai mare parte concluziile noii cercetări coincid cu cele evidențiate de noi. Dar să le prezentăm, spre edificare, în ordinea enumerării lor de către procurorul șef, Victor Raicu.

De la bun început trebuie să precizăm că noile situații ieșite la lumină sînt de natură a pune în discuție răspunderea penală sau administrativă și a altor persoane — deci Badea nu mai apare singur pe lista vinovaților! — fiind identificate răspunderile fiecăreia în parte. Pe cap de

listă apare Ion Pielmuș, șef de secție pe schimb (la data accidentului ținea și locul șefului de secție coordonator, Nicolae Aldea, aflat în concediu). Mai întâi, pentru că a dispus ca lucrarea să fie efectuată de o echipă ce nu avea calificarea pentru montarea și demontarea cilindrilor, așa cum era, de pildă, echipa lui Găeșteanu care montase cuptoarele. În al doilea rînd, dacă totuși a apelat — necesitatea și urgența lucrării impunînd intervenția din partea echipei lui Badea — firește ar fi fost ca Pielmuș să pună la dispoziția acestuia documentația necesară. N-a făcut-o însă, după cum nu a suplinit nici lipsa din nota tehnică referitoare la procedeul de suspendare a cuptorului. Mai mult chiar, deși în prima zi a fost la fața locului și a luat cunoștință de modul necorespunzător în care era suspendat primul cuptor, nu a intervenit în nici un fel, admițînd deci tacit improvizația celor care făcuseră suspendarea. Și tot el a fost cel care a doua zi, ziua accidentului, l-a reținut pe Badea în atelier pentru alte lucrări. Concluziile noii cercetări evidențiază și faptul că Ion Pielmuș nu a dispus să se facă instruirea potrivit prevederilor art. 2244 din Normele departamentale pentru protecția muncii din industria constructoare de mașini, a mașinului sau șefului de echipă care conducea lucrarea. „Toate aceste noi elemente — făcea precizarea procurorul șef — relevă că nu au fost luate măsurile prevăzute de dispozițiile legale de către persoana competentă a le lua — în acest caz fiind clar vorba de Pielmuș — ceea ce a creat pericolul iminent de producere a unui accident de muncă. Iar acest lucru s-a petrecut întrucît echipa lui Badea a fost antrenată la efectuarea unei lucrări fără a cunoaște caracteristicile tehnice ale acesteia, măsurile de asigurare și prevenire a accidentelor”.

În ce-l privește pe Badea, culpa lui, ni se face precizarea, este de natură omisivă: el, ca șef de echipă din 1972 — chiar dacă nu avea decizie privind delimitarea atribuțiilor pe linie de protecția muncii —, ca muncitor cu înaltă calificare, nu trebuia să accepte dispoziția dată de șeful său de secție, Pielmuș, fără a fi instruit asupra noii lucrări ce o efectua. Ca și

Badea, inginerul stagiar Nicolae Stănescu are în acest caz o poziție specială: potrivit programului de stagiatură nu putea avea atribuții și sarcini la nivel de maestru. Însă le-a primit fără a se opune în vreun fel. În asemenea condiții, deși nu avea experiența și pregătirea necesară, a efectuat instructajele periodice de protecția muncii, preluînd și unele activități de coordonare a activității echipei lui Badea. Manifestînd aceeași „docilitate”, a acceptat dispoziția dată de Pielmuș de a participa în ziua accidentului la lucrările de montare și demontare a cilindrilor în lipsa șefului de echipă Badea, fără a cunoaște măsurile de protecție a muncii necesare și, deci, fără a instrui, la rîndul său, echipa.

Unde își are izvorul această lipsă de prevedere, transformată aici într-un adevărat lanț al slăbiciunilor? „În absența unei exacte coordonări și organizări a muncii, a repartizării judicioase a sarcinilor” — a răspuns prompt procurorul șef. „Să reluăm deci filmul — își susține interlocutorul nostru punctul de vedere: șeful secției coordonator, Nicolae Aldea, a dispus verbal ca inginerul stagiar Stănescu să facă instrucția periodică cu protecția muncii a echipei lui Badea, acordîndu-i și alte atribuții specifice unui maestru. Înainte de a fi plecat în concediu, ar fi trebuit să fi completat documentația tehnică privitoare la montarea și demontarea cilindrilor, deoarece asistase la probele tehnologice ale cuptoarelor, cunoscînd deci că acestea au nevoie de intervenții. N-a făcut-o, Pielmuș, la rîndul lui, l-a folosit pe Stănescu ca pe un maestru chiar în ziua accidentului, în același timp dîndu-i lui Badea dispoziție să se ocupe de o altă lucrare. Și, tot aici, în această lipsă de organizare își găsește locul și compartimentul de protecția muncii”.

Compartimentul în cauză este acuzat că a acceptat, pe de o parte, ca un stagiar să efectueze instructajele periodice de protecția muncii și să semneze fișele de instruire a muncitorilor din echipa lui Badea; pe de altă parte, pentru că a omis să aducă la îndeplinire cerința legii de a acorda responsabilități de protecția muncii și șefilor de echipă. Abia după accident au fost emise și înmîinate șefilor de echipă decizii de acest fel, care însă au fost antedatate!

Acestea sînt concluziile izvorite din noile cercetări efectuate. La aoriția acestor rînduri, probabil, propunerile pentru recursul extraordinar au ajuns la destinație. Sperăm ca în urma ultimelor constatări să se creeze posibilitatea reaprecierii întregului material probator în vederea stabilirii depline și complete a adevărului, a fixării răspunderilor fiecăruia în raport de imoburările concrete în care s-a comis accidentul, de atribuțiile și comportarea, în aceste împrejurări, a tuturor persoanelor implicate.

GEORGETA BLANARU ■

Marea majoritate a produselor care străbat meridianele globului, purtînd pe ele prestigioana inscripție: „Fabricat în România”, au o valoare deosebită tocmai pentru că înglobează în ele, pe lângă inteligență și înaltă tehnicitate, și materia noastră primă, rodul pămîntului românesc.

Dar nici o țară, oricît de bogată ar fi ea, nu-și poate asigura în totalitate nevoile de materii prime, mai ales cînd aceasta și-a fărîșit o industrie puternică și multilateral dezvoltată. În paralel cu preocupările permanente de a descoperi noi resurse de materii prime și materiale, de a le valorifica cît mai bine pe cele existente, trebuie să importăm o serie de minereuri, de metale de care nu dispunem, importuri pentru care se plătesc bani grei și se fac eforturi de oarecîntă întreaga societate. Iată de ce aceste materii prime aduse de peste mări și țări trebuie exploatate și gospodărite cu maximum de exigență, iată de ce trebuie să le păzim cu severitate atît de neglijența risipitoare, cît și de mina lungă a necinstei.

Pînă a ajunge la noi, din Malaezia, Bolivia, Tailandă etc., cositorul străbate mii și mii de kilometri, valoarea lui fiind, se înțelege, în asemenea condiții, deosebit de ridicată. Cositorul este scump nu numai în România, el și în alte locuri de pe glob, unde acesta lipsește. Trecînd prin diferite porturi, în care navele noastre comerciale poposesc în mod frecvent în neobositul lor drum pe ape, și constatînd că prețul cositorului pur este pe acolo cît fructul sunei de 12 dolari kilogramul, cîtiva indivizi necinstiți s-au gîndit să pună la cale o afacere murdară, o afacere în dauna țării lor, pentru a-și satisface dorința lor de inavuțire, de căpătuială. Doi dintre ei, Arnăuțeanu Constantin și Mircea Lucian, erau ofițeri radiotelegrafști, unul Tătuc Octavian, electrician de bord, ultimul din grup, Ureniuc Alexandru, ajutor de ospătar.

Planul alcătuit de infractorii urmărea identificarea de persoane pretabile la sustragerea cositorului din întreprinderi, transportarea, depozitarea, scoaterea din țară și valorificarea acestuia în porturi străine, în special Port-Said și Alexandria. Nici nu-ți vine să crezi cu cîtă ușurință se asociază unii oameni unei fapte rele, riscîndu-și, pentru cîtiva bani murdari, munca de-o viață întreagă, profesiunea, poziția în societate. În cîteva luni, grupul celor patru s-a mărit la 20. „Afacerea cositorului” prînzînd în mrejele ei șase indivizi de la I.E.F.M. „Navrom” Constanța (Ivănescu D., Pandrea C., Nevoită N., Leu Șt., Vasile H., Mardare S.) plus cei patru, șapte de la Intreprinderea „Metrom” Brașov (Drăghici Gh., Săndula-

che F., Diac A., Buzduga N., Tudorin A., Zvanca A., Vlădeanu D.), doi de la I.M.A.S.A. Sf. Gheorghe (Brînzea St., Haray A.), unul de la B.J.A.T.M. Covasna (Gergely I.), unul de la U.J.C.M. Galați (Stănescu C.) și unul de la Cooperativa „Ighiena” Galați (Călugiu D.).

Prin filiera realizată de grupul organizator (Arnăuțeanu, Ureniuc, Tătuc și Mircea), cositorul furat din întreprinderea transportată la Constanța și Galați, scos ilegal din țară pe diferite nave de transport și apoi vîndut în străinătate. Astfel, în perioada august 1979 — februarie 1980, infractorii au sustras din Intreprinderea „Metrom” Brașov cantitatea de 23 lingouri de cositor pur, în greutate totală de 1.162,6 kilograme, iar de la B.J.A.T.M. Covasna două lingouri, de 91 kilograme. În total, peste 1.250 kilograme de cositor pur, în valoare de aproape 365.000 lei. Din această cantitate, cercetările efectuate de

Afacerea
cositorului

organele de miliție din județul Brașov au stabilit că în străinătate au fost vîndute circa 650 kilograme, alte 250 au fost valorificate la diferite persoane din țară, 349 fiind recuperate.

Prejudiciul creat de acest grup de infractori deosebit de periculoși a fost recuperat, o parte în natură, altă parte prin aplicarea de sechestre penale. Mai mult, cu ocazia cercetărilor au mai fost confiscate de la infractorii în cauză ca și de la alte persoane care au deținut ilegal, mijloace de plată străine, peste 1.600 de dolari S.U.A. Mai greu însă de recuperat sînt daunele morale. Ne gîndim, în primul rînd, la răspunderea care există în unele unități economice socialiste care beneficiază de eforturile făcute de statul nostru pentru a se asigura, din import, materiile prime absolut necesare. Iată, de pildă, la „Metrom” Brașov s-au volatilizat în circa șase luni peste 1.100 de kilograme de cositor. Cum a fost posibil așa ceva? Ce fel de disciplină de producție și financiară există acolo, cum poate să dispară mai mult de o tonă dintr-o materie primă importată fără ca cineva să se sesizeze, fără ca cineva să-i acuze lipsa? La „Metrom” nu există o gestiune a valorilor, nu există

niste norme de consum? La „Metrom” nu există o conducere care să răspundă de ceea ce se întîmplă în întreprindere? Dar opinia colectivă care să sesizeze nereguliile și să ia măsurile de dezvăluire a lor? Aceleași întrebări și pentru B.J.A.T.M. Covasna.

Nedumeriri provoacă și ușurința cu care infractorii au reușit să scoată din țară circa 650 kilograme din metalul furat. Din cercetările efectuate de miliție a reieșit că, în principal, cositorul a fost transportat în străinătate cu navele „Petra” și „Tusnad”. Știînd, în general, cîtă ordine și disciplină domnesc pe navele noastre de transport, cît de severe sînt măsurile stabilite pentru a se preveni orice tendință de scoatere sau introducere ilegală din sau în țară a unor valori, nu putem înțelege cum au reușit cei în cauză să jongleze nu numai cu cositor, dar și cu valută, mii de pachete de „Kent”, seturi de tacamuri-inox-argint, alte produse din import etc. Probabil că pe „Petra” și „Tusnad” principiile de fier ale disciplinei marinești, dar mai ales cele ale legalității socialiste, nu prea sînt respectate. Și de acest aspect nu pot fi străini nici comandantii celor două nave, tot așa cum străinul nu poate fi nici „Navrom” Constanța, care trebuie să facă eforturi mai mari pentru cunoașterea și educarea întregului personal din subordine.

În orice caz, „Afacerea cositorului”, depistată la vreme de organele de miliție, constituie un prilej de reflecție pentru toate sectoarele și pentru toate colectivele care lucrează cu materiale din import, cu valori care tentează pe hoși și care, în consecință, trebuie vegheate cu strînicie, prevenindu-se cea mai mică sustragere, cea mai mică risipă. Aceasta cu atît mai mult, cu cît cazul nu e singular. Cu mai multe luni în urmă, organele de miliție au depistat un alt furt important de cositor, de la întreprinderile bucureștene „Utilaj chimic”, „Neferal”, „23 August” și „piese radio și semiconductori Băneasa”, de unde au fost sustrate 4 tone de cositor pur (!!), importat din Malaezia, infracțiune deosebit de gravă, pusă la cale de Cristea Gheorghe, fără ocupație, recidivist, și realizată prin intermediul altor indivizi necinstiți. O parte din acest cositor urma să ia drumul străinătății, scos din țară de conducătorii auto ai unor autotururi turcești. Cele întîmplute trebuiau să constituie și un îndemn la întărirea măsurilor de prevenire a furturilor de acest gen din toate întreprinderile similare, atenționate în acest sens de organele Ministerului de Interne.

VALERIU RĂMNICEANU
ION CHILOM ■

Cronica șoselei

la foaia de parcurs,
băiete, și la drum

Șantierul Rucăr-Ghimbav, penînte de Intreprinderea de prospecțiuni pentru îmbunătățiri funciare București, a solicitat, printr-o comandă, Autobazei nr. 2 marfă Cimpulung, un autocamion pentru transportul unor șine de vagonet, material lemnos etc. din localitatea Pecineagu la șantierul respectiv. Autocamionul urma să lucreze în scopul arătat 2-3 zile. Drumul forestier pe care trebuiau să se efectueze aceste curse prezenta un grad deosebit de dificultate: curbe cu raze foarte mici, pante și rampe extrem de dure, ca să nu mai vorbim de prăpăstii adînci care se deschid ba într-o parte, ba în cealaltă a drumului. Nu trebuie să fii șef de unitate de transporturi auto și poate nici măcar șofer, pentru a înțelege că asemenea sarcină trebuie încredințată unui conducător auto cu experiență, care să dispună și de un autovehicul foarte bine pus la punct.

Credeți cumva că șeful de coloană face acest lucru? Nu! El încredințează acest transport șoferului Constantin Rădulescu, în vîrstă de 19 ani, posesor al permisului de conducere doar de cîteva luni. În plus, îl „dotează” cu o mașină extrem de uzată, care urma în scurt timp să fie casată și care, mai grav, prezenta și o defecțiune la sistemul de frînare. Tânărului nostru nu i se face nici un fel de instructaj asupra particularităților drumului, asupra modului de conducere pe un drum de munte care în unele puncte atinge altitudinea de 1.800 m.

„Ja foaia de parcurs, băiete, și la drum”, la atît s-a limitat „instructajul” făcut șoferului de șeful de coloană Ion Popa. Băiatul s-a descurcat cu chiu cu vai pînă la un punct. În ziua de 5 iunie, după terminarea lucrului, pe la ora 17,00, Costică al nostru urma să se întorcă la sediul Coloanei nr. 4 din care făcea parte. Tocmai se pregătea să pornească mașina, cînd unul din muncitorii de la șantier i se adresează: „Mașina noastră vîd că întîrzie, nu vrei să ne duci și pe noi pînă în comună?” „Cîți sinteți?” „Păi vreo 20”. „Bine, urcăți sus”, a încuviințat șoferul. Aici a fost momentul critic al întîmplării noastre, cînd șoferul a permis ca 20 de oameni să se urce într-o mașină neamenajată pentru transportul persoanelor, fără bănci, într-un autovehicul ale cărui frîne începuseră să dea simptome de „boală”.

Dacă băiatul nostru n-a acționat cu maturitate în această sevență, măcar s-o fi făcut-o șeful șantierului, Constantin Ionescu, ori geologul Ion Popovici care se instalaseră în cabina autocamionului. Nu! El au privit cu pasivitate la muncitorii care se urcau în caroseria mașinii, nemulțumiți doar de faptul că autovehiculul nu se pune mai repede în mișcare spre Dragoslavele.

Au parcurs 15 kilometri, cînd deodată mașina a încetat să-l asculte pe șofer. La apăsare, pedala de frînă se ducea pînă la fund, iar autocamionul care cobora tocmai o pantă accentuată, în loc să-și reducă viteza, alerța nebuneste. La imprudențele făcute, șoferul mai adăugă una: coboară o asemenea pantă dură cu maneta în viteză a III-a nefolosind deci frîna de motor. Conducătorul auto observă că se apropie de o curbă extrem de periculoasă. Își da seama că va fi imposibil să ia un asemenea viraj. Nu se pierde totuși și încearcă în extremis o soluție recomandată în asemenea cazuri. El încearcă să reducă viteza apropiindu-se mult de versantul din dreapta pe care îl „sterge” pe o lungime de aproape 50 de metri. Concomitent, trage puternic frîna de mină, însă cablul acesteia, supus la un asemenea terribil efect, se rupe.

Apropiindu-se de curbă, viteza autocamionului se reduce ceva, datorită frecării de peretele stîncos, dar pilotul nu reușește să oprească mașina. Aceasta se cațără la un moment dat pe malul abrupt și apoi se răstoarnă cu roțile în sus, prinzînd sub caroserie pasagerii autocamionului. Șase oameni decedază pe loc și unul la spital. Ocupanții cabinei, șoferul și cele două persoane la care m-am referit, se aleg cu leziuni ușoare: zgîriețuri, echimoze.

E limpede cine sînt autorii morali ai celor întîmplute: șefii lui Constantin Rădulescu, cei de coloană și de autobază (între altele trebuie spus că la această unitate s-au mai produs în anii trecuți accidente foarte grave de circulație, soldate cu mai multe persoane decedate) care nu organizează activitatea de așa natură încît posibilitatea accidentelor să fie exclusă, care nu îndrumă și nu controlează munca șoferilor, care nu se îngrijesc ca mașinile să fie în permanență într-o perfectă stare tehnică.

Colonel VICTOR BEDA ■

CALEA RAHOVEI

ISTORIE ȘI TRANSFIGURARE

Săptămîna trecută încheiam așa : „Vechea stradă bucureșteană a intrat într-o nouă istorie — aceea a muncii și a oamenilor ei”. Fiindcă dacă acum strada este ce este se datorează muncii. Fiindcă munca a fost, este și va rămîne virtul de lance al tuturor înnoirilor. Fiindcă neguțătorii și cupeții de pe Calea Rahovei (și nu numai) fost-au cît au fost și pin' li s-a dat de rost (și nu numai). Politica lor de minți și de male peștrișe a lăsat în urma ei ceea ce a lăsat. Căci — precum omul — nici strada nu te învață ceea ce vrea, nici ceea ce știe, ci ceea ce este. Și ce era Rahova? Ceea ce fusesse lepădat ca demodat de către cei retrași dolidora de cocoseși și de napoleoni marcați și zimțați (la noi fuga după și către asfalt nu-i așa de nouă precum o cred unii. Putem zice că ea s-a născut și a început în 1872, cînd se face și prima încercare cu asfalt). Rămăsese mahalaua. Pentru că în și dincolo de lustrul calp al negustoriei și al burtăverzimei, în și dincolo de morga mimată (și minată) a cucoanelor care săreau pîrleazul una la alta după o ceașcă de ulei, ori de oțet, ori chiar după un fîraș cu jar pentru mutat focul, în și dincolo de sărăcia (deopotrivă, curată și sfruntată), în și dincolo de șomaj și de boală — se lăfăia Netrebnicia Sa Mahalaua Rahova. O stradă și un cartier ostatice mizeriei. Sărăci lipiți. Bordeie, case și obiceiuri povirnite și coșcovite. Cu succedaneul aferent: poltroni, scursori satanice, lichele simpatice, mașame de rigolă, manglitori în general, caramangii în special, bonomi alungați, trișori spurcați, lăutari colorați, donjuani blazați și răsufiați, proxeneși scăpătați... Inși ajunși învinși și convinși că a trăi înseamnă a minți. O stradă pornită sub cele mai bune auspicii sfirșea aiurită și tăvălită în suplicii. O stradă cum n-a mai fost alta nici în București, nici în România. La un capăt al ei tronau ctitoria Domniței Bălașa, Așezămintele Brincovenesti și Palatul Justiției, la celălalt capăt aciuaiți și centrifugați societății. Calea Rahovei părea (și chiar era!) o veritabilă secțiune într-un modus vivendi plantat pe exploatare. La un capăt panășe și cravașe, pretenții și pavaje cu bune intenții, la celălalt — penitenții, penitenții și pestilenții! Un dipol sui-generis.

O stradă care pornea din urban, urca prin urban și care sfirșea la țară, dar nu ajungea în rural. Vă puteți imagina o hidră mai lungă, mai solzoasă, mai ticăloasă și mai lunecoasă ca

asta? Ba chiar mai rea! Pentru că — recunosc cinstit — nu cunosc în România nici un sat care să fi lăsat moștenire întimplări ca acestea, de pe Calea Rahovei, deci din Capitală: „Școala elementară am urmat-o pe bucăți: clasa întâi am făcut-o într-o locuință pe Mărganului; clasa a doua la crîșma lui Vasile Tutungiu; clasa a treia la crîșma lui Fane Groman; clasa a patra, am început-o în casa lui Petre Dică, dar numai o săptămînă, după care ne-a dat afară că eram zgomotoși; copii, deh, ne-a dat în stradă, am dus și am pus băncile pe stradă, da, pe strada Bobului, nu treceau mașini, ce mașini, care mașini pe vremea aia?! Acolo țineam orele, în aer liber. Pină s-au supărat locuitorii că le nimicam liniștea. Știți, gălăgia din creații, mai o poarcă, mai niște capace, mai săream o capră, mai țopăiam... Nu ne-au iertat și iar ne-au transferat. Norocul nostru că-n toamna clasei a patra a fost vremea bună și ne-am mutat în cimitirul uman Tudor Vladimirescu. Puneam sfoara hărților pe după gîtul crucilor și învățam. Ghinionul nostru: După ce am terminat «Școala generală nr. 58, băleți» — că așa se numea — s-a făcut una nouă. Asta a fost, asta recunosc, da' cine-a vrut să iasă om, a ieșit!» Credeți că așa se învăța exclusiv pe vremea lui Creangă, pe cînd un Trăsnea măcăia și turula de asurzea gramatica lui Măcărescu? Nici gînd. Am prins între ghilimelele de mai sus spusele lui Filip Ion, om de 39 de ani și lăcătuș mecanic, aflător, deci găsibil dumnealui în cartierul Rahova, str. Ștefești nr. 13. Dar credeți că l-am crezut pină nu mi-au confirmat și alții? („Da, incredibil, dar așa a fost!» — Victor Cătănoiu, născut-crescut în cartier, instructor la Comitetul de partid al sectorului 5.) Revin: Ați auzit dv. de o asemenea... performanță fie și în vreun sat, undeva? Ei bine, ceea ce prin anii '50 nu se mai întimpla nici la țară, se întimpla în Capitală, pe Rahovei, spre exemplu. Mai mult ca sigur că acesta-i motivul pentru care, cîndva, Simion Mehedintzi susținea că mormintul unor națiuni sînt orașele. Deși poate că ar fi trebuit să precizeze: nu orașele în sine, ci **centura lor de mizerie** se mîndrea cu astfel de... virtuți. Dar cit de săraci puteau fi oamenii cartierului, bănuți? „Imediat după război, tata, care era lăcătuș ajustor, s-a angajat ca șef al pazii și al pompierilor, aici, pe Calea Rahovei, la «Vestitorul» (pe atunci) și știți de ce? Întreprinderea ne-a oferit locuință la toți, în incintă, ca să-

aibă pe tata pompier permanent și prezent la datorie. În plus, ca șef-paznic, primea gratuit căciula și palton.” (Petrică Popescu, 42 de ani, fost strungar, acum controlor tehnic la «Electromagnetica».) Înțelegeți? Omul a primit căciula și palton gratuite și pentru asta a acceptat să facă altceva decît meseria lui. Chiar portar. Nu că asta ar fi ceva de rușine, dimpotrivă! Dar asta n-o poate înțelege decît cineva care a trăit așa ceva — un om care s-a calificat „că-i plăcea” într-o meserie pe care a schimbat-o împins și cuprins de nevoie. În rest? Cartierul încă era spuzit de circumi și de inși care toată ziua angajau nunți și se bea de dis-de-dimineață și pină noaptea, cînd se întorceau scaunele pe mese. Uneori, conviții se luau de guler din nimica toată, se păruiau, ba se și pariă: „P'un metru de țărnie, de exemplu coniac cu mai multe stele fără soț”. Din cauza asta (dar și din altele) se mai și murea. Veneau femeile și babele și boceau: „fără lacrimi, fără vorbe, fără să le doară-n suflet, fără nimic”. De-adevăratelea au plîns (și nu numai ele) cînd lingă Parcul Rahova s-a cimentat pe clădirea poștel placă pe marmura căreia scria că: „În timpul insurecției antifasciste din august 1944, ostașii români sprijiniți de populație au lichidat rezistențele hitleriste din acest cartier și au zdrobit încercările unor coloane germane de a pătrunde în București prin Bariera Rahova. Glorie luptătorilor împotriva fasciștilor, pentru independența patriei noastre.” Iși aduseseră aminte că asta fusese «treabă serioasă, după aia la putere au venit comuniștii și ne-au zis că avem de îndeplinit trei datorii». Care datorii? Întreb pe George Arnăuțoiu, pensionar, str. Intrarea Seleniului 2. (În definitiv merităm răspunsul, mă văzuse cu notesul în mină și m-a oprit sperînd că-l pot ajuta: «Aștia cu șantierul sînt nebuni! Că-mi pun un bloc în față nu-i nimic, dar uită-te la ăla cu excavatorul cum îmi sapă pină-n gard, de nu-mi mai lasă nici potecă să ies din curte, dacă deschid poarta cad în groapa lor...») Revin: Care datorii? și omul îmi răspunde că «întîia, să muncim; a doua, să muncim și mai mult; a treia, să muncim cît se poate de mult...»

Deci tot munca. Așa, treabă serioasă, necum cocardă prinsă la reverul străzii. „Pentru un sifon alergam o oră prin noroaie. Dincoace de Parcul Rahova, unde întorceau liniile lui 7 și 15, trebuia să te descalți ca să nu-ți pierzi pantofii-n glod. Dincolo pe Spinzuratu (Sebastian — n.r.), la fel. Am făcut muncă voluntară, am muncit și-n carieră, la Bragadiru, ne-am dus după piatră și-n gară la Bercești. O cam terminaserăm cu noroaiele, cînd au venit ăștia cu șantierul blocurilor...” (Aristița Filipescu, vecină și... compătimitoare cu tov. George Arnăuțoiu.) Realitatea este că oamenii Rahovei, deși începuseră să trăiască altfel, viețuiau pină-n urmă cu 2-3 ani ca undeva, la țară. Cum să-i urbanizezi pe... urbanii de pe Rahova? Clasic. Adică? Urbanizare prin industrializare, așa cum s-a hotărît între 19-24 iulie 1965, deci la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. Au fost bătuți noi „piloni” ai industriei străzii. Au fost consolidăți cei vechi: «Electromagnetica» (Calea Rahovei 266) a început să producă masiv centrale telefonice automate de tip Pentacross, aparate telefonice, redresoare... Imediat după război, lucra cu 900 de oameni. Azi are 7400! «Vulcanul» s-a lungit și s-a lățit și el, numai pe poarta dinspre Rahova intră cam 3000 de oameni. Ziinic, Calea Rahovei răsună sub pașii a cel puțin 13000-15000 de oameni ai muncii care se mai grăbesc și la «Tinăra gardă», și la «Aurora», și la «Precizia», și la «Morărit», ori care dau colțul, pe Ferentari, la «Fabrica de pile...» Vorba vine „răsună sub pași”. Mai curînd sub roțile mijloacelor de transport în comun! Cu două decenii în urmă pe aici se făceau că circulau numai două tramvaie, și numai pină la Parcul Rahova (numit așa, exclusiv, pentru că acolo parcau dumnealor, tramvaiele). Acum liniile fost-au împinse încă trei stații, sus, pe Alexandriei. Văiește strada de

roțile tramvaielor 2, 15, 18, 8, 23, ale a buzelor 103 și 103 barat, ale troleibuz liniei 96. Și totuși sînt puține! Iar un ca și oamenii, mai au diverse hachițe. atare condiții mai putea rămîne st ceea ce fusese? Ori cartierul? Nici p

Am văzut și m-am convins că i detestă blocurile, dar și mai i jinduiesc să trăiască în ele. Dec pește tot, și în Rahova ne tre blocuri. Deci, trebuie ridicate. Dar ast seamnă și că trebuie demolate cocior și dughenele, iar uneori chiar și coch și discretele casușe durate printră gră în anii din urmă. Așa-i la război, mai și vrăbii (mai ales în războiul pentru se!). Cînd nimic nu se pierde, cînd proape totul se cîștigă. Drept pentru și în Rahova s-a ras fără milă și fără ceea ce trebuia ras. În reportajul am vorbit despre demolare și avatar ei. Mă rog, despre unele. Mai sînt ș tele. Doar un exemplu. Cînd o famili oameni mai bruneți primea apartamer schimbul cocioabei proprietate perso în aceeași zi, ori peste noapte, o altă milie ca a lor pătrundea între zidurile evacuate de precedentă. Și, bineînțele emitea aceleași pretenții. Motiv pe care în unele locuri a fost diminuat mul demolărilor... Motiv pentru care i cereri nu-s rezolvate nici azi, deși R va-Vest — adică ceea ce vine pe dreaptă, cînd urci de la Sebastian Alexandriei — este aproape gata. cele circa 1500 de apartamente care s termen 1990, au rămas de predat cam Contractele vor fi respectate.) Am v ultima familie care s-a mutat pe Rah Vest, la nr. 326. În blocul nr. 59, „a apartamentul 60, începînd de vineri d amiază, proprietarii sînt soții An Gheorghe Mărgărit, dînsul șofer fiir I.T.B. Au venit de pe Uranus 23, und cui au cu copiii. („Copilul”, ingine «Electrotehnica», are la rîndu-i copil. privit cu atenție interiorul blocului. exteriorul. Apoi, ansamblul din care parte (practic pe Rahova-Vest și Est, de-a dreapta și de-a stînga, între Sebastian și Alexandriei, la finele lui 1981 exista peste 3800 de apartamente). se cam poate vedea și prevedea cum fi, cum vor răsări și cum vor arăta b rile pe Rahova de sus (și nu numai). pet, partea dreaptă-i aproape gata. de-a dreptul tulburător și imbucurăte constăți că a dispărut cu totul cen certifiant al pereților din anii '50, c pierit colțurile crenelate gen donjo cetate, și arcadele inutile, și portic infantile, că s-au topit intrările gen rețea pentru santinelă, dar că au reap balcoanele amintind de foșoarele cu oltenești, de logiile brincovenesti, de crasiurile dobrogene, de cerdacuri prispe; și firidele, și briiele, și ciubur rotunjite și dantelate, și tencuielile te, și cărămida aparentă. Altfel zis, nedescris bucuria pe care și-o conferă velleștea unei străzi privity și gîndit măneste. fără imixtiuni, fără intru. Nimic de ascuns, fără reticențe, ăștia tem, totul la vedere, aerat și curat, p rele sînt tot atitea magazine, fațadel sînt hectare de sticlă. Insemnele com lui bucureștean de la sfirșit de veac mileniu au fost trase la față, dugh au fost și s-au dus. Hermes i cerit conurbații de cleștar și de oțel, i urile scelpese, electronica fraternizeza: cosmetica și deci cu chimia. Jocurile spații evocă turnurile Moldovei de hirjonindu-se cu colinele, și cu alb dulceața racordurilor respiră și în elasticitate și plasticitate în modu în modul de a gîndi. Privesc strada nouă și realizez că am sub ochi reali cea nouă generată de mentalitate nouă, fără colțuri sfîșietoare, fără m așchietoare... Practic, o viață rotund soarele dintr-o lumină care acum, l lie, va implini cincisprezece ani. Deci lumină. Deci anii Ceașescu. Deci omului-suflet și anii omului-arhite izbinzilor noastre.

Deci anii noștri.

MIRCEA BUNE
Fotografii de A. MIHAILOPO

Padeșul e „țărână sacră” călcată de opincile pandurilor adunați într-o dimineață geroasă de ianuarie să jure credință lui Tudor și să lupte pentru dreptate și libertate.

Cuvintele stau scrise pe un panou uriaș, în holul de la intrare al Școlii generale din Padeș, alături de tabloul celui ce porni de aici „zavera” pentru dreptate și pentru a scăpa țara de „liftele străine”. Școala, școală simplă și curată de țară, ce miroase a lemn tânăr și a var proaspăt; copiii, copii de țărani harnici și cinstiti și demni, o demnitate pe măsura locurilor și a istoriei lor. Ca și părinții lor, ca și bunicii și străbunicii lor, copiii aceștia care trăiesc și azi sub zodia Vladimirescului, sub zodia covârșitoare a cuvintelor rostite într-o dimineață geroasă, aici, la doi pași de școală, pe cîmpia Padeșului, trăiesc firesc, simplu, frumos, așa cum le este vorba și haina, cum este această splendidă așezare de pe Motru și Cerna, ape ce curg acum înfrățite ca un semn al timpului.

● Tudor Vladimirescu a fost un mare patriot și revoluționar, un om drept, cinstit, curajos și doritor de pace. El a plecat de aici în anul 1821 împreună cu pandurii săi ca să izbăvească țara. (Haralambie Flămîndu, elev, Școala generală din Padeș)

● Padeșul nostru este acum în bună dezvoltare. Avem o școală nouă, un magazin, o alimentară, un cîmin cultural, iar oamenii și-au ridicat casele trănice. Iubesc Padeșul, pentru că aici m-am născut, pentru că este mare și frumos. (Ion Șerban, elev la Școala generală din Padeș).

● Tudor Vladimirescu a fost un mare patriot și revoluționar care s-a ridicat împotriva nedreptăților. El a spus că patria se cheamă norodul, iar nu tagma jefuitorilor. De la Padeș, moșnenii din comună și din alte sate ale Gorjului l-au urmat ca să salveze țara. (Paulescu Ion, elev, Școala generală din Padeș)

● Nouă ne place și iubim Padeșul pentru că sîntem dintr-un sat cu istoria. Așa mi-a spus tata care este muncitor la mină, la Motru, și se numește Saman Ion.

Cum va fi fost oare dimineața aceea geroasă de ianuarie, în care cele opt sate ale Padeșului de azi, sate cu nume de legendă — Padeș, Apa Neagră, Văieni, Călugăreni, Orzești, Cloșani, Motru Sec și Cerna — au vuit de chemările căpitanilor lui Tudor?

„Dimineața, după răsăritul soarelui, zăpada albe valea. Era o zi senină cu ger mare. Se strinseseră pînă într-o mie de oameni de prin părțile locului, dar și din Mehedinți, din Prejneni de unde veniseră oamenii cu frații Rădescu în frunte, cu Muta și cu Girbea. Umblaseră două zile căpitanii lui Tudor să cheme oamenii pentru Proclamație. Iși pregătiseră cîmpia, șanțuri, metereze, dacă ar fi fost atacăți. Apoi a vorbit el. După care toată suflarea o porni spre Strehala. Oamenii de peste tot, sodoleni, godinești, tisăneni, de rămăseseră acasă doar femeile, copiii și bătrînii”. (Din însemnările lui Ion Vintilescu, poreclit „astronomul”, țăran priceput și isteț, care a murit acum 16 ani, la vîrsta de 82 de ani.)

Gorjenii din Padeș fac istorie. Nu doar istorie de fiecare zi, cum se întîmplă în întreaga țară. Înțelesul aici este mai profund, moștenirea Vladimirescului este grea de fapte, nu se cunosc toate, sînt acoperite de mister nume și locuri. Padeșenii fac istorie, scriu, cercetează pentru că simt că le lipsește ceva, ceva ce trebuie aflat odată pentru a nu le mai fi neștiuta povară. Așa se face că și orgoliile sînt pe măsură, oamenii revendicîndu-și-l pe Tudor cu mîndrie, dar și cu un sentiment de frăție. Nicolae Argintaru

Mergeam spre Vlăhița, cu ani în urmă, într-un autobuz greu încercat de serpentinele drumului caligrafiat cu pricepere în roasta muntelui, ne apropiam de tinta călătoriei însoțitii de sughițurile motorului, împărțîndu-ne ochii în strălucirea peisajului greu de uitat.

La un punct de control, cineva simte că lătrăria să se interneze de soarta noastră:

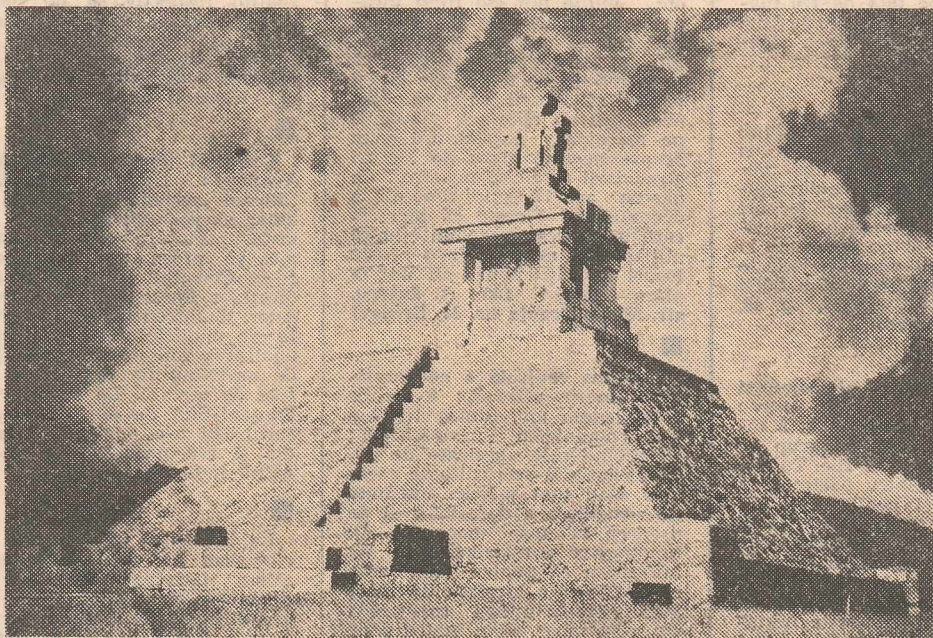
— No, încotro?
— Dă mai bine un telefon la conducere și zi că au venit inginerii de la București.
— Aveți treabă?
— Sigur, bade. O să lucrăm aici.

Uimit de cîți ingineri pot lăsa Bucureștiul pentru a ajunge la Vlăhița, pe umătate convins de seriozitatea chestiunii, omul în cauză se execută și pune mina pe telefon. Luată prin surprindere, conducerea se întreba la rîndu-i ce ne-o fi găsit și ce avem de gînd. Pînă la urmă, el ce declanșase alarma, colegul nostru Nicu Tolbariu, a și ajuns să muncească o vreme aici ca inginer, chiar dacă la data aceea nu bănuia nici el.

Ce mirate erau gazele noastre crezîndu-se asaltate de „inginerii” în căutare de lucru — nu eram decît niște studenți în excursie de studii — dar ce mirati aveam să fim noi, la contactul cu interiorul industrial al orașului, și mai ales cu „mobilierul” aflător acolo, la uzina de fier din Vlăhița.

Inginerii erau în total doi. Unul încercase „o schemă” pentru a mecaniza niște operații de manipulare. Pură cochetărie? Oricum, o aventură. Bibliotecara uzinei s-a

Padeș — țărînă sacră

Noi sîntem dintr-un sat cu istoria

— profesor de limba română la Școala generală din Motru Sec: „Să știți că Tudor Vladimirescu a stat mai mult la Cloșani. Aici a avut vătășia, casa vătășiei fiind pe locul de azi al școlii din Cloșani și îi spunea „casa dintre ape”, deoarece pe o parte curgea Motrul, pe cealaltă o variantă a lui. Casa a ars după moartea lui. Tot din însemnările lui Ion Vintilescu am aflat că Tudor a avut aici o casă, o moară și pivă de bălît dimie. În Cloșani a făcut o ierugă, un fel de canalizare a apei care mergea la moară, punîndu-l aici la treabă și pe călugării care nu i s-au supus, de la minăstirile Tismana și Motru. De asemenea, a mai construit șase vîrniți, niște cuptoare cu var, pe Valea Calului. Om muncitor, bun gospodar și priceput în afaceri. În Padeș a stat numai două zile, cit a adunat oamenii și a dat Proclamația.”

Padeșul este acum o comună care, așa cum spunem de obicei, se ridică. Iși înalță viața pe care o merită urmașii pandurilor, chiar dacă pămîntul nu este mai bogat și iernile nu-s mai blînde. Oltenii din această parte a țării au crescut vite, mai cresc și azi, vor crește, vor crește cu siguranță mult mai multe, să nu se piardă obișnuința și știința lor de vechi crescători, dar au prins și gustul industriei. Pleacă padeșenii sus, la Uzina hidroelectrică de la Valea Mare (primul semn că schimbările sînt profunde și de durată fiind că Motrul și Cerna curg de acolo, de la uzină, împreună), pleacă apoi la Baia de Aramă, la parchete, pleacă la mină, la Motru. Perspectivele ultimului an de cincinal vizează spectaculosul. Se va termina blocul cu 6 apartamente și parter comercial, bloc pentru specialiștii comunei, se va da în folosință complexul comercial al cooperativei de consum, iar în satul Cloșani vor fi gata o grădiniță cu 90 de locuri și o sală de cîmin cultural. Astăzi, în Padeș sînt cam 500 de televizoare. Tot în acest an, se știe sigur, numărul de televizoare în comuna Padeș va crește vertiginos, deoarece microreleul de televiziune va înfăptui minunea ca televizorul să fie folosit și potrivit destinației lui. El, gorjenii, sînt doritori de progres, dar viața i-a învățat să priceapă că progresul nu poate ajunge și aici fără să

pui mină, așa că iată-i săpînd pentru a-și aduce apă potabilă de la Valea Mare, iată-i ridicîndu-și școlile de care strănepotii pandurilor au nevoie. Sînt azi la Padeș 4 școli de 8 ani, 10 grădinițe, 5 școli primare, iar mîine, gospodarii comunei vor zidi și sală de cîmin cultural la Motru Sec, un magazin și toate tot aici, o brutărie la Călugăreni.

De ce a ales Tudor Padeșul? Poate pentru că era aici o poiană mare, la răscruce de drumuri importante: Baia de Aramă-Prejna (tatăl său era din Prejna)-Izverna, Podeni-Cireșu-Tr. Severin. Cornel Baculescu, învățător la Școala generală Padeș: „Cred că a venit aici fiindcă drumurile permiteau un comerț bun, dar și fiindcă pe la Padeș-Cloșani-Girdomanu se putea ajunge la Caransebeș, sau, prin Padeș-Cimpu lui Neag-Petroșani, la Deva, deci drumuri care duc în Transilvania. Zic eu că gîndul lui era mai înalt. Era un om cult, cu mare dragoste de istoria românilor pe care îi voia liberi și uniți. A încheat doar o armată puternică pentru acel timp, prima noastră armată modernă, a fost un strateg bun, iată, pe dealul Negoieștilor, la locul Scaunul Domnescu, se spune că ar fi organizat în perioada premergătoare Proclamației o avangardă, deoarece numai de acolo se putea observa pericolul turcesc.” Gîndul lui era mai înalt. Însemnări ale vremii, destul de zgîrcite, păstrează gînduri de oameni simpli; iată un fragment dintr-un document anonim care seamănă cu un monument ridicat lui Tudor, arătîndu-l pe acesta „făcîndu-și gătire spre izbîndă pentru a întîmpina răul după dorirea patrii ce-l hrănea în sine, au început a publicării către toți lăcuitorii și pre tot norodul românesc și a-i chema într-o unire, ca să scape și să izbăvească patria de sub jugul cel rău împilat și să o aducă întru slava și cîmîntia ei, precum din vechime au fost, și să risipească cu totul nedreptatea și sugrumarea cea fără de cuvinte și să o aducă iarăși la treapta cinstei”.

Iar gîndul acesta pornit de la Padeș a fost gata a se înfăptui cu moșnenii de pe Valea Motrului, oameni drepti, cinstiti și harnici, care își zic azi urmașii pandurilor.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Un soldat și o piine

Știa germana și greaca, stăpînea dreptul și avea porniri de cîitor, a călătorit și-n străinătate, avea medalia, se pricepea la comerț și cunoștea istoria mai puțin din tratate cit din viața de toate zilele. Și cînd a intrat în București n-a ridicat sabia și nu s-a purtat ca un cărturar ci a ieșit înaintea multimei cu o piine ca un țăran care dincolo de relele vieții nu știe să-și arate omenia și bunătatea decît așa. Piinea și steagul alb ca o fișie dintr-o cămașă țărănească — însemnele unui om pentru care istoria nu se face cu biciul, dar care, din iubire pentru cei mulți, a fost în stare să-și execute pînă și soldații hulpavi în a-și despuia semenii. Cînd îi privești fotografia minute în șir pînă cînd imaginea începe să-și piardă conturul desoperi cu uimire o asemănare aproape ciudată cu un altul care stia dreptul și limbile străine și diplomația și istoria și care a fost obsedat de aceeași piine întinsă oamenilor ca semn al elementarului drept de a fi. Iancu Avram, de pe cealaltă parte a munților, tinăr și el, cu aceeași privire, nici rea, nici blîndă, mai degrabă hotărîtă, pare fratele gemă al celui mort înainte și înmormîntat într-o fîntînă. Apusenii, după tragedia lui Horia, Cloșca și Crisan trăiau o stare de așteptare și apariția lui Tudor peste munti a reînscut speranțele. Înainte de-a fi trecut în manusatele de istorie, înainte ca motii să fi învățat să citească ziarele și cărțile, Tudor se bucura între ei de o popularitate pe care abia Iancu Avram a depășit-o cîțiva ani mai tîrziu. Documentele de epocă, o seamă de călători prin lumea motilor consemnează speranța în sosirea lui Toderiță de peste munti, un tinăr crai care le va face dreptate. Motii de azi, chiar dacă n-a ajuns, îi păstrează pandurului un loc lîngă inimă, alături de ceilalți crai ai Apusenilor. Răsfoind Istoria Românilor a lui Constantin C. Giurăscu și Dinu C. Giurăscu am dat de un fant aproape străniat. Un țăran hunedorean a fost arestat în timp ce citea multimei că „se face înștiințare că, de către răsărit, s-a ridicat un crăiut, cui e numele Todoras, dintii cu puțină oaste, dar din zi în zi sporește... Dumnezeu i-o fi asupra că vrea să facă dreptate și acum îi în Țara Românească, isprăveste lucrul cu boierii și, de-o sfîrși lucrul bine acolo, pînă în Pasti o da și încoace, că un crăiut o să vină de jos ca să se întîmple laolaltă ca să facă și aicea dreptate”. Țăranul a fost arestat și abia mai tîrziu s-a constatat că nu stia carte și n-avea cum să citească. Asta înseamnă că fusese arestat numai pentru o speranță de țăran care nu crede decît în țărani.

Tudor a intrat în București nu cu sabia ridicată ci purtînd o piine. Știa limbi străine, cunoștea legile, mersul comerțului, avea istoria în sine și s-a hotărît să-și schimbe cursul. A dat o proclamație, dar nu la București, nici la Avignon, nici la Viena, nici măcar la Craiova, ci într-un sat neînsemnat din Oltenia și din astă se vede încă o dată că militarul și înțeleptul și conducătorul Tudor Vladimirescu nu era în adîncul sufletului său decît un proclamat țăran și-abia atunci intrarea sa în București nu cu sabia ridicată ci cu o piine pare cel mai firesc lucru cu putîntă.

CORNEL NISTORESCU ■

văzut nevoit să dea din umeri în fața solicitărilor celui în cauză. De unde să ia tratatul privind calculul organelor de mașini?

Am din nou prilejul să văd Vlăhița. Panoramez, împreună cu inginerul Alexandru Rus, imaginea de azi a întreprinderii pe care o conduce în calitate de director.

— Explicați cum își poate dovedi și cum

zi pe alta. Dar credeți în durabilitatea „firmei”?

— Am crezut. N-am avut cu ce să ne ambalăm de la început la nivelul pe care eram convinși că-l putem atinge. Adică, ce avem acum.

— Vă ascult.

— Vizitînd „Electroprecizia” Săcele, secretarul general al partidului a hotărît să se facă o turnătorie pentru industria

Fontă de Vlăhița

își dovedeste utilitatea o uzină veche. Vlăhița este o asemenea uzină veche, într-o industrie, cazul metalurgiei, întregită de la un an la altul cu tehnică de ultimă oră.

— Întreprinderea noastră se numără într-adevăr printre unitățile cu viață lungă în industria românească. Are aproape 150 de ani. Ideea că la Vlăhița se află o fabrică veche a și creat unora convingerea că ne ducem viața de pe o zi pe alta.

— Faceți, din cite știu, un lucru de marcă inconfundabilă — fonta de Vlăhița. Nu cred că asta înseamnă viață de pe o

electrotehnică. S-a stabilit să realizăm noi această turnătorie modernă. Să modernizăm întregul nostru proces tehnologic. Întrucît nu avem cale ferată, ni s-a indicat să înglobăm cit mai multă manoperă, în fiecare produs.

— Ce s-a întîmplat între timp?
— Cum se poate observa, s-a modernizat secția furnale, dublîndu-i capacitatea. În turnătorie veche au apărut cuptoarele electrice, unde am crescut de peste trei ori capacitatea turnării cilindrilor de laminor.

Inginerul Alexandru Rus este de opt ani directorul uzinei harghitene. Îmi stă pe limbă să-l întreb: nu are, în comparație

cu colegii săi de la marile vetre siderurgice ale țării, nu are cumva complexe? Mă întreb, negîndîndu-mă neapărat la ceva vinovat, acuzabil, de motivat, pentru că nu știu cit de motivat, de acuzabil, de vinovat ar putea fi așa ceva, dar mă întreb pur și simplu. Și îi si zic.

— În nici un fel. Uzina se află la ora actuală angrenată în mecanismul economiei românești în atîtea direcții. Motoarele electrice n-ar exista fără noi. Sau cilindrii de laminor. Sau rolele de laminat tevi. Producem cafe de laminor cu foarte bune rezultate. Explicabil: dispunem de cîțiva ani de una din modernele turnătorii ale țării, cu trei linii mecanizate și automatizate. Condiții cu totul deosebite.

Îmi aduc aminte de inginerul romantic care încerca să bată, cum gîndise el, țărușul mecanizării la Vlăhița și de drumul nostru prin uzina de atunci.

— Cadre ingineresti nu prea avem nici acum cite ar fi nevoie. Lumea continuă probabil să se considere niște izolați.

— Ce ar găsi în întreprindere potențialii candidați la titlul de cetățeni ai Vlăhitei, am văzut. Ce ar găsi în oras?

— Modernizarea uzinei a adus după sine accentuarea urbanizării. S-au construit sute de apartamente. Oras și uzină primesc apă potabilă prin construirea unei stații de tratare la poalele Harghitei. Cu ce i-am tenta, mă întrebati? Cu posibilitățile de cîștig pe care le avem.

NEAGU UDROIU ■

Rindurile publicate de dv. în revista din 3 XI 1977 se refereau la starea drumului din satul Săsenii Noi, com. Vernești. Drumul în cauză a început să fie reparat imediat după ce organele locale responsabile au luat cunoștință de cele scrise. Ca urmare, drumul a apărut în ultima hartă turistică rutieră. Dar ce eroare, ce derută pentru cei care se încumetă să treacă pe aici, deoarece acum starea sa este mai necorespunzătoare decât înainte. Acum trei ani s-a început doar amenajarea drumului, fără să se mai continue. Ceea ce s-a început a fost distrus de intemperii și de intensă circulație a mijloacelor auto mari. Vă rugăm să reveniți pentru rezolvarea acestei căi de acces de vreo 3 km, care face legătura între 3 localități. (Dumitru Zoreanu, com. Vernești, județul Buzău)

Întreg parterul blocului nr. 38, Calea Moșilor nr. 292, în care ne vom muta în curând, este ocupat de un magazin alimentar. Cele două intrări ale blocului se găsesc în spatele acestuia, într-un spațiu dosnic ce va fi sufocat de depozitele magazinului alimentar. Toate blocurile de pe Calea Moșilor au cel puțin o intrare prin această stradă. Blocul nr. 36 fiind în curs de construcție, — și alăturat blocului nostru — propunem amenajarea — prin parterul acestuia — a unui culoar de acces din Calea Moșilor către spatele blocului nr. 38. (Ing. Valentin Codreanu, din imputernicirea Asociației locatarilor)

Ministerul Sănătății, Direcția asistenței medicale: Cu privire la scrisoarea tov. Adrian Radu Olaru din București care sesizează unele deficiențe în activitatea stației de salvare a municipiului București, vă informăm: Problemele ridicate de material au fost cu atenție analizate la nivelul acestei unități. Pentru neexecutarea sarcinilor de serviciu conducerea stației de salvare a sancționat disciplinar pe asistenta Pelmuș Marlana, care s-a deplasat la caz în ziua de 27/28 I 1980, cu „diminuarea retribuției pe 3 luni cu 10 la sută“.

Sunt pensionar invalid gr. I, domiciliat în București. Prin intermediul Oficiului de asistență socială mi-am procurat un cărucior de invalid cu care mă deplasez, neputînd merge pe picioare. Din cauza timpului ploios îneam căruciorul în holul blocului unde locuiesc. În ziua de 23 V a.c. indivizi neldentificați încă, dar certaiți cu omenia, au demontat și furat roata din față a căruciorului. Nu s-au gândit la un om nenorocit căruia i-au luat și unica posibilitate de a se deplasa de colo, colo. (Gheorghe Pleșa, pensionar gr. I, str. Prunaru nr. 6, Bl. 8, sc. A, et. 4, ap. 20, sect. 1, București)

Stimată redacție, în luna mai 1979 am primit un apartament proprietate personală cu 2 camere. M-am bucurat, cu toate micile defecțiuni ce le avea. Bucuria nu a ținut prea mult. Din primele luni a apărut fenomenul de condens. Am așteptat toată vara, crezînd că va dispărea, însă în lunile de iarnă s-a extins. M-am adresat O.J.C.V.L. Brașov, urmînd ca, dată fiind situația, constructorul să remedieze defecțiunile în perioada de garanție. După remedieri nu s-a schimbat nimic și acum în întreg apartamentul predomină condensul. La data de 15 V 1980 m-a vizitat tov. inginer-șef Radu I, spunîndu-mi că fenomenul de condens se datorește faptului că apartamentul nu este aerisit permanent. M-am adresat tov. maestrului de șantier Matică, însă acesta mi-a spus că mă pot duce unde vreau. (Mihai Cojocariu, om al muncii la Întreprinderea de autotanioane Brașov, domiciliat în str. Muncitorilor nr. 10, Bl. B 6, sc. B, ap. 1).

Ministerul Muncii, Direcția generală asigurării sociale, pensii și asistență socială: Urmare a scrisorii trimise de tov. Filip Maria, com. Popești-Leordeni, str. Postăvarului nr. 11 A: Vă facem cunoscut că în ședința din 24 V a.c., Comisia centrală de pensii, în urma examinării cazului, avînd în vedere că din cei 15 ani lucrați în C.A.P. în 13 ani ați realizat volumul de muncă stabilit, prin întregirea timpului lucrat în anul 1963 cu

5 zile-muncă, de la înscrierea în cooperativă ați muncit permanent numai în sectorul de legumicultură, iar în anul 1977, anterior ivirii invalidității ați efectuat 137 norme față de 120 planificate, a aprobat înscrierea dv. la pensie pentru pierderea capacității de muncă.

Am căutat, timp de trei luni, prin toate magazinele mari și mici, cu profil „sportiv“ și „nesportiv“, un baston. Ne-am gândit că, ajungîndu-le pe birourile aceste rînduri, tovarășii din comerț vor afla și ne vor pune la curent cu locul unde se găsește furnizorul. (Ion Roibu, Bd. Păcii nr. 46-50, Bl. 2, et. III, ap. 40, sect. 6, București)

Consiliul popular al comunei Fierbinți Tirg, județul Ilfov: Urmare notei publicate în 5 iunie 1980 prin care un grup de cetățeni reclamă pe Ilie Tudora și pe fiul ei pentru păstrarea a 500 biciclete și pentru care încasează lunar de fiecare cîte 15 lei în loc de 10. Tovarășa Ilie Tudora este pensionară C.A.P., este mamă eroină și are vîrsta de 70 de ani. Este impusă pe bază de proces-verbal de Administrația financiară a jud. Ilfov. Cooperatia de consum din comuna noastră a primit sarcina să construiască un șopron la depozitul pe care îl are lângă stația C.F.R. pentru depozitarea bicicletelor urmînd a încasa suma per bicicletă conform tarifulor legale.

Vă scriu în numele a peste 80 de locatari domiciliați în București, intr. Străulești nr. 1, sect. 1: pe această stradă Combinatul Poligrafic „Casa Școlii“ a construit 2 blocuri, cu 20 de ani în urmă, destinate acelor încadrați din întreprindere ale căror funcții necesită apropierea față de

locul de muncă. În urmă cu doi ani s-a mutat pe această stradă atelierul de construcții metalice și prefabricate al Grupului I construcții din bd. 1 Mai. Pentru a vă demonstra cum arată acum, vă trimit o fotografie. (Gheorghe Corbeanu, bl. 4, Intrarea Străulești nr. 4)

Direcția Județeană de poștă și telecomunicații Ilfov, Secția exploatare P.T.T.R.: Dintre eroare s-a comunicat că nu am fi primit o parte din revistele și ziarele: „Știința“, „Flacăra“, „Pentru Patrie“, aceasta datorită faptului că unii tovarăși din personalul nostru le primesc direct acasă, iar cei care le primesc la biroul nostru din str. Agricultorilor nr. 173, le iau spre citire acasă și astfel unitatea rămîne fără ele. Rectificăm cele arătate prin scrisoarea noastră publicată în revista „Flacăra“ din 22 mai 1980.

Consiliul popular al sectorului 2: Referitor la scrisoarea prin care tov. Popa Ion Nicolae, om al muncii la întreprinderea „Accumulatorul“, sesizează faptul că a fost trecut pe nedrept în alt loc de muncă, din dispoziția tov. director. La controlul efectuat în ziua de 10 II 1980 de către directorul întreprinderii, tov. ing. Dragnea Emilian, mai puțin receptiv la observațiile făcute cu privire la ordinea și curățenia ce trebuiau asigurate în atelier, tov. Popa Ion Nicolae a răspuns pe un ton nervos, lucru ce a făcut ca și directorul întreprinderii să dea replici. Reanalizîndu-se situația în cadrul colectivului în care-și desfășoară activitatea și avîndu-se în vedere activitatea sa anterioară, s-a luat măsura de a fi trecut la vechiul loc de muncă. S-au făcut recomandări tov. Dragnea Emilian, directorul întreprinderii, asupra procedurilor ce trebuie folosite în viitor privind relațiile cu ceilalți oameni ai muncii, pentru crearea unui climat favorabil bunei desfășurări a activității de producție.

Parcările de-a lungul șoselelor noastre au fost realizate cu citi-

va ani în urmă, ca urmare a modernizării acestora și a măririi traficului rutier, în special în sezonul estival. Parcările au fost înzestrate cu mese, bănci, etc., multe din ele fiind încadrate cu arbuști de toate soiurile. Dar în anii care s-au scurs, nimeni nu a mai avut grijă să le întrețină. Te feresti de ele și preferi să oprești ca să te odihnești sau să mănînci, undeva, pe marginea șoselei. Ce spun despre această stare de lucruri gospodarii șoselelor noastre? Ce părere are Direcția generală a drumurilor? Firește că nici cel care murdărește, care nu știi să utilizeze în mod civilizată aceste locuri de scurt popas nu sînt în afara criticii! (Av. A. Ivașcu, str. Major Cranța nr. 35, Brașov)

Unituna centrală a cooperativelor meșteșugărești: Referitor la sesizarea tov. Stolea Nicolae vă comunicăm următoarele: Verificînd cele sesizate de dv. și constatîndu-se realitatea acestora s-au luat măsuri imediate de remediere a defectelor și de predare în stare normală de funcționare a televizorului. Vă informăm că pentru aminarea nejustificată a lucrării, tov. Moțatu Dumitru a fost sancționat cu „muștrare“. S-au luat măsuri de atenționare a colectivului unității privind modul de rezolvare a sesizărilor clienților.

Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Brașov: Urmare scrisorii adresate de către Apăteanu Petre din comuna Cristian, vă comunicăm următoarele: tovarășul a cerut pensionarea pentru pierderea capacității de muncă la vîrsta de 20 de ani și dovedind trei ani vechime în muncă. Din foaia de observații rezultă că afecțiunea invalidantă datează încă din anul 1975, adică înainte de încadrarea sa în muncă. Față de condiția legală prevăzută la art. 23 din Legea nr. 3/1977 s-a cerut avizul de pensionare de la Ministerul Muncii care a fost comunicat la data de 14 mai a.c. Ca urmare, în ziua de 16 mai a.c. au fost plătite toate drepturile, începînd cu 1 ianuarie 1980.

Întreprinderea de carton ondulat și ambalaje „București“: Vă informăm că familiei Anghel i s-a repartizat de către C.O.M. o locuință în str. Unității nr. 72-74, sect. 3, de 3 camere cu o suprafață locuibilă de 46 m².

Vă scriu din partea cetățenilor care locuiesc pe str. Av. Darian, sect. 1, pentru următoarele motive: terasamentul acestei străzi este foarte slab, piatra fiind așezată direct pe pămînt, iar asfaltul turnat a ajuns într-o mare stare de degradare. Motivul este trecerea mașinilor I.T.B. pentru transport în comun: 76, 76 b, 35, 110, plus 31 și 34, ce ies din garaje și pleacă pe traseu. Nu mai vorbim de faptul că plecăm la servicii neodihniți din cauza zgomotului. Deși am făcut numeroase cereri, nici pînă în prezent nu s-au luat măsuri de deviere a mașinilor pe alte străzi care corespund din punct de vedere al traficului în comun și rutier. (Cucerescu Radu, în numele locuitorilor din str. Av. Darian)

Vă scriu în numele mai multor familii din comuna Fierbinți de Sus, satul Stroiești, județul Ilfov, familiile ce locuiesc pe o uliță mlăștinoasă pe care nu poți intra decît cu tractorul, ca mijloc de locomoție. Noi am dori să ni se dea o mină de ajutor pentru aducerea de pietriș, fiind dispuși să facem muncă patriotică pentru repararea drumului. (Aurică Vasilescu)

Consiliul popular al sectorului 4: Urmare scrisorii prin care Ecaterina Scarlat, domiciliată în strada Luica nr. 35, ap. 49, sectorul 4, București, sesizează că fiul său, Gheorghe Scarlat, nu este încadrat în muncă, vă facem cunoscut că s-au luat măsuri pentru ca acesta să fie încadrat la întreprinderea tehnică medicală începînd cu data de 20 mai a.c.

Sîntem locatari ai blocurilor în construcție de pe bulevardul Nicolae Titulescu (din vecinătatea blocului nr. 12). De curînd am aflat că la parterul blocului urmează a fi deschis un restaurant.

În zona respectivă sînt concentrate numeroase blocuri, multe familii cu mai mulți copii. Gîndindu-ne la poluarea fonică, și nu numai fonică, am propune ca spațiul respectiv să fie folosit drept magazin tip „Gospodina“, care nu ar genera posibilele neplăceri menționate mai sus. (Semnează colectivul de locatari al viitorului bloc 12)

Consiliul popular al județului Vrancea: Urmare articolului „Rostul gospodariilor este să fie chiar gospodari“, apărut în revista „Flacăra“ din 24 aprilie a.c., vă informăm: în colaborare cu Consiliul județean al sindicatelor Focșani și conducerea celor 15 întreprinderi industriale din municipiul Focșani, se va analiza posibilitatea înființării de microcantine și a 20 de bufete de incintă. La restaurantul Focșani-Sud de pe bulevardul București s-a analizat articolul dv. și s-a prelucrat cu personalul muncitor.

La începutul lunii aprilie am cumpărat o mașină de gătit „Vera“ (fabricată de întreprinderea din Satu Mare). Cum am pus-o în priză a făcut scurtcircuit. Am telefonat la Cooperativa (tel. 35 03 33) și după vreo 2-3 reveniri mi-au trimis un tovarăș care a tras vreo doi pumni în mașină, garantîndu-mi că o să meargă. După tratamentul dur s-a încălzit puțin, iar a doua zi n-a mai mers. Același tovarăș m-a sfătuit să cumpăr rezistențe din comerț (mașina este încă în garanție). Mă întreb ce să fac cu certificatul de garanție nr. 186205, și nu găsesc un răspuns logic... (Horia Crețu, șos. Olteniței nr. 224, Bl. 6, sc. I et. II, ap. 16, sect. 4, București)

Întreprinderea de distribuție a energiei electrice București, Șantierul construcții montaj: Urmare a notei apărute în revista dv. nr. 21 din 22 mai a.c. în legătură cu execuția unui bransament electric la locuința tov. Petrescu Venera din bd. 1 Mai nr. 1: Lucrarea în cauză a fost executată și pusă în funcțiune în 23 aprilie a.c. Întîrzierea a fost posibilă datorită numărului foarte mare de lucrări similare solicitate din trim. IV 1979, ca urmare a reasezării preturilor de livrare a energiei electrice.

Televiziunea a devenit a doua viață a noastră, a miilor de pensionari. Aparatele de fabricație românească sînt foarte bune, dar unele au în componența lor circa 1-6 lămpi care cu timpul se consumă, în special „P.L-500-504“ și „P.L-65“. O mare curiozitate este aceea că în loc să le găsim în magazinele de specialitate, ca piese de schimb, sîntem lăsați pe mîna bisnițarilor. Întelegem că noile tipuri folosesc tranzistoarele, dar și aceste lămpi ar trebui să fie distribuite în mod echitabil. (Ilie Ghivirigă, București)

Ministerul Energiei Electrice, Întreprinderea de rețele electrice: Referitor la scrisoarea tov. Potra Alexandru prin care își exprimă nemulțumirea în legătură cu tensiunea necorespunzătoare: Deoarece rețeaua la care era racordat bransamentul blocului era trifazică, s-a schimbat alimentarea pe fază cu tensiunea cea mai ridicată, astfel că începînd cu data de 23 V 1980 toți abonații blocului au tensiunea corespunzătoare — 215 V. Vă mulțumim pentru sesizare, care ne-a dat prilejul să cunoaștem și să luăm măsuri de remediere a unei deficiențe în alimentarea cu energie electrică a abonaților din blocul C.F.R.—Chitila.

În 1978, prețul pentru închirierea unui teren de tenis la METALUL era de 10 lei/ora, în 1979 — 20 lei/ora și în 1980 — 25 lei/ora. Se vede că prețul este fixat arbitrar de clubul Metalul, care speculează chiar pe retribuții pe care îi reprezintă, deși de la I.C.S.I.T.—Faur primește anual: cotizații în jur de 9000

● „FLACĂRA“ nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

lei, materialele de propagandă sportivă, muncă voluntară la bazele sportive, arhitecți care lucrează la sistematizarea stadionului. Clubul Metalul nu este o societate pe acțiuni care să aibă ca scop obținerea de beneficii, ci primul său scop este asigurarea practicării sportului de către personalul întreprinderii de care aparține. (I. Emil, București)

Pagină realizată de PIA OLARU

Posta redacției

SOCIAL

Măruntelu Ioana — București: Dovediți, într-un memoriu la Procuratura sectorului 3, împrejurările abuzului în exercitarea funcției ● Cristescu Gheorghe — București: Am înaintat memoriul dv. Procuraturii Generale ● Cârstea Nicolae — București: Dezbaterea pe care o propuneți a fost realizată în vara anului trecut; vom mai reveni ● Isbășoiu Aurel — București: Încadrarea juridică este corectă; ați uitat să copiați ultimul alineat ● Piuță Vasilie — București: După un an recursul extraordinar nu poate fi promovat decît în favoarea inculpatului; în defavoarea lui, nu ● Andriucă Elena — Botoșani: Încearcați la un spital cu regim de azil pentru bătrîni ● Marinei Ionescu — Dimbovița: Taxa se calculează la judecătoria ● Paraschivescu Florența — Drobeta-Turnu Severin: Și totuși fapta, cu toate că dv. vi se pare foarte gravă, este sancționată numai cu amendă ● Ilie Săndel — București: Dosarul poate fi înoplat la Procuratură pentru extinderea cercetărilor; este dreptul instanței ● Soroiu Ioan — București: Procesul este în curs de desfășurare; reveniți după pronunțarea sentinței definitive.

NICOLAE CRISTACHE

ADMINISTRATIV

Vasile Strocescu — București: Pensionarii de stat și cei proveniți din rîndul membrilor C.A.P. pot să primească pe lângă retribuție și drepturile de pensie integrală, inclusiv și pensia suplimentară, numai dacă în cooperativele agricole de producție, respectiv în asociațiile intercooperatiste lucrează nemijlocit în sectorul vegetal, zootehnic sau în activitățile de producție industrială de construcții și prestări servicii ● Ana Nojca — com. Măgești (Blhor): Personalul muncitor încadrat la C.A.P. pe bază de contract de muncă este retribuit în acord global, în cursul anului primînd o retribuție sub formă de avans, ca și membrii cooperatori, de pînă la 80 la sută. Așadar, nu vi s-a diminuat retribuția tarifară de încadrare, ci vi s-a eliberat avansul lunar la care aveți dreptul, urmînd ca la sfîrșitul anului în raport de îndeplinirea indicatorilor de plan să vi se restituie și diferența cuvenită ● Dumitru Voicu — București: În cazul schimbării gradului de invaliditate, pensia corespunzătoare noului grad se stabilește pe baza cuantumului pensiei avute la gradul de invaliditate anterior ● Nicolae Oprea — Slobozia: Legislația de pensii în vigoare nu prevede posibilitatea acordării de ajutoare sociale și nici pensie de urmaș de pe urma soției decedate ● Georgeta Blagoci — București: Locuința puteți obține numai prin locul de muncă. În acest sens, adresați-vă C.O.M. al întreprinderii. ● Ștefania Stan — Rm. Vilcea: Copiii au dreptul la pensie de urmași pînă la vîrsta de 16 ani, sau, dacă continuă studiile, pînă la terminarea acestora, dar fără a depăși vîrsta de 25 ani; iar copiii urmași care înainte de împlinirea vîrstei de 16 ani au devenit invalizi de gradul I sau II primesc, după încetarea plății de urmaș, pe toată perioada invalidității, un ajutor de 350 lei lunar pentru gr. I și 300 lei lunar pentru gr. II.

MARGA NEDELEA

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Fotografie de ION PREDOȘANU

Atelier:

**Victor
Vicșoreanu**

*„Fă adeseam pe această cale,
multă rănitare
și multă putere de muncă,
duproșina și Victor Vicșoreanu*

La Hurez, pe strada Olarilor, la numărul 99,

Doi artiști își văd de treabă

Abia s-au stins ecourile Tîrgului de ceramică „Cocoșul de Hurez”, prilej pentru meșterii olari din țară de a-și face cunoscută arta, că ei au și trecut, firesc, din nou, la treabă. Minați de dorința de a face lucruri mai frumoase, care să-i reprezinte și mai bine la viitorul tîrg. Experiența acumulată după fiecare confruntare se vedește în grija minii de a modela altfel lutul, de a-i imprima pe cetea locurilor de unde a fost smuls și a personalității artistului popular, deopotrivă.

Aici, la Hurez, te afli în lumea celor ce dau viață lutului: oale, ulcele, farfuriile sau anume risipite prin preajma gospodăriei, în grădină, pridvoare sau cu grijă prinse pe albul frunții caselor, ca să se știe, ca să afle și cei ce încă nu știu, trecători ocazionali prin localitate: aici stau olarii, meșterii creatori de frumos. Și Ogzezeni, și Vicșoreni, și Ilcana și Dumitru Mischiu, și Buclescu, și Alexandru Țambrea, și alții, mulți alții.

Oamenii își împletesc munca de zi cu zi cu cea trudă copleșitoare, dar înălțătoare totodată, care le-a adus faimă, care i-a făcut cunoscuți în toate colțurile țării. Alături de ei, într-o coexistență firească, impusă de natura însăși, trăiesc și muncesc cei ce dantelează lemnul sau dau suplețe firului de lînă și mătăsii, aducînd faima județului vilcean prin măiestria artei lor populare. Și aici, la Hurez, ca în multe alte locuri din țară, creatorii populari își găsesc cinstită munca, prețuită arta lor și ocrotită. Și aici, ca pretutindeni în țară, organele competente înțeleg să păstreze, să dezvolte pe mai departe aceste meșteșuguri. Sint încurajați, antrenati, învățați în a face mai bine, mai frumos, mai original. Insuși tîrgul de la Hurez este un exemplu în acest sens. Iar Regulamentul tîrgului marchează acest adevăr, această realitate, subliniind-o: „Tîrgul ceramicii populare românești

„Cocoșul de Hurez” are drept obiectiv fundamental să contribuie la stimularea celor mai buni meșteri olari, la promovarea creației lor, la cunoașterea și valorificarea producției autentice și specifice a centrelor de olărit din țară, la popularizarea ceramicii românești actuale (...). Tîrgul de ceramică are caracter competitiv, participanții sint din oficiu inscriși la concursul de creație. Juriul concursului, compus din specialiști etnografi și reprezentanți ai instituțiilor organizatoare, apreciază produsele ținînd seama de autenticitate și specificul stilistic, originalitatea și măiestria artistică a creatorilor, calitatea tehnică și funcționalitatea obiectelor”.

La Hurez, pe strada Olarilor, nr. 99, soții Vicșoreanu își văd de treabă. Pe lângă treburile gospodărești, pentru că cei doi, mereu nedespărțiți, își văd de grijele casei, livezii, bucății de pămînt, și abia apoi se adună în fața roții de modelat lutul. Nu lucrează din zori pînă-n noapte, ci doar atunci cînd au „buna dispoziție pentru asta”. Și bună dispoziție au tot timpul. Șe aștern la treabă pentru că atunci știu că pot „lucra corect, și pot face lucruri bune” ne mărturisește meșterul. „La orice muncă mergem împreună, și-n oraș cînd mergem, tot împreună sintem. Așa am fost mereu” se confesează bărbatul, continuînd: „Nu putem lucra mereu, și mai ales cînd sintem obosiți, pentru că cine lucrează pentru bani...”

„Atelierul” celor doi este lipsit de casă. Parcă stă așa ca să ia din respirația ei. Sau să-i dea vigoare, sprijinind-o. E o casă bătrînească, albă. Cu multe ferestre, joase, albite de mătasea și dantela perdelelor. Și-n atelier mica fereastră stă acoperită de pinza albă, ca de ștergar românesc, a perdelei. Soba, rece acum, păstrează cenușa focului din iarnă. Mi-i imaginez pe cei doi, cu minile bătătorite,

cu degete muncite modelînd, mîngiînd carnea lutului adus de la 15 km de Hurez, de la Fometești, Rugetul și Creasta Corbului. Rișnița de culori, adevărată piesă de muzeu, stă în colțul camerei așteptînd să macine pămîntul plin de culoare, care se găsește la 3 m adîncime, dar numai în locuri anume știute, pe Dealul Ulmului între Hurez și minăstire. Pentru a-l găsi se sapă adevărate galerii. Memoria oamenilor locului păstrează o tristă amintire, aceea că, odată, demult, acolo a murit un olar, tot căutîndu-și culorile. Și-n lumea lor, a ceramiștilor, se infiripă misterul sacrificiului cu o viață de om, ca-n Mesterul Manole. Numal că întimplarea încă nu și-a găsit adîncimea legendei...

Victor Vicșoreanu nu vrea să se oprească la asemenea întimplări. Sintem vii, vorbim de viață, ne spune, apoi trece peste poveste oprindu-se la detalii de meșteșug: mușala dă roșu; piper adică negru; aramă + pămînt alb dau verde, caolinul e galben și-l cumpărăm, singurul de altfel. Gaiță — adică pieptenele pentru model... Calm, explică totul, le arată ca la o lecție explicativă. Răspunde la întrebările puse de orășeni dornici să se inițieze în cîteva clipe despre această muncă moștenită din tată în fiu. Zimbețul blajin al țaranului sigur pe el și pe munca lui oprește curiozitatea musafirilor. Dar, dincolo de aceste detalii, Victor Vicșoreanu are o rețineră și-așteaptă să i se dea prilejul destăinuirii.

Părăsînd atelierul, sintem invitați în casa mare, unde încă din hol aflăm o adevărată expoziție. Farfuriile ce stau agățate pe pereți poartă pecetea „stilului Vicșoreanu”, care păstrează același motiv de Hurezu, avînd o particularitate — „motivul se așază pe păienjenis, iar cocișii mei au un obiectiv în bătaia lor” ne explică meșterul. Soția se bucură cînd îi recunoaștem mina. Lucrătura sa poartă ceva anume, mai fin, mai în detaliu decît a bărbatului ei, totuși păstrînd cu sfințenie „stilul Vicșoreanu”. Observăm că, uneori, apare culoarea albastră, se pare mai puțin

(Continuare în pagina 19)
CORNELIA BARBU

O literatură a adevărului

Dacă ne gîndim bine, exceptînd puține cărți, aproape întreaga literatură de valoare a ultimelor trei decenii și jumătate s-a scurs în ultimii 15, după cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., cînd întreaga viață politică s-a democratizat iar scriitorii au fost stimulați să exprime, în operele lor, adevărul epocii noastre, atît de complexă, incompatibilă cu idilismul și convenționalismul, adeseori impuse anterior. Nu vom face, desigur, o enumerare a operelor ivite după 1965, dar nu putem să nu oferim, spre exemplificare, cîteva probe concludente pentru noua ambianță creatoare. În poezie vom cita excepționalul *Monolog în Babilon* al lui Al. Philippide, din 1967, apoi volumele semnate de Nichita Stănescu — *Dreptul la timp* (1965), *11 elegii* (1966), *Necuvintele* (1969), *În dulcele stil clasic* (1970), *Măreția frigului* (1972), *Epica magna* (1973), *Opere imperfecte* (1979); Marin Sorescu — *Poeme* (1966), *Moartea ceasului* (1966), *Tineretea lui Don Quijote* (1968), *La lilieci* (1973) apoi dramele *Iona* (1968), *Paracliserul* (1969), *Matca* (1970), *Răceala* (1977) etc., apoi alte volume, numeroase, scrise de Gheorghe Pituț, Dan Laurentiu, Ileana Mălăncioiu, Nicolae Dragos, Cezar Ivănescu, Mircea Ivănescu, Mihai Ursachi, Emil Brumar, Dan Verona, Ion Lotreanu, Mara Nicoară, Daniel Turcea, Ion Mircea, Adrian Popescu ș.a. În acești din urmă cincisprezece ani și-au definit personalitatea cîteva prozatori remarcabili — Al. Ivăsiuc, G. Bălăiță, M. H. Simionescu, Sorin Titel, Dana Dumitriu precum și un număr important de critici între care menționăm pe M. Ungheanu, Al. Paleologu, Ion Vlad, Mihai Drăgan, G. Dimisianu, N. Ciobanu, Ion Pop, Gheorghe Grigurcu, Liviu Petrescu, Mircea Iorgulescu, C. Stănescu, Dan Cristea, E. Negrici, Florin Mihăilescu, Al. Călinescu, Laurentiu Ulci, Dan Horia Mazilu, Valeriu Cristea, Marian Pooa, M. Zamfir ș.a.

Este interesant să constatăm că anul 1965 a lansat prin debut trei scriitori importanți, ilustrînd cele trei domenii principale: Nicolae Breban în proză, Adrian Păunescu în poezie, Nicolae Manolescu în critică. Debutul fiecăruia dintre ei: Francisca, *Ultrasentimente*, *Lecturi infidele*.

Dar, firește, enumerările în sine n-au importanță. Esențial este să vedem ce s-a schimbat, efectiv, după 1965 și, pentru a răspunde la o asemenea problemă imi îngădui observația că cel mai important cîștig al acestor din urmă epoci constă în anexarea unor teritorii ale vieții sociale și psihologice aproape imposibil de conceput altădată. Se realizează astfel un vechi deziderat al realismului, anume complexitatea conflictelor și a tipologiei, grav subminată în epoca dogmatismului și a sociologismului vulgar anterior. Căci, așa cum se știe, sufletul omului se schimbă cu mult mai greu decît se putea închipui odinioară, conflictele nu se soluționează după vechiul deus ex machina și de aceea demersul artistic trebuie să fie convingător, logic, profund. Pe de altă parte scriitorul a început să se comporte cu obiectivitate, fără partipriuri și prejudecăți cu eroii săi, indiferent de poziția socială pe care o are în viață. Nu e întimplător, că cea mai mare extindere a luat-o romanul politic în care se iau în dezbateră, cu temeritate și un înalt spirit responsabil, marile probleme ale societății noastre contemporane, rolul și destinul omului în socialism. Aș spune că marile romane ale ultimilor cincisprezece ani și anume *Moromeții* (II), *Intrusul*, *Marele singuratic*, *Cel mai iubit dintre pămînteni*, *Bunavestire*, *Păsările*, *Apa*, *Iuminări*, *Racul*, *Absenții*, *Fețele tăcerii*, *Orgolii*, *Ingerul a strigat*, *Caloianul*, *Fiul secetei*, *Vinătoare regală*, *Ucenicul neascultător* sint romane politice, pe teme din cele mai actuale. Sondajul adînc și luciditatea analizei asigură acestor cărți și altora, desigur, neenumerate aici, o indiscutabilă durabilitate artistică.

Și fiindcă totul se cuvine apreciat prin comparație, putem observa cu ușurință că, în raport cu perioada anterioară, caracterizată prin monotonie și uniformitate, conformism și suficiență, noua literatură desfășoară un evantai bogat, policrom și dinamic al disponibilităților — ei, în care personalitățile autentice au un larg teren de manifestare și afirmare. Nu este, desigur, întimplător, că se pot utiliza, deopotrivă, mijloace clasice sau moderne, că libertatea inițiativii talentelor adevărate este neîngrădită, important și fundamental, fiind rezultatul artistic. Talentul și conștiința artistică a scriitorilor, desfășurate în noul climat spiritual și ideologic, beneficiază de un cîmp generos de afirmare ceea ce ne îndreptățește să sperăm, în continuare, că se vor ivi noi opere literare demne de vremea contemporană.

POMPILIU MARCEA

Cronica teatrală

Problematika lumii zbuciumate

Femeia care se trezește într-un ambalaj septic și care se chină ca să-și amintească identitatea și biografia, a trecut de vîrsta voluptăților autumnales, a senzualităților colerice. Vorbește singură și se „sinucide” prin cuvinte. Cunoaște toate elementele celui de-al doilea sistem de semnificare, își dă seama de existența halucinantă și tragică a umanității în care plutește, dar nu se poate reconstitui pe sine. Ultima clipă de luciditate a surprins-o un timp la marginea unei autostrăzi, urmărind, mecanic, goana automobilelor de diferite culori înspre urmărire. Pînă cînd realizează că trecutul pe care vrea să și-l aducă aminte e atît de oribil încît nu trebuie rememorat și monologul destinului ei absent se sfîrșește de fapt cu un îngrozitor exercițiu de memorie. Alina Nicolaj ajunge la concluzia obsedantă a unor personaje din literatura lui Pirandello, adică la disperarea lor de a-și nega programatic identitatea, de a renunța la ele însele. Acesta este, în rezumat spectacolul *Stop pe autostradă* jucat în sala barocă a Teatrului Foarte Mic, după un monolog scris cîndva la Roma, pe o căldură toridă, de către un autor grav și jucat pe vremea unor intense explozii solare de o acrită cu oglinda unui destin artistic dens în fața ochilor: Irina Răchițeanu-Sirianu. O acrită care e în stare să joace și viața plantelor, a animalelor, a ploilor și chiar a aerului. Irina Răchițeanu-Sirianu e definiția transfigurării. Obiectiv: împotriva efortului de imaginație și de punere în scenă a unui regizor meticulos și talentat, Silviu Purcărete, spectacolul e monoton, obositor și murdărit de unele vulgarități. Dar el prilejuiește pentru toți un examen de conștiință. Și ne rămîne ca o obsesie.

Citiva tineri dereglați, debusolați de o existență inutilă, sufocați într-o societate care îl spulberă ca firele de praf în razele orbitoare ale amurgului într-un pod de casă plin de lucruri vechi, de mobile des-perecheate, oglinzi ciuntite, cutii de conserve, cauciucuri de mașini, semne de circulație de pe autostrăzi, claxoane de automobile ratate și uniforme însingurate, își fac publică viața. Ca și cum ar fi fost invitați la Teatrul Foarte Mic să ne aducă aminte că gloantele trase în președintele Kennedy în 1963 continuă încă să spulbere tîmplele multor „copii teribili” ai neli-nistii, ai refuzului războiului din Vietnam sau de pretutindeni și ai societății de consum. O lume de victime care se droghează, care beau, care fac amor la întîmplare, care-și fac mituri din vedete efemere, care cred cu o naivitate patogenă în „buna-credință a celui ales și asasinat — din nevoia de a-și lega viața de un idol, de un eveniment, de o tragedie ca să se scuze pentru toate eșecurile. Aceasta e lumea care populează scenariul dramatic scris de Robert Patrick.

Monologele care se intersectează sau care se desfășoară paralel au o teribilă încălțură de elemente de viață crude, expresive, surprinzătoare, șocante, mărturisiri sînt aproape urlate, aproape somate. Totul e o înfrîngere. Personajele care ne prind de reverele hainei și ne scutură, care ne privesc turbure în față sau cu o luciditate de gheață, care vorbesc pînă la epuizare, ne rămîn totuși străine. Sînt foarte departe de noi. Desi, la ora evenimentelor textului, și chiar la ora acestora, ele au fost și sînt actuale pentru anumite meridiane geografice și de vîrstă. Ca să atenuați socul morbid al acestor mărturisiri, puneți-vă în gînd un vis frumos și respirați adînc aer curat la ieșirea din sala de spectacol. E atît de bine să te simți acasă, liniștit, în București, departe de lumea dezlănțuită a iluziilor spulberate, a existențelor dezagregate.

Spectacolul face parte dintr-un teatru flagelant, insuportabil. Ștefan Iordache e colosal, face aici din nou dovada calităților sale cameleonice de interpret, a mobilității sale de expresie. Dar e prea mult. Prea mult! Ioana Pavelescu e superbă, apăsantă și respingătoare, acuzatoare și victimă într-un simulacru de femeie suspendată în absolut. Rodica Tapalagă oferă personajului senzualitate și frivolitate, inconștiență și încultură bine colorate într-un rol somptuos de fată trăită în umbra lui Marilyn Monroe, aruncată la gunoii prîntre sticle goale de whisky și ambalaje de parfum scump. Dinu Manolache e de o vehemență nemaipomenită. Figura lui de copil frumos și timp, trăit în umbra mamei, tîrît într-un război scelerat, are efect de inger fulgerat într-o catedrală cu orgă la care cîntă un negru și în loc de acorduri ies bombe cu napalm. Actor de roluri mari în repertoriul mai echilibrat. În sfîrșit, seacă, răgușită, dezarmată, plictisitoare, înspăimîntător de tristă — Tatiana Iekel într-un rol de fată bătrînă și depășită de evenimente. Excelent Papil Panduru într-un rol de barman viril, complice în tăcere, măturător de stradă și de idealuri.

Regizorul Dragoș Galgoșiu ar fi trebuit să decupeze textul acestui reportaj politic mult mai nervos, să reducă spectacolul la maximum 2 ore, să menajeze corzile vocale ale unor actori și va trebui să-și folosească în viitor marele talent, imaginația, cultura, seriozitatea, simțul pentru culoare și plastică mișcării scenice, în spectacole mai echilibrate din punct de vedere dramaturgic. Expresiv, contorsionat și aglomerat decorul expus de Andrei Both pe latura lungă a sălii de spectacol!

Cele două reprezentații comentate telegrafic în paginile noastre constituie argumente convingătoare pentru programul bine gîndit al conducerii Teatrului Mic și Foarte Mic de a racorda cascada de premiere din ultimul timp la problematica lumii zbuciumate în care trăim, de a ne ajuta pe noi, spectatorii, să ne fixăm un punct de vedere mai atent, mai sensibil, mai ferm și mai critic în existent.

ADRIAN DOHOTARU

Un recital în „Umbra soarelui”

Recitalul actriței maghiare, de la Teatrul National din Tirgu Mures — ADĂM ERZSEBET s-a desfășurat pe scena Teatrului Mic din București, sub genericul *Umbra soarelui*, fiind alcătuit după un montaj realizat pe baza operei scriitorului Mórész Zsigmond. Întreg recitalul a fost un impresionant moment de teatru, o nuanțată lectie de actorie, mișcare scenică, grație și dramatism.

Să dăm mai întîi cîteva date referitoare la personalitatea scriitorului maghiar Mórész Zsigmond (1879—1942): autor de romane, nuvele, piese de teatru, el este unul din cei mai reprezentativi scriitori ai prozei realiste maghiare din secolul al XX-lea. O parte din creațiile sale au fost traduse și în românește: *Rubedenii*, *Haiducul își joacă mîrșul*, *Cel din urmă haiduc*, *Fii bun pînă la moarte* etc.

Montajul dramatic a fost consacrat personalității lui Bethlen Gábor, despre care scriitorul Hajdu György subliniază în cîntecul program: „Se știe îndeobște că de-a lungul întregii vieți Mórész Zsigmond a fost preocupat în mod deosebit de înalta figură a celui care prințese al edificării sociale, al intelocinții, oăcii și inteligerii dintre popoare care a fost Bethlen Gábor, promotor al unei politici realiste, născut acum 400 de ani (1580) în Ilieni, actualul județ Hunedoara, și principale al Transilvaniei timp de saisprezece ani, din 1613 și pînă la moartea sa, survenită în 1629...” „Fascinat ascult mesajul lui Bethlen Gábor” mărturisea Mórész Zsigmond, căruia i-a dedicat o trilogie, alcătuită din romanele: *Grădina zinelor*, *Marele Prințese și Umbra soarelui*. Recitalul actriței Adăm Erzsebet a fost alcătuit din monologuri interioare dense, dialoguri caracterizate prin palpitante confruntări de opinii, con-

fesiuni poetice, meditații sau comentarii lirice, dîndu-i posibilitatea actriței de a trece de la stări de o sublimă căldură și grație la stări puternic marcate de nerv și tensiune, de la ris și căldă unduire a glasului la strigăte de ură și crize de un profund dramatism. Toate aceste momente, de un bogat complex interpretativ dramatic bine subliniat de arta acrităței, de puterea de a trece de la o stare la alta, de a stăpîni vorba și de a o nuanța cu precizia unui echilibru vocal bine pus la punct, au fost conturate și bine marcate atît de atmosfera muzicală cît și de scenografia bine alese. Totul a condus la crearea unui adevărat spectacol de tinuță. Un spectacol de ceea ce înseamnă artă — a interpretării actoricești, a interpretării și inteligerii rolului luminii, comentariului muzical și scenografic spre buna realizare a unui spectacol-recital de o factură deosebită.

Recitalul actriței Adăm Erzsebet se constituie într-un imn înălțat păcii, inteligerii, dragostei, vieții. Iar pentru a sublinia spusa noastră cităm din finalul monologului roștit magistral de acrită: „Și totuși: voință, muncă, iubire, fecundare și reproducere fericită... Și totuși: calm, muncă, pasiune și trudă, zbucium, descu-răjare, învrăjire... Și totuși, în pofida tuturor acestor lucruri, sau poate chiar dinadins: iubire, și din nou muncă, și din nou liniște... Visată, visată, visată, oameni buni!”

Visează, umanitate! Aceasta a fost mesajul acrităței maghiare la al cărei recital ne mărturisim bucuria de a fi participat, constituindu-se într-un act de cultură adevărată, demn de urmat.

CORNELIA BARBU

„Cîntarea României”

La Tirgoviște, trei zile de teatru și de dor de istorie

Există, fără îndoială, și sărbători a căror amintire rămîne durabilă nu prin fastul în care ele s-au îmbrăcat, ci dimpotrivă, printr-o anume austeritate a mijloacelor și prin noblețea scopurilor pe care acestea vin a le sluji cu precizie și eficient. O astfel de sărbătoare, credem, a fost Festivalul-concurs de teatru istoric organizat de Comitetul de cultură și educație socialistă al municipiului Tirgoviște, mai exact ediția a doua a acestui festival care de curînd, timp de trei zile, s-a desfășurat sub semnul gloriosului jubileu de 2050 de ani de la constituirea statului dac centralizat și independent și în amplul cadru oferit de Festivalul muncii și creației „Cîntarea României”. „Bucuroși de oaspeți — ne spunea Victor Bordea, primarul orașului — tirgoviștenii întîmpină acest eveniment cu dragostea ce-au dovedit-o dintotdeauna pentru faptul de cultură, nutrirîd teatrului, dar și mesagerilor acestei vibrante manifestări de artă românească, alese și nobile sentimente. Cunoșcînd tradițiile Tirgoviștei în promovarea culturii românești, tradiții pe care le continuă în plan superior generația noastră de creatori și artiști, apare firească inițiativa de a organiza un astfel de festival aici”.

Remarcabilă ne apare inițiativa gazdelor de a organiza în deschiderea acestui festival sesiunea de comunicări științifice privind „Istoria și vocația teatrului românesc pentru istorie”, ale cărei lucrări au fost susținute de prestigioși istorici și oameni de teatru. Dificil a transcrie o lungă listă de nume și titluri, vom spune că în majoritatea comunicărilor — amintim pe acelea susținute de academicianul Titu Georgescu, prorector al Universității București, academicianul Hadrian Daicovicu, profesorii Ion Zamfirescu și Dumitru Almaș — au reținut atenția în mod deosebit raporturile dintre spectacolul istoric și adevărul istoric. „E important pentru creator, spunea academicianul Hadrian Daicovicu, să-și aleagă călăuze sigure, istorici buni”, iar în continuare cunoșcutul istoric și arheolog sublinia importanța interpretării pe care artistul — de bună seamă, în cursul unei lucrări care nu prin exactitatea amănunțelor educă ci prin înariparea creatoare — este chemat să o dea faptelor istorice. Memorabile aceste cuvinte ale profesorului Ion Zamfirescu: „Drama istorică scrie și ea istorie”.

În seara primei zile a festivalului, după ce pe scena Casei de cultură a sindicatelor evoluaseră două formații, din Geoagiu — Hunedoara și Buftea, am fost anunțați că spectacolul următor va avea loc la Curtea domnească. A fost un spectacol uimitor — dealtfel, cum s-a văzut pînă la urmă, a fost surpriza acestui festival — desfășurat sub boltile pivnițelor domnești, un spectacol „de cameră”, cum fuseserăm preveniți, un spectacol pe parcursul căruia (aproximativ o oră și jumătate), ca într-un joc în permanent inventiv, neobosit, de-a spațiul și timpul, s-a concentrat substanța dramatică — dramatis-mul istoriei însăși — a scrierilor pe care Ion Ghica le adresa lui Vasile Alecsandri. Spectacolul „Scrieri de acum un veac” a fost, fără îndoială, un spectacol de regie iar regia a aparținut lui Mihai Dimiu. Omul acesta neobosit, care îi învăță și pe alții să fie regizori, ca profesor la I.A.T.C. București, și-a făcut o adevărată pasiune din îndrumarea unor formații artistice de amatori. În urmă cu mai mulți ani, într-o astfel de formație a întrezărit talentul deosebit al unui tînar care nu era altul decît marele nostru actor de azi Marin Moraru. De bună seamă, Mihai Dimiu, care lucrează cu actorii amatori, duvă cum ne mărturisea, de 27 de ani împliniți și nu cu gîndul de a identifica — decît în cazuri excepționale — posibili profesioniști, este la Tirgoviște, unde îndrumă teatrul popular „Tony Bulandra” și studioul de teatru „Mihai Popescu”, un veritabil animator și un credincios prieten al orașului (este vorba de o activitate

continuă, am adăuga, și nu de una desfășurată doar în vederea unor festivaluri...). Ușor își poate închipi oricine sala în care nu mai încăpuseră spectatori decît prea puțini fiindcă ea devenise subit neîncăpătoare pentru a face loc, în a treia zi a festivalului, celor citorva sute de artiști-amatori emoționați în așteptarea clipei cînd aveau să afle dacă se vor înapoia acasă cu un premiu sau numai cu o diplomă de participare. Și juriul a hotărît:

Premiile „pentru interpretare” (Romanus Mascovschi, U.J.C.M. Dolj) și „pentru spectacol în aer liber” (Casa de cultură Medgidia).

Mențiuni (Institutul de endocrinologie „C.I. Parhon” București și Casa de cultură a sindicatelor Cimpulung-Muscel).

Premiul trei (Căminul cultural Ge-piu — Bihor și Casa de cultură din Sighișoara).

Premiul doi (Căminul cultural Săliște, județul Sibiu).

Premiul întîi (Teatrul popular din Mediaș).

Premiul ediției a doua a festivalului (Casa de cultură a sectorului 2 din București).

Premiul special (Teatrul popular „Tony Bulandra” din Tirgoviște).

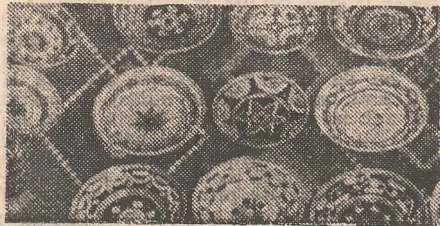
Odată cu veștile care făceau să explozedeze de bucurie grupurile într-un entuziasm parcă de stadion, n-am putut să nu observăm și tristetea celor care nu-și impuseră numele printre cei mai buni. Căutasem să-l cunosc pe cît mai mulți, înainte ori după spectacole vroisem să știu mai bine decît ne anunța, pe scurt, programul festivalului, cine sînt, ce fac în viața de toate zilele, ce-i împinge să trăiască o a doua viață pe scenă. „Aveți o echipă de 43 de oameni, îmi spusese profesorul Adrian Gollav, conducătorul grupului din Săliște. Am venit cu trenul azi-noapte, norocul nostru e că am avut o legătură bună la Ploiești pentru a mai prinde ultimele ore ale concursului. În afară de cei doi copii, Dana și Horia, de nici unul dintre noi n-a putut să se prindă somnul. Acum, că am luat premiul al doilea, dovadă că a fost apreciat efortul nostru de a trece peste tiparul pieselor știute, tipărite, și de a aduce un spectacol original, imaginat de învățătoarea Maria Costăchescu, putem spune că sîntem fericiți și nici nu ne mai pasă că perspectiva este un personal pe care va trebui să ne grăbim să-l prindem la ora 16 în gara Titu și care va ajunge la Sibiu la 2 noaptea”.

Iar dacă așezăm alături de aceste rînduri despre fericirea săliștenilor încă vreo cîteva despre meritoasa echipă a Studioului de teatru „Mihai Eminescu” de la Casa municipală de cultură Timișoara, este pentru că după spectacolul susținut de această tinerească și înimoasă echipă îl văzusem pe unul dintre cei mai buni membri ai săi — Florin Ionescu, mîncitor la „Electrotimșiș” — abia stăpînindu-și lacrimile. „Aseară — ne explicase îndrumătorul grupului, actorul Mircea Belu — cînd trebuia să ne întîlnim la tren pentru a veni încoace, unul dintre membri n-a mai vrut să se prezinte. A fost exclus pe loc și definitiv din echipă, cel puțin cît ea se va mentine în actuala alcătuire. Pentru a-l suplini, Florin a trebuit să învețe rolul toată noaptea, în tren, de la Timișoara la Tirgoviște. L-a învățat destul de bine, însă e adevărat că în timpul spectacolului s-a poticnit de cîteva ori”. Acele lacrimi explică însă o pasiune dincolo de cuvinte sau premii... Cum spunea și dramaturgul Dan Tărcibilă, președintele juriului: „Această ediție s-a desfășurat în condiții excelente și am avut prilejul să vedem spectacole bune și foarte bune. Că unii au luat premiu iar alții nu au luat, nu are nici o importanță. Important este că am venit cu toții aici”.

D. CONSTANTINESCU

Soții Vicșoreanu își văd de treabă

(Urmare din pagina 15)

folosită. Sintem contraziși, arătându-ni-se un vas vechi, foarte vechi, măturie a artei bătrînilor ceramisti locali, de fapt moștenire de la părinți, la care Victor Vicșoreanu ține foarte mult. Este o măturie care-l sprijină în ceea ce face. „Albastrul a existat dintotdeauna între culorile olarilor de aici, dar trebuie știut de lucrătorii cu el și unde să-l pui”. Uitându-ne la cele lucrate și cu albastru în dăm dreptate meșterului. Nu asta-i supărarea lui, căci Victor Vicșoreanu e supărat. „Uite, vedeți, am aici un memoriu pe care vă rog să-l citiți și dacă am dreptate îl folosiți, dacă nu, nu. Il aruncați. Eu mai mult decît să fac ce fac nu pot”.

Două file, lungi, parcă desprinse din vechi pravile, sint acoperite de un scris egal, păstrînd grija celui ce le-a așternut. Un om se măturisește cerind ascultare și mai ales explicație. Despre ce e vorba: „Am trecut de culmea răbdării și cerc să vă scriu cîteva rînduri, prin care să-mi exprim în puțin doleanțele mele, pe care vă rog solemn să le studiați cu toată atenția și dacă este posibil să-mi întindeți măcar o mîină de ajutor pentru a mă scoate din anonimatul în care m-au îngropat unii oameni, pe care i-aș numi eu, fără suflet... „De cînd mă știu, olar am fost. Părinții mei neavînd altă posibilitate de a-mi pregăti altă cale în viață, fiind și ei olari săraci, mi-au lăsat ca moștenire tot acest meșteșug al olăritului. Meșteșug greu, chinuitor pe atunci, fiindcă un olar pe timpul acela se cunoștea dintr-o mie de oameni. Era sărac, era flămînd și zdrențuros. Totuși eu am înfruntat toate astea și am ajuns să fiu chiar vitregit de sănătate dar nu am dat o clipă înapoi. Fiindcă un proverb din bătrîni spune că românul e născut din piatră”. Și totuși răbdarea de piatră a olarului a fost pusă pe nedrept la grele încercări. Despre toate acestea ne vorbesc în continuare Victor Vicșoreanu, și-l prețuim nu numai pentru arta meșteșugului său ci și pentru omenia și modestia de care dă dovadă.

Și iată cum acest om modest, ce-și vede cu drag și pasiune de munca lui, este „păcălit” pe față fără să i se dea măcar explicații, așa cum ar fi fost firesc. De fapt, cazul vinzării „colecției Vicșoreanu” a mai fost obiectul unui articol din Flacăra, dar nimeni și nimic nu a elucidat problema. Ea a rămas părăsită undeva în umbra uitării. De ce? se întrebă meșterul, atîta timp cît el „riscînd chiar la sănătate” a lucrat cu efort pentru a realiza acele cîteva obiecte care au alcătuit colecția expoziției de la Muzeul satului, deschisă în 1977. Dar în 1978 colecția dispărea fără urmă. Revista Flacăra a făcut o anchetă dar... „Dar această anchetă, care s-a pierdut pînă să ajungă la capăt, nu a făcut pentru mine, ne măturisește V. Vicșoreanu, decît o exterminare totală și o excludere completă din viața culturală românească. Nu știu ce să mai cred, sint sau nu un creator popular a cărui artă a fost recunoscută? Începînd din 1969 și pînă în 1978 am obținut numai note bune. Am obținut 5 premii republicane, consecutiv, de înaltă valoare pentru mine și arta mea, printre care a fost și Premiul I, unicul premiu de ceramică ca artă populară dat la prima ediție a Festivalului național „Cîntarea României”, iar în anul 1978 mi s-a acordat Premiul U.A.P. Menționez că nu am avut fericita ocazie să cunosc pe nici o personalitate care să fi făcut parte din aceste jurii de premiere, ca să le fi influențat în vreun fel decizia. Cred că totul a fost pe drept. Dar la Tîrgul concurs al olarilor de la Sibiu, septembrie 1979, au început necazurile. Victor Vicșoreanu nu primește nici măcar diplomă de participare, este în schimb atenționat de „persoane competente”, între patru ochi: „Pe dumneata o să te premieze Flacăra și cred că o să-ți dea un premiu mai mare” (!?). Ciudată optică și ciudate criterii de discutare a unui real talent în arta ceramicii contemporane, care și-a impus un stil de o factură foarte personală și care nu are nimic comun cu procedura acelor „persoane competente”.

La cea de-a X-a ediție a tîrgului de la Hurez Victor Vicșoreanu nu a participat. Și asta spune mult. În schimb, Eufrosina Vicșoreanu a participat și a luat, alături de Aurelia Ogrezeanu, binemeritate premii. Recunoașterea măiestriei nu face decît să îmbogățească patrimoniul cultural românesc.

Din dorința de a lumina situația unui om modest, dar nu modest și în talent, de un autentic excepțional, înțelegem să-l întîndem o mîină de ajutor și pe această cale, sperînd că toate necazurile lui își vor găsi rezolvarea ce se impune, în numele adevărului.

Pînă atuncî, la Hurez, pe strada Olarilor, la numărul 99, soții Vicșoreanu își văd de treabă. Așa cum le e obiceiul.

Două conștiințe artistice

Arghezi și Ady Endre

Pe prima copertă a numărului din mai al revistei tirgureșene *Igaz Szó* se poate vedea o deosebit de interesantă fotografie realizată de către vechiul nostru colaborator și prieten Ion Miclea. Excelentul artist fotograf a surprins pe peliculă o secvență de istorie literară. O secvență care a fost întregită în ultimii ani cu conținuturi semnificative, cel puțin în conștiința aceluia care cunoșc precis soarta pe care a avut-o, în anii dinaintea primului Congres al scriitorilor, cel care a fost denumit Eminescu al literelor române din secolul al XX-lea, și a aceluia care cunoșc și cuvîntarea sa, rostită în 1956 la forumul literaturii naționale, care debuta cu următoarea frază: „Scriitorii de vîrstă mea rîmin în viață ca să joace, parcă, între un trecut de ieri și prezentul de azi, rolul de ștafetă”. Cine știe cîte furtuni purificatoare au fost nevoite să treacă pentru ca Tudor Arghezi să poată lua loc în prezidiul de onoare al primului Congres al scriitorilor din România alături de clasicul în viață al prozei românești moderne, Mihail Sadoveanu?

Toate acestea, nespuse de multe lucruri, pe care Timpul le-a adus îngropîndu-le apoi în sine sint evocate de secvența pe care artistul fotograf a fixat-o atît de minunat pe peliculă, incluse în gestul prietenesc cu care tandru, cu o dragoste plină de grijă, dar totodată protectoare, Zaharia Stancu îl îmbrățișează pe Arghezi care-și sărbătorește cea de-a 85-a aniversare a zilei sale de naștere. În privirea lui Zaharia Stancu strălucesc fascinația și respectul fiului mîndru de tatăl său, iar pe fața lui Arghezi putem surprinde zîmbetul înțepent-enigmatic al poetului mult-prea-încercat, care a înțeles multe în viața lui, n-a uitat nimic și a fost, totuși, atît de dispus întotdeauna să jerte...

Prietenescă îmbrățișare a lui Zaharia Stancu, omagiuul său, superb prin ținuta-i bărbătească, adus lui Arghezi simbolizează omenia neîntinată, protectoare a unei „lumi primitoare” a vieții noastre spirituale, mult mai preocupată de respectarea propriilor sale valori și mai capabilă ca oricînd de înnoiri.

Acum, cînd s-au împlinit o sută de ani de la nașterea lui Arghezi, evocarea separată a spiritului său se dovedește a fi superfluă pentru că în noi el continuă să trăiască și să acționeze. Tot așa cum va continua să trăiască și să influențeze și obștea scriitoricească a unor viitoare timpuri. Pentru că, așa cum spunea Eugen Jebeleanu într-o superbă măturie, omul acesta, autor al unei opere întinse pe mai mult de 60 de volume, «il văzuse pe Eminescu. Un Eminescu cu mîntea întințecată, umblind pierdut pe străzile Bucureștilor, după ce își consumase creierul slujind la „stăpîni”, și scriînd „de me-

serie”, și blestemîndu-și zilele. Poate că, din clipa aceea chiar, Arghezi își va fi făcut jurămîntul de a lupta pentru o artă neumilită, jurămîntul de a apăra arta, ori de cîte ori va fi nevoie, cu spada sau cu piezina pamfletului. Legămîntul a fost respectat. Prin Arghezi, mai ales, poezia în cetăți să mai fie țambal sau scripcă la cherețul trufiei și plictisului mai mărîmilor.»

Acest om potrivit la statură, întocmai ca în literatura maghiară Ady — mai vîrstnic decît el doar cu doi ani și jumătate — „se luase la trîntă, suflecîndu-și cu grijă mincile cămășii, cu puternicii zilei, cu fanaticii stupidității, cu neghiobia și impotura înscăunată, cu Vecia și cu Dumnezeu”. Pe Ady, Arghezi nu-l văzuse, nici nu avea, dealtfel, cum să-l vadă. Nu i-a fost dat să-l zărească nici măcar pe stradă, de departe, așa cum îl zărise pe Eminescu. Dar vraja „demonului cu virf de oțel” i-a apropiat. Arghezi nutrește gînduri asemănătoare cu ale lui Ady Endre care publica prin 1910 în coloanele zărilor *Nagyváradi Napló* și *Budapesti Napló*, pentru a porni împreună cu acesta apriga luptă de exterminare a „patriotismului” lătrător, a naționalismului.

Dacă e să spunem că cineva din literatura maghiară și din cea română s-au întîlnit cu adevărat, strîgînd pe baricadele aceluiași idealuri, atunci aceștia au fost ei doi, poezi naționali, unul maghiar, cel mai de seamă după Petöfi, și celălalt român, de asemenea cel mai de seamă după Eminescu. Două personalități poetice profund deosebite, cu moduri diferite de abordare a vieții, conduse umane și existențe poetice de-a dreptul opuse, și la care totuși convingerea că „blestemul nostru, tristețea noastră înrudite sint de mai bine de o mie de ani”, ura și dăruirea cu care au luptat împotriva internaționalei asecleri a prostiei cu obscurantismul, împotriva naționalismului, au trezit în opera amîndurora, dar mai ales în publicistica lor din primul deceniu al secolului nostru, aceeași patimă izbitor de asemănătoare.

Iată, unii cărora viața nu le-a oferit satisfacția unei întîlniri personale stau în nemurire de acum înainte în vecii vecilor alături pe „baricadele idealurilor”, luptînd cu arme care depășesc timpul, împotriva „celei mai monstruoase minciuni și a celei mai periculoase maladii”, împotriva naționalismului:

Ady „O minciună mai mare decît naționalismul nu a ieșit deocamdată pe cîmpul de luptă. Pentru că, mai presus de toate, rolul naționalismului este de a nu permite maselor populare pe care le îmbată cu idei să vadă ceea ce le lipsește și la ce au dreptul. Cei mai dispuși sintem să cedăm atunci cînd ni se invocă

mindria de rasă sau himerele noastre patriotarde.

Arghezi: „Școala naționalistă, ca să zicem așa, care-i barbaria suieimenită de-o cultură superficială, introducerea jivinei din noi în civilizație, întreține cu așa-zisele-i idei pofta de carne de om, dilată orgoliul naționalității, subțiat în civilizație pînă la dispariție, și puternic în clasele mai apropiate de dobitocime. Naționalismul e un temperament, e un grad de inteligență primitiv, pornirea spre cruzime a omului brut, negarea de ascensiune — nu-i o idee și nu poate fi o disciplină filosofică”.

Să avem curajul să-i urmăm pe acești Petöfi și Eminescu pe care i-a dat secolul nostru în fascinant de curajoasă lor luptă de baricade. Să îndrăznim și să ne îndreptăm armele împotriva rătăcirilor care mai ies din cînd în cînd la suprafață în acest sfîrșit de secol — împotriva orgoliului de rasă, împotriva naționalismului, a șovinismului, a neofascismului, tot așa cum în primii ani ai acestui secol mult prea încărcat au făcut-o Ady Endre și Tudor Arghezi.

HAI DU GYOZO

În românește de ȘTEFAN BORBELY

ION PACEA — Bălcescu (detaliu)

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

Cronica (406)

Joi, 12 iunie a.c., Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, a trăit, la Petroșani, cea de-a 406-a întîmplare literar-artistică din viața sa. Numerotare, dealtfel, aproximativă, dacă ținem seama că, data trecută, în Mehedinți, cele două — numerotate — asemenea întîmplări au fost, de fapt, trei.

Întîmpinați în Valea Jiului cu dragoste — atît de un public admirabil care umple pînă la refuz sala casei de cultură, cît și de organizatorii locali — membrii cenaclului aduc, în această cetate a trudei și a mineritului, prospețimea de spirit a muzicii tîneri și aerul ozonat al patriotismului din cîntece ca: *Ardealul, Trăiască România, Roata, O singură Putnă,*

Dunărea păcii, Nu mor caii cînd vor cîini.

Întîlnirea este deschisă de Adrian Ivănițchi care cîntă, împreună cu tot grupul, *Fost-am omu' pădurii*. Pentru ca, spre final, Adrian Ivănițchi să revină la microfon cu celelalte cîntece ale sale atît de îndrăgite de public.

Doru Stănculescu, pe care conducătorul cenaclului îl anunță cu șase cîntece, la reacția energică a publicului căruia i se par puține, începe cu al șaptelea: *Ecou de romanță*. Pentru ca, pînă la urmă, aplauzele să nu-l lase pînă nu-l cîntă și pe al optulea.

Urmează Ileana Calinoviță care, cu timbrul ei particular, își menține succesul obișnuit și din al cărei repertoriu nu lipsește, nici de această dată, versurile populare intitulate *Doruleț*. Apoi Laurențiu Mărgineanu, din ale cărui cîntece menționăm: *Bălcescu la gurile Dunării, Pen-*

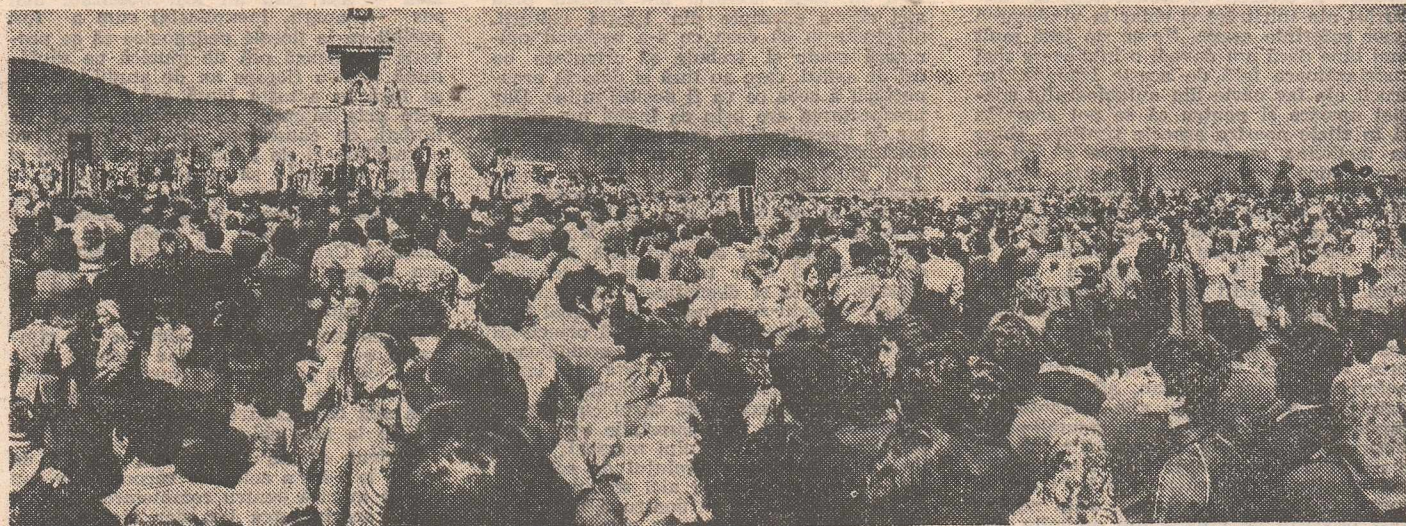
tru condiția omului și Risipei se dedă florarul. Cînd aplauzele culese de interpretul din Rîmnicu Vilcea se mai domolesc, este anunțat debutul în cenaclu al actorului Corvin Alexe, de la teatrul din Petroșani, care interpretează, cu mare succes, *Boul și vițelul de Marin Sorescu*, parodie după Grigore Alexandrescu.

Maria Nagy obține cele mai entuziaste aplauze cu cîntecele *Moața cu moțu' și Aseară fi-am luat basma*.

Ultima parte a spectacolului aparține lui Adrian Ivănițchi și Victor Socaciu care sint conduși alternativ, de aplauze, din succes în succes. Victor Socaciu interpretează nu numai cîntecele sale, dar și o piesă al cărei farmec și al cărei vibrant conținut involvurează entuziasmul asistentei: *Dunărea păcii* — text și muzică de Adrian Păunescu.

Întîmplarea literar-artistică se încheie cu *Cîntece pentru Charlie Chaplin* și cu promisiunea membrilor cenaclului de a reveni, în acest an, la Petroșani, pentru o nouă întîlnire cu generosul public al Văii Jiului.

DORIN GHERGHINESCU

Așa a fost duminică, 1 iunie, pe Cîmpia Soarelui din Padeș, unde Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar a ținut să omagieze, într-un cadru de mare emoție, împlinirea a 200 de ani de la ivirea aceluia bărbat făuritor de istorie care a purtat numele de Tudor Vladimirescu

Se poate trăi fără muzică?

Arta în viața noastră

După ce am citit foarte documentatul articol scris de Adrian Dohotaru și publicat în revista *Flacăra*, iar apoi altele, tot așa de interesante, generate de primul, mi-am reamintit că asemenea idei au mai fost exprimate și în anii precedenți (unele din ele și de subsemnatul), în presă ori în mod direct la Ministerul Educației și Învățământului, dar toate aceste idei au rămas fără efectul pe care ar fi trebuit să-l aibă în mod logic. Dimpotrivă, constatăm cu amărăciune și cu justificată mirare că din frumosul și roditorul pom al muzicii se rupe mereu cite o creangă, ce reprezintă uneori cultura generală iar alteori pe cea de specialitate, expunându-l astfel uscăciunii, în loc să-l tratăm cu atenția cuvenită, pentru farmecul și chiar utilitatea lui în viața noastră. *Biata Muzică!*...

Din capul locului trebuie să excludem ideea că această atitudine ciudată și nedreaptă ar fi determinată de o pornire naturală a omului împotriva ei, pentru că muzica este o componentă a firii noastre, pentru că nu există om normal care să nu o aibă în sufletul său, care să nu-i simtă chemarea sau să nu o cheme el însuși, îndeosebi atunci când sufletul său este încercat de stări mai delicate, pe care doar muzica le poate însoți înspre bine. Multe exemple pot fi date în acest sens. Iată, spre pildă, ce ne spune un Mare Anonim din folclorul nostru, exprimându-se în graiul transilvănean: „Că eu de n-aș ști hori / Inima-mi s-ar împietri. / Lăra de n-aș ști cînta / Inima mi s-ar usca.”

Omul iubește muzica așa cum iubește și florile, pentru că reprezintă ceea ce este frumos și înălțător, pentru că ea nu e partașă la răutățile oamenilor, iar cei ce săvîrșesc asemenea fapte nu o au în suflet. Lucrul acesta e ușor de observat în viața de toate zilele fiind semnalat însă și de marii gânditori ai omenirii, Shakespeare, de pildă, ne recomandă să ne ferim de oamenii care nu au muzica în sufletul lor și nu sint mișcați de dulcea armonie a sunetelor ei, socotindu-i capabili de trădare, intrigă și jaf, deoarece sufletul lor este întunecat ca noaptea... Să aruncăm însă și o privire, desigur foarte sumară, în istoria culturii, pentru a vedea felul cum a fost tratată și considerată muzica în viața omului.

Oricît ne-am adînci în trecutul omenirii, prin antropologia culturală, nu vom afla nici o perioadă și nici o situație în care muzica să nu fi fost cinstită așa cum se cuvine, și nu numai de către acei cărora le oferea o profesie distinctă, ci de întreaga societate. Dacă am deschide cărțile despre cultura din China antică, din India, din Orientul Apropiat, din Grecia sau din alte țări și zone, am afla despre muzică lucruri care ar trebui să ne dea de gândit dealtfel ca și despre alte preocupări ale oamenilor de atunci. Să luăm ca exemplu doar una din aceste țări: China, însă ceea ce putem afla aici este similar cu ceea ce se petrecea și în altele. Pentru stabilirea sunetului fundamental al celor 84 de sisteme muzicale, împăratul Chinei convoca un consiliu alcătuit din oameni săi cei mai de vază: filosofi, astrologi, matematicieni, fizicieni, literați, războinici și, firește, muzicieni, deoarece se considera că acest lucru are implicații însăși asupra existenței statului și a bunului mers al treburilor obștii. *Muzica* — se spunea atunci — acționează asupra întregului univers și asupra tuturor ființelor cuprinse în el.

Poate că omul zilelor noastre privește cu un zîmbet ironic legendele despre puterea ce se atribuia muzicii în acele timpuri, cum ar fi îmbălinzirea serilor veninoși din desigurile Indiei, potolirea chinurilor regelui Saul prin sunetele harpei unui tânăr de 15 ani, care avea să devină poetul-muzician și înțeleptul om de cultură David, sau cele spuse de filosoful Teofrast cu privire la influența binefăcătoare a muzicii în momentele de turburări ale spiritului și chiar la vindecarea unor suferințe grave. Ne-ar sta însă mult mai bine dacă am dovedi o înțelegere mai cuprinzătoare față de aceste legende, întrucît ele fac parte din autobiografia speciei noastre și pentru că se pot semnala și în zilele noastre aspecte similare, chiar în medicina modernă. Firește că nu se poate pune semnul egalității între efectul muzicii și acela al medicamentelor, dar nici nu-i putem nega influența binefăcătoare asupra psihicului nostru, după cum nu-i putem ascunde rolul stimulator în procesul muncii. Compozitorul Mihail Jora ne-a povestit ce efect miraculos au avut asupra lui sunetele divine ale violii lui Enescu, venit să-l viziteze în timp ce era muribund într-un spital din Moldova, prin 1917, așa cum altădată vizitase pe nefericitul pictor Luchian, aflat și el în patul de suferință. Se știe și faptul că randamentul producției din anumite întreprinderi sporește și se realizează cu mai multă plăcere atunci cînd muzicantii pot asculta o muzică adecvată, în timpul lucrului. Este, de asemenea, știut că însuși procesul de creație din anumite domenii poate fi influențat de muzică. Mulți dintre marii scriitori au mărturisit acest lucru. Schiller, Milton și alții s-au născut și își compun versurile a cîntînd muzică, în prealabil sau chiar în timpul creației res-

pective. Dar acest lucru nu se constată numai în domeniul artelor poetice, care au o legătură directă cu muzica, prin sunete și ritm, ci și în alte cazuri. Să nu uităm, în contextul efectelor muzicii, nici faptul că arta aceasta a contribuit efectiv la potolirea și civilizarea pasnică a popoarelor migratoare ajunse în Europa. Da, pentru că armonia din structura muzicii determină o similară armonie și în sufletele noastre, fapt subliniat și în filosofia Greciei antice prin conceptul de catharsis.

Firește că o astfel de pretuire a muzicii a determinat și includerea ei în sistemul de învățămînt al tuturor timpurilor, și chiar la un loc de cinste, așa cum era și în viața socială. Pentru că, de fapt, nu școala inventează ce anume să se învețe în cadrul ei, ci viața îi oferă aceste elemente, din ceea ce există și se manifestă în diverse forme de activități ale omului, și tot din această realitate s-a formulat și dictonul *Non scholae, sed vitae discimus*. Se știe — în acest context — că în toate sistemele școlare din trecut omenirii se învăța cîntatul vocal și cel instrumental, iar despre rostul muzicii în educarea tineretului există nenumărate dovezi afirmative, dar nici una negativă. Platon, de pildă, considera că nu poate fi socotit om cult acela care n-a cîntat într-un cor și nu-i poate ține partea de la vocea respectivă. Discipolul său, Aristotel, spunea că este cu neputință să nu recunoaștem forța moral-educativă a muzicii, iar pentru că această forță este cu adevărat reală, muzica trebuie introdusă în educarea tineretului școlar.

ION GRIGORE — Primăvara

Preluînd ideile și practicile din cultura antică, omenirea le-a folosit și în epocile următoare, cu adaptările determinate de noile condiții, dar în nici una din aceste epoci muzica nu a lipsit din sistemul de învățămînt, ci avem chiar dovezi că i se acorda o importanță similară cu aceea a matematicii. După cum se știe, în evul mediu, întreaga cultură laică a umanității era concentrată în șapte materii învățate în școală — *Septem artes liberales* — orînduite și ele în două grupe: *trivium*, unde erau cuprinse gramatica, retorica și dialectica, apoi *quadrivium*, în care erau incluse aritmetica, geometria, astronomia și muzica. Iată dar că, deși disciplinele de învățămînt erau limitate doar la un număr de șapte, muzica nu a fost deloc neglițată, ci, dimpotrivă, i s-a asigurat un loc chiar între cele considerate de grad superior, probabil pentru că i se atribuiau și valențe de ordin științific, după concepția lui Pitagora, provenită și ea din Orientul chinez-japonez și indian.

Pentru a scoate în evidență rolul muzicii în viața noastră, am amintit pînă aici câteva exemple din istoria culturii, gîndindu-ne că ceea ce s-a petrecut odinioară poate și trebuie să orienteze pe cei de astăzi, care au însă și datorită prospectării a ceea ce va fi posibil în viitor. Dar prospectarea are prin ea însăși un caracter de incertitudine, mai ales în domeniul spiritual, dînd loc și unor erori posibile. Toți gînditorii care se ocupă de aceste probleme constată că prezentul pare a-și fi pierdut existența, din graba cu care viitorul vrea să-l înlocuiască. Numai că această grabă nu se manifestă în toate domeniile, ci doar în știință și tehnică, morală, artele și disciplinele umaniste în genere aflîndu-se într-o evoluție mai lentă. Această situație încalcă însă principiul dezvoltării multilaterale și armonioase, ceea ce, în școală, se manifestă prin ignorarea unor materii de învățămînt, sub diverse forme, cum este cazul cu muzica.

Firește că nu vom cuprinde aici toate problemele învățămîntului muzical. Vom lăsa la o parte învățămîntul de specialitate — cu toate că și aici trebuie să se aducă îmbunătățiri — pentru a ne ocupa de școlile în care muzica este unul din obiectele de cultură generală, școli ce cuprind aproape în întregime tineretul nostru.

Trebule să precizăm, dintr-un început, că învățarea muzicii este similară cu aceea

a limbilor străine, deoarece și muzica are un limbaj propriu concretizat prin întoarcerea sunetelor ei cu silabele DO-RE-MI etc. A cînta o melodie numai prin textul ei poetic nu contribuie la învățarea limbajului muzicii. O astfel de cîntare se realizează imitativ, după auz, și poate fi utilă în prima fază a învățării muzicii, fiind similară cu aceea a preabecedarului din limbajul vorbirii. Dar nu se poate rămîne la această fază similară cu analfabetismul, pentru că și limbajul muzicii are o formă scrisă știută de secole, pe care sîntem dator să o învățăm în școală. Pentru a învăța muzica în mod științific, prin limbajul ei propriu, nu prin imitație după auz, sînt necesare mai multe condiții, dintre care vom aminti aici numai două din cele mai importante: 1) timpul convenit, precizat în planurile de învățămînt și 2) cadre didactice cu pregătire de specialitate corespunzătoare.

La școlile primare sînt necesare cite două ore de muzică și o oră de cor pentru fiecare clasă, știînd că aici se începe învățarea muzicii prin limbajul ei, precum și formarea deprinderilor de bază specifice acestei arte. O singură oră de muzică nu poate asigura acest deziderat deoarece, pe lîngă fenomenul firesc al uitării celor învățate cu o săptămînă în urmă (uneori chiar două), copiii nu pot fi ajutați acasă, la pregătirea lor muzicală, decît în cazuri extrem de rare. Aceste ore trebuie încadrate cu profesori de muzică, pentru a avea rezultatele dorite. Am o deosebită stimă și pentru colegii învățători, acești enciclopediști în miniatură, a căror strădanie o cunosc și din proprie experiență — intrucît eu însuși provin din categoria lor — dar pentru predarea muzicii se cere totuși o pregătire de specialitate superioară, ca și la limbile străine. De aici derivă și necesitatea de a spori numărul de locuri la secția pedagogică din conservatoare, dar despre această problemă nu ne ocupăm aici. În cazul cînd nu va rezulta o normă completă, cu orele de muzică și ansamblu coral de la clasele primare și cele gimnaziale, pro-

mului la care au fost repartizați ca niște vitregiți fără voia lor, iar alteori se chinuiesc să învețe ceva dar nu pot, sau învață greșit, ceea ce este și mai rău decît dacă n-ar învăța nimic. Trebuie, deci să se asigure profesorilor de muzică o normă completă și în aceste cazuri mai delicate, de la gimnaziu, așa cum am sugerat pentru cei de la școala primară.

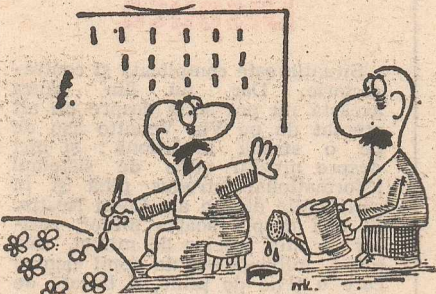
Dar la licee? Aici avem o situație pe care ne ferim să o calificăm! În licee nu există nici o oră de muzică, la nici un an de studii! A existat altădată la toți anii, apoi a rămas numai la primii doi ani, iar acum nu mai există deloc. De ce? Nu se știe! În orice caz, nu poate fi valabil argumentul că muzica ar obosi pe elevi în cadrul școlii, deoarece ea constituie o varietate prin însuși conținutul ei, iar prin aceasta are tocmai darul de a ușura efortul elevilor la învățătură, fiind în același timp frumoasă și plăcută. Odihneste-te de muncă printr-o altă muncă — spunea Enescu. Se pare că se preconizează din nou soluția ca elevii să aibă între participarea la corul școlii sau la sport, deși se știe că această situație nu este în favoarea muzicii, deoarece elevii își vor manifesta preferința în mod firesc pentru sport, nu numai în locul ansamblului coral ci al oricărei alte activități de învățare, chiar dacă ar fi vorba de materiile prevăzute la examenul de bacalaureat sau la admiterea în facultate vizată. Despre ora de muzică la clase, adică despre reintroducerea acestei ore în planul de învățămînt al liceelor nu se spune nimic. Dacă programul elevilor este prea încărcat, să se reducă de la materiile care au mai multe ore, nu să se scoată complet o materie care are rosturi evidente în formarea armonioasă și multilaterală a tineretului din licee.

Scoateră orolilor de muzică din licee determină mai multe întrebări chinătoare pentru orice om care se gîndește cu bune intenții la viitorul societății noastre. Avem oare — noi, cei de azi — dreptul de a neglija educarea muzicală științifică și sistematică a tineretului nostru din licee, adică de a da o cultură generală ciuntită aceluia ce vor prelua responsabilitățile societății de mîine, în producție și în celelalte sectoare ale vieții? Ce atitudine vor avea acești tineri, la vremea responsabilității lor, în problemele de cultură pe care nu și le-au însușit la timpul potrivit, în școală, știîndu-se că nu poți fi un bun judecător al faptelor pe care nu le cunoști? Dar astăzi, cum se pot organiza manifestările culturale-artistice din licee, dacă lipsește arta cea mai cuprinzătoare și mai mobilizatoare? Dar mîine, cum vor arăta aceste manifestări — inclusiv cele din cadrul marelui festival „Cîntarea României” —, dacă cei solicitați să le realizeze n-au mai cîntat într-un cor de nu știu cîți ani, sau poate niciodată, neavînd astfel nici obișnuința, nici deprinderile și nici plăcerea de a face această activitate? Pentru că nu putem ascunde adevărul că succesele de astăzi din cadrul acestui festival se bazează pe pregătirea muzicală a tineretului de ieri și mai demult, precum și pe aportul specialistilor, fără de care nu s-ar fi putut ajunge la nivelul superior pe care l-am constatat și la formațiile de amatori. Dar ce va fi mîine în acest domeniu, dacă nu se reintroduc ora de muzică și corul în liceele noastre? Va fi ceea ce se constată într-o grădînă de flori părăsită. Poate că unele flori vor mai rezista cîțva timp, dar nu va mai exista peisajul încîntător de altădată. În lipsa corului, a multîmilor care să-și unească glasurile pentru a cînta ceea ce e frumos și înălțător în țara noastră și în întreaga lume, ne vor fi prezentați niște „solisti”, considerați astfel nu pentru că ar avea calități muzicale deosebite, ci doar pentru că apar singuri pe scenă. Și chiar dacă ar avea calitățile corespunzătoare, soliștii nu pot rezolva cerința educației muzicale globale, așa cum este specificul acestei arte, singura în măsură să cuprindă o colectivitate care să se exprime simultan într-un cuget și-o simțire.

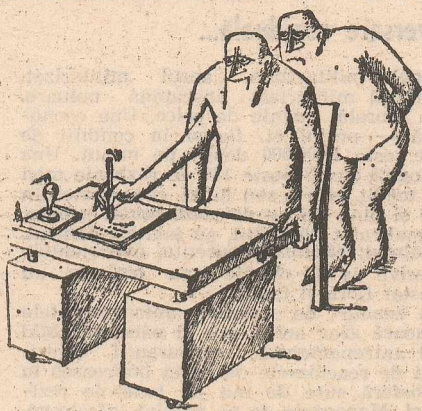
Să ne oprim aici, deși sînt încă multe de spus, dar mai ales de înfăptuit. Se poate trăi fără muzică? Sigur că se poate, așa cum s-ar putea și fără matematică, fizică sau oricare alt obiect de învățămînt. Dealtfel, omenirea și-a dus viața multe secole fără a avea cunoștințele de astăzi și nu știm dacă va fi fost mai fericită sau nu față de cei ce umblă printre stele. Trebuie să remarcăm însă că, chiar în epocile în care învățătura școlară a lipsit din preocupările omului, muzica a fost totuși prezentă în viața lui, ca un dar al naturii și o manifestare firească. Să ne imaginăm ce am simți dacă într-o oarecare zi nu s-ar auzi nici un fel de muzică la radio sau TV, și nici din altă sursă... N-ar fi oare această și asemenea infernului străbătut de Orfeu pentru a reduce la viață pe Euridice, prin puterea muzicii?... Și pentru că n-am folosit în argumentarea de aici opiniile nici unui muzician — pentru a nu se spune că susținem interese proprii și limitate — deși valoarea personalităților muzicale nu-i cu nimic inferioară sau superioară celor din alte domenii, căci valoare este sau nu este — vom încheia aceste reflecții cu opinia a două genii extramuzicale. Iată ce spunea Darwin: „Ce monotonă ar părea viața fără muzică! Și omul simplu, și cel cultivat își găsesc în ea cîntecul potrivit, prin care își caută consolarea ori își exprimă fericirea, atunci cînd cuvintele nu-și mai au rost...” Iată și una din dorințele spirituale mărturisite de marele poet indian Rabindranath Tagore: „Să-mi pot face viața asemenea unui fluier din trestie, simplă și dreaptă, dar plină cu muzică...”

Prof. univ. dr. IOAN ȘERFEZI

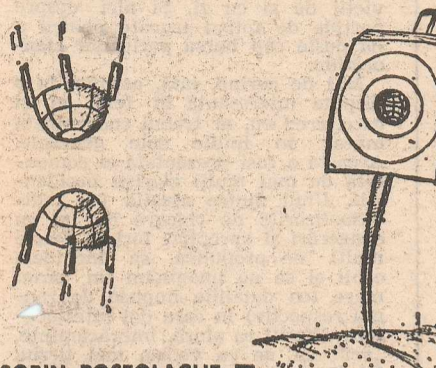
Racul

MIHAI MATEI

ANTON DRAGOȘ

SORIN POSTOLACHE

Scurt, foarte scurt

● Repetiție generală înaintea Moscovei, Trofeul Spania la handbal masculin a fost câștigat, fără înfrângere, de echipa României, care a primit, pe lângă Cupa Fraga Samaia acordată învingătorilor, și Cupa Fair-play. Tot la Valladolid, Maricel Voina a fost declarat cel mai bun jucător al turneului. Felicitări și succes la Olimpiadă. ● Dumitru la „Poli” Timișoara? Idee mai veche, acest transfer pare acum pe punctul de a se realiza. Totodată, sint semne că deținătoarea Cupei va apela la Giuchici și Leac, primul de la U.M.T., fotbalist talentat, care nu și-a spus încă ultimul cuvânt, celălalt de la U.T.A. ● Refăcut după o mai veche operație de menis, ex-craioveanul Marcu va juca, din toamnă, sub culorile Chimiei din Rimnicu Vilcea. ● De la Kranj, din Iugoslavia, Hristache Naum continuă să dregă busuicocul, nedezmintându-și talentul în această direcție. Echipa de contratimp a României s-a clasat pe locul 3 la Balcaniada de ciclism, dar un astfel de fapt, demn de o critică aspră, nu-l deranjează pe H. N., care o ține înainte, socotind ispravă drept meritore și, mai ales, încurajatoare în perspectiva Jocurilor Olimpice! Curat încurajatoare! ● După ce l-a pierdut pe Nicolae, plecat la Sina, Gloria Buzău e pe punctul de a-l pierde pe Tulpan, de care se interesează, cu sorți de izbândă, F. C. Argeș. Gloria rămâne cu Virgil Blujdea, așa că viitorul campionat poate fi așteptat în liniște. Folosindu-ne de ocazie, reamintim conducerii clubului buzoian că Stan și Radu Gheorghe evoluează în divizia C, la Carpați Nehoiu ● Sărind 2,23 Sorin Matei a stabilit un nou record de juniori la

înălțime. Frumoasa întâmplare s-a petrecut sîmbătă, în cadrul naționalelor școlare de atletism. ● Din cite am aflat, Florin Grigore și Vamanu vor juca, în sezonul de toamnă, la Steaua. ● Schimbare la conducerea tehnică a Sportului studentesc, fostul antrenor federal Constantin Cernăianu înlocuindu-l pe Mircea Rădulescu. Rămîne de văzut ce drum va apuca Ion Motroc. ● Un minut de box. Președinția Colegiului central al arbitrilor a fost încredințată, după o sedință tumultuoasă, lui Gabriel Danciu, hotărîrea fiind luată în urma demisiei fostului președinte, reputatul teoretician Virgil Cazacu. Acesta însă, se zice, nu-și aduce aminte să fi cerut așa ceva! Vom reveni ● Luptătorii Mihai Boțilă, Gheorghe Minea și Ion Draica au terminat învingători în Memorialul Pytlasinski de la Varșovia. ● La 34 de ani, Narcis Coman speră să mai aperse un timp, drept pentru care, despărțindu-se de Tirgoviște, a revenit la echipa care l-a lansat la Giurgiu. Credem că federația are datoria să manifeste înțelegere și omenie față de cererea lui. ● Se dă ca sigură trecerea lui Valentin Stănescu la Dinamo, alături de Victor Stănculescu. S-ar reface astfel cuplul de tehnicieni cu care Rapid a câștigat, în 1967, titlul. Cine va merge la Craiova, aceasta-i întrebarea?! ● Nou antrenor la F.C. Olt, Constantin Ardeleanu, pînă mai ieri secundul lui Teacă la Galați. ● La Balcaniada de la Sofia, atletii români au dobîndit 6 medalii, Aurel Niculescu cîștigînd, în lipsa lui Floroiu, ambele probe de fond. Dincolo de asta, bilanțul e sărac ● O treabă competentă, de om serios, face la Făgăraș tinărul antrenor Bujor Bălăceanu. Sub mina lui, Nitramonia practică un fotbal viguros și modern ● E în curs de desfășurare, la Tirgoviște, festivalul național pionieresc de minibaschet. Construcția unei case începe, se știe, de la temelie.

Omul și mediul

Dezvoltarea orașelor în concurență cu spațiile verzi?

Omul „ca ultimă și cea mai evoluată entitate a naturii vii”, trebuie să rămînă în strînsă legătură cu mediul său natural. Acest punct de vedere este, desigur, departe de al celor care propovăduiesc întoarcerea cu totul la natură, așa-zisul „robinsonism ecologic”. Dar o concepție tot atât de extremistă este a ne imagina omul numai înăuntrul unui mediu artificializat, construit, tehnicitizat. Legătura lui firească cu natura ar fi distrusă și sănătatea, confortul și, în ultimă instanță, viața sa ar fi puse în pericol. Mulți oameni trăiesc azi în orașe (doi din cinci locuitori ai planetei), dar orașul nu a devenit încă și nici nu este permis să devină un mediu exclusiv artificial.

Un om de știință a comparat pe drept cu deșerturile orașele concepute numai ca un amestec exclusiv de ciment, piatră, metal, beton, cărămidă, sticlă, cabluri

electrice, uzine și asfalt; un asemenea mediu ar fi impropriu vieții. Elementele naturale și în special spațiile verzi sînt de neconceput ca absente din preajma și din interiorul celui mai modern și gigant oraș.

De aceea, organizarea echilibrată, bine gândită a teritoriului orașelor, constituie o preocupare de bază a ecodenzității la ora actuală. Cu deosebite consecințe negative se consideră extinderea orașelor prin zonele sale marginale cu sacrificarea pădurilor și a altor elemente naturale. Așa cum se arată în declarația U.I.C.N. din 1976 asupra Habitatului „orașele trebuie să fie în așa fel concepute încît să păstreze armonia cu resursele naturale”. Dacă orașul nu reușește să fie în echilibru cu natura, și „urbanul pornește la a-saltul spațiului natural în loc să se împletească cu el”, va înceta să mai fie un

exemplu concludent al modului în care omul cucerește și amenajează teritoriul.

Excesele impactului oraș-natură au devenit din ce în ce mai numeroase. Spre exemplu, datorită unor asemenea acțiuni, în preajma orașului Los Angeles arborii specifici zonei au dispărut pe o rază de 60 km, iar Parisul a pierdut numai de la începutul acestui secol 15 000 ha din veselele păduri care îl înconjurau și care contribuiseră nu numai la celebritatea sa, dar și la sănătatea și confortul cetățenilor săi.

Orașele trebuie (și este firesc) să se dezvolte, dar în același timp se impune să rămînă un loc unde societatea modernă prosperă în armonie cu elementele naturii: riuri, lacuri, forme frumoase de relief și, neapărat, vegetație. Ediliile orașelor cu mai multă grijă pot evita ca prin dezvoltarea orașelor, piatra și cimentul să intre în concurență cu spațiile verzi intra și extraurbane.

Din păcate dezvoltarea multor orașe de pe glob s-a făcut prin sacrificarea cu totul nerațională a zonelor verzi. Așa s-a ajuns ca Tokyo să dispună doar de 1,5 mp spațiu verde pe locuitor, iar Ciudad de Mexico chiar sub un mp! În contrast, există încă „orașe grădina” care se bucură de o suprafață de spațiu verde foarte mare — între 45 și 50 mp pe cap de lo-

cutor — ca spre exemplu Washington și Moscova.

În principiu oricare oraș mare ar trebui să rezerve fiecărui locuitor al său o zonă verde de aproximativ 20—25 mp.

În țara noastră, legea privind sistematizarea teritoriului și localităților urbane și rurale, votată de M.A.N. în 1974, prevede și urmărește dezvoltarea optimă, armonioasă a tuturor localităților avînd în vedere, ca un element de primă importanță, valorificarea elementelor naturale și menținerea echilibrului între spațiul construit și zona verde a fiecărui oraș. Datorită grijii partidului și statului, deși România s-a dezvoltat foarte mult din punct de vedere urbanistic, are foarte multe centre urbane care si-au păstrat un bogat spațiu verde. Merită menționate sub acest aspect în special Bucureștiul, Timișoara, Brașovul, Cluj-Napoca, Suceava, Piatra Neamt.

Dar și în această problemă, ca în multe altele de ocrotire a mediului ambiant al omului, se solicită grija cetățenească de zi cu zi a fiecăruia. SPAȚIILE VERZI sînt un bun care poate fi ușor degradat printr-un comportament neecologic. Să nu uităm să le protejăm și mai ales să NU LE DISTRUGEM.

DR. ELENA BARNEA

File din istoria spionajului (IV)

Agenți

Pentru cuvîntul „spion”, în limba chineză există un singur semn (ideogramă), același care indică „o fisură”, „o crăpătură”, „o crevasă”. Fiecare poate însemna „loc prin care se poate privi” astfel încît, în concepția originală chinezească, un spion era persoana care observă nevăzută printr-o crăpătură.

Sun tzi a dezvoltat teoria conform căreia pentru a preîntîmpina pierderile economice cauzate de război și pentru a apăra statul împotriva războaielor este necesară existența unui serviciu de spionaj permanent avînd drept scop culegerea de date referitoare la statele inamice și la cele vecine în general. El spunea: „Ceea ce se numește „informare prealabilă” nu se poate dobîndi de la spirite și nici de la divinitate, nici prin analogie cu fenomenele trecute, nici din calcule. Ea trebuie obținută de la oamenii care cunosc situația inamicului. Sun tzi consideră că există cinci feluri de a spiona și cinci tipuri de spioni, respectiv: „agentul băstinaș”, „agentul intern”, „agentul dublu”, „agentul lichidabil” (al morții) și „agentul vieții”. Cînd aceste cinci categorii de agenți lucrează simultan și nimeni nu cunoaște procedeele lor — spune strategul chinez — ei poartă denumirea de „scut divin” și constituie comoara unui suveran. A recruta agenți băstinași sau locali însemna, în concepția lui Sun tzi, a-ți asigura serviciile unor locuitori dintr-o zonă a teritoriului inamic. În legătură cu aceasta se sublinia că în țara dusmană îi poți cuceri pe oameni printr-un tratament bun; numai astfel reușești să-i înrolezi ca agenți. Nu era indicat ca oamenii să fie amenințați sau santajati; recrutarea trebuia bazată pe bunăvoință. Agenții băstinași sau interni erau definiți în general ca funcționari ai inamicului (personal militar și civil) cîștigați și folosiți drept surse de informare. Pe baza celor indicate de Sun tzi, în lucrările altor strategii chinezi sînt date și unele îndrumări cu privire la categoriile de persoane care pot fi selectate în acest scop: indivizi de valoare care au fost înlăturați din slujbă, criminali care au de îspășit pedepse, favorite și concubine ale puternicilor, lacome de aur, oameni jignii de faptul că ocupă poziții subordonate sau care au fost trecuți cu vederea la împărțirea slujbelor, unii care se tem că armata lor va fi înfrîntă, trădătorii instabili care doresc să aibă cite un picior în fiecare tabără. Asemenea oameni trebuiau abordați în secret și, ori de cite ori lucrul se dovedea posibil, cîștigați prin oferirea de cadouri; accentul era pus pe „cadouri bogate” și nu pe mituirea brutală. Asemenea lui Sun tzi, generalii chinezi considerau că numai în acest fel puteau să afle care era situația în țara inamică, să se edifice asupra planurilor făcute împotriva lor și „să tulbure armonia ce demnește la dusman creînd o bresă între suveran și ministrii săi”. Sun tzi nu folosea aceste metode doar pentru recrutarea agenților proprii. Scopul său era, de asemenea, să convertească spionii inamicului și să-i înroleze în propriul său serviciu prin mită, determinîndu-i să ducă înapoi informații false și să-l spioneze pe propriii lor compatrioți. Sun tzi nu era partizanul simulării nedescoperirii agenților inamici și dezinformării lor „în orb”. El socotea că o asemenea tactică implică riscuri grave, intrucît nimeni nu putea fi sigur că spionul inamic nu și-a dat seama de cele ce se întîmplă de fapt în jurul său. În consecință, Sun tzi insistă pentru convertirea agentului dusman și asigurarea serviciilor conștiente ale acestuia în schimb unor recompense generoase.

Tactica referitoare la „agentul lichidabil” era o problemă mult mai întortocheată și, în traducerea strict literală a textului lăsat de Sun tzi, pare de-a dreptul obscură. Termenul de „agent lichidabil” poate fi interpretat în multe feluri. Autorul englez Lionel Giles care traduce termenul chinez prin „spion jertfit” definește activitatea acestuia prin formula: „se fac anumite lucruri în mod deschiș pentru motive de dezinformare, acestea fiind aflate de prorii noștri spioni care le comunică inamicului”. În traducerea autorilor unei broșuri destinate serviciului de informații al forțelor aeriene engleze ce acționa în Asia de Sud-Est se spune: „a avea „agenți lichidabili” însemna a întreprinde ceva pentru a dezinforma în exterior, respectiv a avea agenți care să comunice știrile false dusmanului rămînînd în tabăra acestuia”. Desigur, atunci cînd dusmanul va descoperi că a fost înșelat va pedepsi cu moartea pe dezinformatori. Din cele de mai sus rezultă că, adoptînd în multe cazuri o atitudine de bunăvoință față de spioni, Sun tzi putea fi, de asemenea, complet lășit de mîlă în activitatea informativă. Pentru a ne face să înțelegem rolul de neînviat al „agentului lichidabil” un alt autor chinez ne descrie ce a pătînit în anul 203 î.e.n. agentul trimis de regele din Han la regele din Chi cu informația că este gata să înceapă tratative pentru restabilirea păcii între cele două regate. Imediat ce a fost sigur că agentul a transmis informația și a fost crezut de inamic, regele din Han a atacat pe neașteptate tabăra Chi. Furios pentru înșelătoria a cărui victimă fusese, regele Chi a ordonat ca spionul să fie fiert de viu.

În ce privește pe „agenții vieții” (unii traducători îl numesc „agenți supraviețuitori”) concepția chineză ogîndită în opera lui Sun tzi îi socotește ca pe categoria obișnuită a agenților proprii-zisi, care formează majoritatea rețelei — „cei ce aduc știri din tabăra inamică”. Un asemenea agent putea fi un om dotat cu o inteligență ascuțită sub aparența exterioară a unui prost; o constituție aparent slabă care ascundea o voință de fier; el trebuia să fie activ, robust, dotat cu forță fizică și curaj, obișnuit cu tot felul de munci murdare, capabil să îndure foamea și frigul și să rabde orice, inclusiv rușinea și dezonorarea.

Trebuie subliniat faptul că în acea perioadă marea subcontinent chinez reprezenta pentru locuitorii săi întreaga lume cunoscută. Dar în această lume împărțită în state ostile unul altuia toți locuitorii vorbeau în general aceeași limbă. Aceasta simplifică sarcinile spionilor și ușura oarecum munca de dezinformare; un om aparținînd unui stat putea să treacă cu ușurință drept cetățean al celui alt stat.

(Va urma)

I. MOCANU

POLUAREA = un bumerang evitabil...

Fluvii sleite purtându-și peștii cu burțile în sus, ogoare cu marginile muscate, tot mai adine de deșerturi, vânturi sulfuroase și ploii acide, cupole de smog astupind cerul și presind marile orașe sub un așediu insidios, mări și oceane improșcate de „insule” alearorii de petrol, păduri calcinate și lanuri girbovite, o floră și o faună subminate în resorturi intime, o planetă amenințată și o omenire periclitată în relația ei multivalentă cu aerul, pământul și apa : poluarea l...

Poluarea nu are granițe. ea se năpustește asupra lumii sfidând geografia politică într-un elan pe care, paradoxal, îl programează omul — constient sau inconștient. S-ar părea că acest sfirsit de mileniu se dorește al tuturor contradicțiilor : megalopolisurile de o trufasă perfecțiune se învecinează cu ciurma urbanistică a bidonville-urilor. tehnologiile cele mai sofisticate și mai promitătoare pentru progresul civilizației secătuesc subsolul țărilor sărace, maladiile supraabundentei sînt simultane cu cele ale foametei negre, în jurul Terrei se invirțesc roiuri de computere iar pământul se mai scurmă cu plugul de lemn, omul a ajuns să fabrice specii noi în erubete în timp ce sute de altele, vechi și în libertate, dispar anarhic, stressul informației supraabundente se învecinează cu analfabetismul pur, bozăția cea mai dementă cu sărăcia lucie, democrația cea mai luminoasă coexistă, pe același fus orar, cu discriminările cele mai abjecte, mai multe timpuri și mai multe lumi se invirțesc, odată cu planeta, în jurul aceleiași axe...

Dintre bolile, perfect curabile, ale acestei planete poluarea se infige, tot mai țantosoasă, printre cele mai strigătoare. Ea pindeste și, adesea, zdruncină nemilos nu numai peisajul ci și Omul. Poluarea este miriapidică : infestează geografia, dar și viața de fiecare zi a unor enorme colectivități. Viata materială și spirituală.

Pentru a marca imolacțiile devastării mediului ambiant, Organizația Națiunilor Unite, la inițiativa unui grup de state printre care și România, a inaugurat, începînd din 1972, aniversarea anuală a „Zilei internaționale a mediului inconjurător”. Încă o filă de calendar se confundă cu o prioritate stringentă a umanității... Lupta împotriva poluării nu se compartimentează însă într-un pachet de 24 de ore. Ea este continuă, tenace și victoriile consemnate pînă acum nu fac decît să pună în lumină „nosibilul”. Necesarul mai are, încă, un vast spațiu de manevră...

„Panoplia” poluării

În Raportul pe anul 1980 al Programului Națiunilor Unite pentru mediul inconjurător, directorul executiv al acestui program, dr. Mostafa K. Tolba, prezintă cîteva din reperele actualei stări de sănătate a planetei sau, mai exact, a stării ei de boală... Cortegiul cauzelor și al efectelor este impresionant. Poate constitui materia unui volum compact. Cîteva exemple cu un grad mai accentuat de percutanță : industria, mare consumatoare de metale, nu numai că le „mestecă”, dar le și elimină sub formă de reziduuri în cantități colosale. În urmă cu cîteva decenii cadmiul se difuza în centurile industriale ale lumii pînă la plafonul de cîteva zeci de kilograme. Azi el a atins 15 000 de tone. „Procesul cadmiului” e

inceput de Anglia, la Shipham.... I-a cospuns, la antipoozi, un altul, în Japonia, istoria medicinei îmbogățindu-se în mod tragic cu o nouă boală devastatoare : itai-itai. Intoxicatia cu metale, direct sau prin intermediari (ca urmare a alimentării cu produse la rîndul lor intoxicate) a intrat în... regula acestui pericol. În fiecare an aproape 500 000 de tone de plumb scapă în atmosferă și nivelul acestei teribile poveri capătă dimensiuni planetare. În megalopolisurile lumii occidentale nivelul particulelor de plumb în atmosferă este de 20 de ori mai ridicat decît limita maximă admisă. În Statele Unite un recent sondaj efectuat pe un esantion de 126 347 de copii a condus la depistarea a 7 449 victime. Diagnosticul? Un alarmant procent de plumb în sînge. Cauza? Fumul industrial și emanatiile gazelor de eșapament. Mai notăm că galopul compact al automobilelor provoacă, în plus, la nivel mondial, o hecatombă de accidente mortale în valoare de 250 000 de vieți... Violenta rutieră este tot o formă de poluare ca și violenta smogului, produs de o industrie care se proliferază precipitat cu un singur scop : profitul. În numele lui mediul se zdrobeste, echilibrele ecologice se năruie și oamenii, mai înainte de orice oamenii sînt apăsați tot mai drastic. În lumea civilizației tehnice civilizația naturii se oprimă nemilos : în S.U.A. 9 milioane de hectare s-au acoperit de asfalt, „cît suprafața Portugaliei” ca să folosim o comparație cunrinsă în amintitului raport.

Nici „lumea a treia” nu este scutită de malformațiile poluării. Deforestizarea, exploatarea intensivă a materiilor prime, pescuitul în „bandă rulantă”, exterminarea masivă a fondului de faună au condus la dezechilibre ecologice și, implicit, la periclitarea ritmului dezvoltării economice.

Împotriva exceselor și a cauzelor lor intime — actuala „ordine” economică internațională, actualele perturbări și discriminări în circuitele relațiilor comerciale și nu numai comerciale se acționează, desigur. S-au pus la punct programe naționale, regionale și mondiale de barare a avalanșei poluării. Tamisa, altădată un fluviu mort, a fost eurată și... inviată. Smogul care astupa Los Angelesul a dispărut. Împotriva mărilor în comă se luptă ziua și noaptea... Dar ofensiva este de-abia la început. O „tergiversează” accidentele. În pas cu creșterea tonajului tancurilor petroliere avariile sînt proporțional de dezastruoase. „Metula” a cedat în ape 52 000 tone de petrol. „Torrey Canyon” 80 000, „Amoco Cadiz” 220 000, a urmat Ixtoc I cu ingrozitorul său incendiu submarin... Pe uscat cei 140 000 de kilometri de conducte pentru transportarea carburanților au scăpat, pînă acum, din calendarul poluării...

Războiul, cea mai cinică deversare reziduală...

Apele militarizate, aerul militarizat, pământul militarizat înseamnă poluare. Una morală, înainte de orice. Una economică — pretul ei, fie și în condiții de pace, este 1 200 000 dolari pe minut. Una ecologică : cele peste 130 de războaie mici sau medii, scurte sau lungi, consumate din 1945 și pînă azi au devastat orașe, ogoare, au maltratat pământul, au înghițit oameni, napalmul, exploziile curente, experiențele agresive de tip chimic sau biologic au infestat flora și fauna.

În zonele de „pace” antrenamentele poluează grav aerul, apa și pământul. Mai întii antrenamentele : carburanții consumați de reactoarele de luptă improșcă în atmosferă sute de mii de tone de reziduuri. Manevrele de pe pământ infestază, cu focul lor pustiitor, zone întinse. Și, mai presus de orice, exploziile nucleare atentează la echilibrul general al planetei. În jurul Terrei, într-o supremă demonstrație că pericolul poate fi exportat în cosmos, satelitul militar întregesc centura poluării. Numai în 1978 au fost lanșati 118...

Toată această „producție de erodare a mediului inconjurător” a ajuns să coste de 14 ori mai mult decît efortul, imperativ, vital, avînd însăși logica vieții, care este cel al ajutorului pentru dezvoltare...

Poluarea, în multiplele și dramaticele ei manifestări, costă sîngeros, amenință omenirea clipă de clipă și o va amenința și mai acutit dacă programele declanșate împotriva ei nu se intensifică.

O replică românească

Privind realitățile în față așa cum însăși practica desfășurării politicii românești o demonstrează în toate direcțiile afirmării ei, în țara noastră nu se escamotează riscurile poluării. Concepția care stă la baza frontului larg împotriva oricărei forme de alterare a mediului ambiant este structurată de o gândire strategică, științifică, profund ancorată în imperativul unei dezvoltări armonioase. O dezvoltare economică intensă, dar nu cu pretul dezechilibrării cadrului natural, al existenței omului. Calitatea vieții, implicată în toate programele de perspectivă ale României, se regăsește și în acest domeniu ca o componentă esențială. Relația dezvoltare-conservare a mediului este definită, în însăși esența echilibrului ei, în legile țării, în documentele de partid și de stat, inclusiv în finalizările programatice ale celui de-al XII-lea Congres al partidului. Apelînd ferm la rațiune, la responsabilitatea angajantă, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia : „Vor trebui aplicate în mod riguros prevederile legii cu privire la ocrotirea mediului inconjurător, asigurînd echilibrul naturii și ambianta corespunzătoare vieții poporului nostru în prezent și în viitor”.

În prezent și în viitor... Iată un mod de a intelege omul material, posesor de tehnologie și industrie, și omul spiritual, cit se poate de modern, dar deschis comunicării cu natura, într-o continuitate firească. Într-un timp care nu este privit sub apăsarea conjuncturii.

Replica românească a respectului Terrei nu este decît expresia voinței și a posibilității de a trăi firesc, adică armonios. Omenirea întreagă are această vocație. Mai rămîne să-și demonstreze, sie însăși, că o și aplică.

RADU BUDEANU ■

Mondo umano ?

Disputa

Situația este complicată și contradictorie. Dar nu din cauza aceasta nu pot scrie despre un alt atentat de pe Via Veneto sau de pe o stradă madrilenă ; și nici despre nivelul atins de sistemul informațional introdus pînă și în activitățile diurne ale Cosei Nostra. Și nici despre soarta miilor, zecilor de mii, sutelor de mii și, mai exact, milioanele de copii pentru care o felie de piine, o bucată de unt sau de zahăr și o cană cu lapte reprezintă un vis al virstei lor „de aur” sau, mai exact, un coșmar al vieții de zi cu zi. Și nici despre partide de fotbal trucate pentru a da peste cap bursa pariurilor clandestine.

Mai de curînd, iată, asistăm la o dispută interesantă în felul ei și care, cred eu, ar trebui consemnată măcar în liniile sale generale. Aceasta a fost prezentată și comentată de mai mulți ziaristi occidentali. Unul dintre aceștia (cu individualizările de rigoare dar și cu exagerări și apropieri forțate foarte mult) ne propunea să închidem ochii și să ne imaginăm un birou mare (cu detaliile impuse de regul respectiv) în care doi interlocutori, diferiți ca alură, îmbrăcăminte, „aer” (și, se va vedea, mai tirziu, fel de gîndire), încearcă să răspundă la întrebarea : la ce vă face să vă gîndiți vremea noastră ? E aproape cert că răspunsul a fost același : la epoca antebelică.

Dar disputa abia acum a intervenit : fiecare s-a gîndit la o altă epocă antebelică. Unul susține cu fermitate că ar fi vorba de perioada ce a premers ultimei conflagrații mondiale și invocă slăbiciunea oamenilor politici de atunci și a guvernelor din care ei făceau parte față de acțiunile și proiectele tot mai nesăbuite ale hitlerismului și fascismului. La rîndul său, celălalt va arăta, pe baza multor argumente, pentru ce are în vedere perioada premergătoare primului război mondial. Și va invoca legăturile politice întrerupte între țări, climatul de neînțelegere și de intoleranță, ceea ce a făcut ca hecatombă să se nască „dintr-un accident, dublat de o neînțelegere”. Deci, se întreabă în continuare cei amintiți : despre care epocă poate fi vorba — cea de dinainte de prima hecatombă sau cea premergătoare ultimului război mondial ? Disputa nu este încă lămurită. Se știe însă că fiecare perioadă invocată a ajuns în același punct al morții, deznădejdiei și durerii. Ceea ce este foarte important.

Drept pentru care, personal, cred că nu rotirea în jurul disputei asemănării (sau deosebirii) ar trebui să-și aibă rostul și locul, ci gîndul și fapta concrete cum să promovăm o dispută a contracarării eficiente — dar profund pașnică — a asemănărilor invocate, a similitudinilor apărute. Tîn minte că, odată, mare poet contemporan vorbea pacea dintre cele două războaie mondiale și formula, aparent paradoxală, exprima adevărul adevărat. Dacă a fost să fie ca popoarele să ajungă la această pace trecînd prin două conflagrații mondiale e la fel de adevărat că stă în puterea lor să-și păstreze pacea fără a mai trece printr-o nouă hecatombă !

DUMITRU CONSTANTIN ■

Un tînăr artist — Ion Barbu și o temă:

ANTIRĂZBOINICA

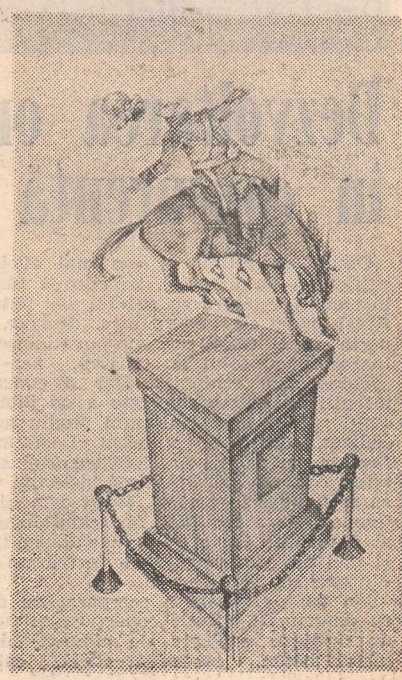
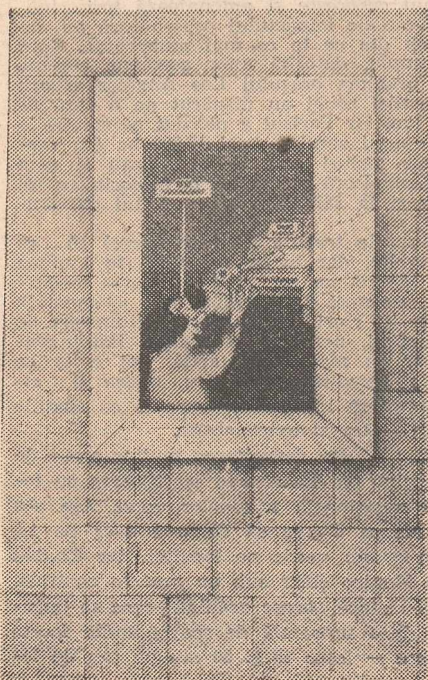
Pe Ion Barbu l-am cunoscut în urmă cu cîteva ani. M-a invitat, alături de alți colegi din muzica tînărie, la vernisajul expoziției lui și a lui Daniel Ionescu, expoziție intitulată foarte sugestiv „Manifest pentru sănătatea Pămîntului”.

Ultima dată cînd ne-am întîlnit, dorind să scriu cîteva cuvinte despre el, am aflat că s-a născut în 1953 și de atunci și pînă acum „s-a făcut bălat cuminte” (așa susține el). Inginer topograf la mina Petrița, pasionat caricaturist, tema preferată fiind „Antirăzboinica”, are satisfacția recunoașterii talentului său obținînd patru premii în țară și două în Italia (Vercelli și Ancona).

Realizează șase expoziții în țară (Deva, București, Petroșani, Medgidia, Basarabi, Orăștie) și participă prin lucrările sale la expoziții în Turcia, Canada, Italia, Grecia, Iugoslavia.

Totuși îmi mărturisește că cea mai izbită ispravă din viața lui sînt cei doi fi ai săi.

DORU STĂNCULESCU ■

Ochii și urechile lumii

Țințari, lei, tauri

Societatea „Martin Paul” din statul Wisconsin a pus la punct o armă modernă pentru a distruge țințarii, muștele și celelalte insecte care vin odată cu vara. „Antimusea” este o pușcă din plastic, bazată pe-un resort, folosind drept muniție un disc rotund fixat de-o sfoară. În loc să urmărești insecta cu un bățor — conform schemei lor antice — și s-o pocnești, de atâtea ori scâpându-ți și tot de atâtea ori enervându-te, iar enervarea nu o dată măritându-ți colesterolul și astfel deschizând un cerc infernal — acum e de ajuns să ochesti, să tragi, și discul, prin impact, o omoară. „Antimusea” poate fi folosită în casă și afară, dar e deosebit de eficace pentru a ucide gingăniile așezate în colțuri greu accesibile sau pe plafonane înalte.

Tot în Wisconsin, doi frați gemeni, domni James și John Uhalt — luptători convingși pe frontul vegetarismului — comunică lumii că au reușit să-l convingă pe leul lor, Sammy, să crească și să se dezvolte conform regimului lor. Leul Sammy e și el vegetarian, mâncând doar ouă, nuci, țelină și alge: „el e perfect sănătos, calm, încântat de viață”.

În Franța, la corida din Nîmes, un toreador venit din Alicante, José-Mari Manzanares, cere ca taurilor să li se „inmoaie” coarnele; directorii coridei nu acceptă această măsură a luptei și croniciarii de specialitate li laudă pentru hotărârea cu care știu să apere „demnitatea civilizației noastre taumahice”.

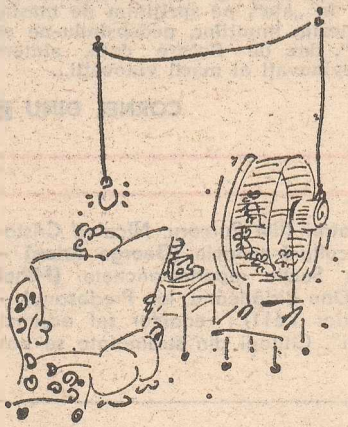
La Bellegarde, clubul pasionaților de coride organizează o novilada economică — în mici arene sînt aduși tauri mai tineri, fără picadori, pentru toreadorii debutanți care vor să înceapă să-și joace pielea în fața monstrului. Un asemenea monstru, enorm, bine înarmat în coarne, agitat, bagă lumea în sperieți, toți puștanii fug din arenă, făcându-se de ris în fața unui public care nu mai poate să ridă; pină se aruncă în drumul bestiei Michel La Gravère, un toreador ceva mai priceput, venit din Gasconia pînă aici, să-și facă un nume. Nici La Gravère asta — deși nu mai e la vîrsta lui „deocamdată nu” la poșta redacțiilor — nu poate stăpîni namila și atunci, renunțînd la orice „faenă”, la orice spectacol pentru mulțime, lăsînd naibii estetica, bagă sabia între coarnele cornutei, ca un măcelar, și o omoară pe loc. Publicul amuțește. Pe urmă, se ridică și părăsește repede arena. La Gravère, conform tradiției, salută. Tribuncl, sînt pustii. La Gravère are ochii în lacrimi: taurii, oricît de fioroși — un toreador o știe odată cu lumea — nu se omoară așa...

Noaptea, unul din ordinațiile care veghează la pacea lumii înre-gistrează, timp de trei minute, că o mare putere ar ataca o altă mare putere. Se dă o semialertă și se verifică rapid, pe alte sisteme de detectare, dacă nu e o halucinație a computerului. Este. E o eroare. Țințari, lei, vegetarieni, tauri și matadori sînt asigurați, a doua zi, că n-a fost decît o semialertă și lumea n-a sărit în aer.

Omul, bobocule, e tare ca fierul și slab ca musca.

RADU COSAȘU ■

Lumea se amuză

(După „Květy” — Cehoslovacia)

William Saroyan:

„În România, simți totdeauna plăcere să întâlnești vechi prieteni”

L-am întrebat pe William Saroyan cum apreciază faptul că este atît de cunoscut în România. Mi-a mărturisit că este deosebit de impresionat de aceasta. „Un scriitor trăiește cu adevărat numai prin cititorii săi”, mi-a spus el, exprimîndu-și imediat recunoștința sinceră și mulțumirile sale tuturor acelor care-i parcurg cărțile. „Mai sînt și alte motive care mă fac să fiu bucuros de prietenia scriitorilor, traducătorilor și editorilor din România. Acum 11 ani m-am întîlnit tot aici, în România, cu cîțiva dintre acești oameni de treabă. Simți totdeauna plăcere să întîlnești vechi prieteni și să faci alții noi”. La o întîlnire pe care o avusese, cu cîteva zile înainte, cu scriitorii, spunea că l-a citit pe Eugen Jebeleanu într-o recentă versiune engleză și i-a plăcut foarte mult. „Artiștii României sînt forțele care fac cunoscută întregii lumi inventivitatea foarte specială a unui popor, natura sa, pe care toate celelalte popoare le recunosc datorită caracterului universal al artei”. Sculptorii și pictorii au un mare noroc, pentru că în cazul operelor lor nu se pune nici o problemă în ceea ce privește receptarea. Mai greu e cu traducerile, pentru că „limba este un instrument foarte special de comunicare, are o bogăție inepuizabilă, apar noi energii și noi oameni care o revitalizează permanent și, ca scriitorii, noi îi urim pentru că sînt atît de talentați”. Spunînd acestea, Saroyan făcea o pledoarie în plus pentru traduceri, pentru mai buna cunoaștere reciprocă a nestematelor spirituale ale popoarelor.

Saroyan repetă, și el, experiența — nedreaptă! — a marilor scriitori cărora le este hărăzit să dispară în umbra operii încă în timpul vieții. Iată, cînd nu mai știam nimic de omul Saroyan, ne pomînim la București cu o ființă de un dinamism clocotitor, pradă a unor misterioase energii vitale. Îl credeam un bătrînel plimbindu-și amintirile și toiagul în vreo fermă din California și cînd colo ne trezim cu un om care nu cunoaște decît sezonul tineretii, și nu numai al celei sufletești. Ne spune că în America trăiește ca un anonim, din cauza „avantajelor” de a nu fi cunoscut, „deși în vecinătatea mea toți copiii știu că sînt scriitor, fiindcă le-au spus profesorii („Ala cu mustață mare, care merge pe bicicletă, e scriitor!”). Copiii mă văd, mă salută, îmi fac cu mina și îmi pun întrebări. „Hei, ai mai scris vreo carte în ultimul timp?” „Da, am scris una chiar azi dimineață, dar voi ați mai citit vreuna de curînd?” „Nu, nu ne

place să citim”. Saroyan mi-a spus toate acestea amuzîndu-se. Mentalitățile unei anume civilizații îl supără, nicidecum copiii.

Saroyan a fost, rînd pe rînd, funcționar la un oficiu poștal din San Francisco (Frisco, în povestirile lui), liftier, hamal, vînzător. A schimbat atîtea meserii pentru că nu suferea nedreptatea. O viață începută greu, dar cit de tulburător avea

May the
Readers of
"Flacaria" always
cherish good
writing
William Saroyan
Bucharest June 9 1980

să-și facă ea locul într-o operă care l-a făcut pe autorul său celebru! Ceea ce nu-l împiedică să muncească și acum enorm. „Cînd ai 72 de ani, înseamnă că n-o să mai ai timp să lucrezi încă 40, așa că e bine să scrii cît poți, cu deplină maturitate. Așa încît să ajungi să împlinesti ceea ce ți-ai propus să faci. Unul din motivele pentru care iubesc țările socialiste este faptul că aici munca este fundamentală, și tot fundamentală este și pentru mine. Eu sînt un muncitor. Înainte de a veni în România, am lucrat încontinuu 108

Planeta lunaticilor

Toți oamenii sînt lunatici. Nu vă indignați. Este exprimarea fără cea mai mică nuanță peiorativă, a unei interesante aserțiuni științifice. Noi, cu toții, sîntem condiționați mai mult sau mai puțin de Lună.

Profesorul american Arnold Lieber de la Universitatea din Florida arată, în volumul său „Efectul Lună” că, la ora actuală, „sînt nenumărate confirmările științifice ale influenței satelitelui nostru natural asupra comportamentului și fiziologiei umane”. El citează descoperirea psihiatruului L. Ravitz de la Universitatea Pennsylvania după care cîmpul electric cerebral al omului variază între niște limite maxime și minime în perioadele de Lună plină și Lună nouă. În sprijinul acestei teorii vine și biologul Harry Rounds de la Universitatea Wichita care certifică accelerarea ritmului cardiac în aceste două faze ale Lunii.

Lieber susține că Luna plină și cea nouă sînt două faze în care activitatea astrului nopții este deosebit de intensă, două momente în care persoanele psihologic sau fizic labile intră într-o stare de inexplicabilă iritabilitate, acuză neprevăzute migrene, exasperarea, obsesii care uneori duc la sinucidere. Care sînt însă procesele prin intermediul cărora Luna influențează atît de profund existența umană, pînă la a-i modifica destinul? Omul, scrie Lieber, poate fi considerat un microcosmos constituit din aceleași elemente din care e format Pămîntul, și încă în proporții analoge: 80 la sută apă și 20 la sută substanțe solide. Or, forța gravitațională a Lunii exercită o influență și asupra apei din care e format în majoritate corpul uman. Iată deci așa-numita teorie a „marei biologice”: apa continuă în organism, sub atracția Lunii, se comportă exact ca apa mării intrînd în flux și reflux. Lieber avansează încă un argument în favoarea tezei sale, acela al alterărilor produse de satelit în cîmpul magnetic terestru. Luna, apreciază profesorul american, în timpul necesar parcurgerii orbitei sale (29,5 zile) intersecțiază continuu fluxul de radiații electromagnetice al soarelui. Nu este deloc imposibil ca această acțiune să provoace variații în distribuția tensiunilor fluidelor continute în organism și în compoziția lor. Or, după Lieber, asemenea mutații au, fatalmente, influențe asupra ritmurilor umane fundamentale. Unul din efecte, conchide el, este violența! Nu, ne liniștește prof. Lieber, „nu toate episoadele de violență

se pot atribui Lunii, dar 2-3 la sută cu certitudine”.

Să fie blajina Lună atît de vinovată de păcatele pămîntene? Adică într-o oarecare proporție oamenii se bat, seucid sau se sinucid fără rost, doar pentru că le-a urcat Luna singele la cap? Oricît de labil ar fi sistemul nervos al unui pămîntean normal, fazele Lunii pot trece peste el obligîndu-l, cel mult, la cîteva tranchilizante în plus. Pînă la violență și crimă mai este. Cred că e greu pentru oricine să apese pe trăgaci așa, de lunatic. Și mai cred, de asemenea, că ticăloșiile despre care auzim sau citim n-au nimic comun cu astrul nopților noastre, sătul și el să privească faptele singeroase din unele părți ale planetei pe care cu dragoste și devoțiune o priveghează de mii de ani.

IOAN ROȘCA ■

Autografele la mare preț

Cum se explică faptul că pasiunea de a colecționa autografe de artiști cuprinde în zilele noastre un număr din ce în ce mai mare de oameni, în special din rîndul intelectualilor? Unul din cei mai autorizați experți în acest domeniu, Michel Castaing, încearcă să explice acest fenomen. Pornind de la cartea recent apărută sub semnătura lui E. Berkeley jr., profesor la Virginia University, intitulată „A Collector's Manual”, ca și de la voluminoasa culegere de facsimile prefată de marele critic de artă Jean Cassou „Die Handschrift der Maler”, el încearcă să creioneze în linii mari acest subiect.

Cînd vorbim de autograf, spune Castaing, ne referim la un text scris de o personalitate (în cazul nostru din domeniul artelor plastice). Aceste texte reprezintă adesea o sursă importantă de date. Interesul din ce în ce mai mare manifestat de pătri diferite de oameni pentru publicarea corespondențelor personalităților marcante din domeniul culturii universale, consultarea de documente în arhive și biblioteci publice și de specialitate, folosirea documentelor de către profesori ca material didactic de mare eficiență, constituie o vie mărturie a creșterii importanței autografelelor.

Dacă examinăm cifrele vînzărilor din ultimii ani observăm că, la Berna, scrisori de Gauguin s-au vîndut cu sume variînd între 4800 și 5200 franci elvețieni, în

zile la o carte”. Veselul Saroyan — cel ce povestește cu un farmec care este numai al lui că, acum 30 de ani, cînd un unchi de-al său a fost invitat la Teheran pe scenă și întrebat de actorii ce face nepotul său căruia tocmai îi juca piesa „Înima mea e pe înălțimi”, acesta le-a răspuns: „E cam nervos!” — este de fapt un om de o seriozitate extremă atunci cînd e vorba de scris, pentru că meseria lui este una din cele mai grave și cu cititorii nu te poți juca („Eu știu că de la mine se cere!”). La ce lucrează în prezent? O carte care se va numi „Am văzut totul și nimic nu merge”, „o piesă care se va centra în jurul fuziunii dintre misterios și banal în experiența umană”. Greu de spus despre ce va fi vorba aici, pentru că omul plin de umor care este Saroyan ne poartă într-un virteț amețitor: „Deoarece nu sînt un scriitor satiric, mă interesează două lucruri: superioritatea probabilă a adevărului față de neadevăr și supraviețuirea oamenilor care nu citesc deloc”. Neliște pentru destinul ingrat al artei într-o anumită lume pe care o cunoaște bine, încredere în puterea ei de a influența în orice condiții în bine? Și una și alta, dar nu în mod egal, pentru că, adaugă scriitorul, arta poate spune ceva chiar atunci cînd e filtrată. Cum lucrează el? „Des, aproape întotdeauna, scriu 2-3 lucruri în același timp. Motivul pentru care scriu 2-3, uneori chiar 4 lucruri deodată, 4-5, ba, anul trecut am scris chiar 7 la un moment dat, este pentru că trebuie să lucrez oricum, și eu lucrez repede. Pe de altă parte, scriind la mai multe lucruri deodată, am posibilitatea unei variații largi, ceea ce e mai distractiv. Nu știu niciodată cum va arăta în final scrierea mea, atunci aflu și eu”.

În timp ce vorbeam cu Saroyan, mi-am amintit că unul dintre volumele sale de povestiri se numește „Pacea-i minunată”. Pacea privită ca armonie între oameni, pacea ca tihnă, pacea ca înțelegere. Volumul a apărut în anul 1939. Dar astăzi, ce pot face astăzi scriitorii pentru pacea lumii? „Sîntem cu toți conștienți, în toate părțile, că există posibilitatea de a folosi arta în folosul păcii. Preocupîndu-ne ca toate guvernele, absolut toate guvernele, să fie convinse că artele sînt importante, trebuie să ne preocupăm în același timp de întrebuintare să dăm nuvelei, romanului sau dramaturgiei, literaturii și artei în general. Măiestria literară, însoțită de umanism, ar putea să facă pacea mult mai dorită decît pînă acum, să-i oblige pe oameni să protesteze împotriva cheltuielilor excesive pentru armament. Chiar dacă nu poate schimba ideile unui guvern, literatura, scrisul, dacă schimbă ideile oamenilor, ale popoarelor, ajută foarte mult pacea. N-ar fi realist să nu recunoaștem că marile guverne posedă imense stocuri de arme defensive și ofensive. Justificarea este apărarea.” Sînt cuvinte ce probează încă o dată că marile spirite au fost dintotdeauna profund implicate în problemele timpului lor.

DUMITRU AVRAM ■

R. F. Germania o scrisoare a lui Goya a fost vîndută cu 25 000 mărci vest-germane, iar o chitanță semnată de Rafael cu 15 000. La Londra, o scrisoare semnată de Cézanne a fost cumpărată cu 850 lire sterline, iar alta semnată de Gauguin cu 1 400. La Paris o scrisoare a lui Renoir a fost adjudecată pentru suma de 5 000 franci francezi. Dintre documentele cele mai bine cotate cităm: manuscrisul de 37 pagini de la Noa-Noa al lui Gauguin — 250 000 franci, o scrisoare a lui Van Gogh referitoare la Yvette Guilbert — 44 000 fr., o scrisoare a lui Goya către fiul său — 33 000 fr., carnetul de călătorii al lui Raoul Dufy — 10 000 fr., scrisoarea lui Manet către mama sa referitoare la călătoria de la Le Havre la Rio de Janeiro efectuată în 1848 — 10 000 fr. Cîcînd o comparație cu prețurile de acum cîteva zeci de ani se poate constata că acestea au crescut de circa 4 ori, ceea ce nu se poate spune despre documentele istorice sau literare. Doar scrisorile și manuscrisele muzicienilor au cunoscut o asemenea creștere a prețurilor.

Fără îndoială că aceste documente sînt cu atît mai prețioase cu cît sînt mai rare (cum este cazul chitanței sus-menționate semnată de Rafael), mai lungi (de exemplu: manuscrisul de la Noa-Noa al lui Gauguin), mai pline de date inedite sau de schițe și desene.

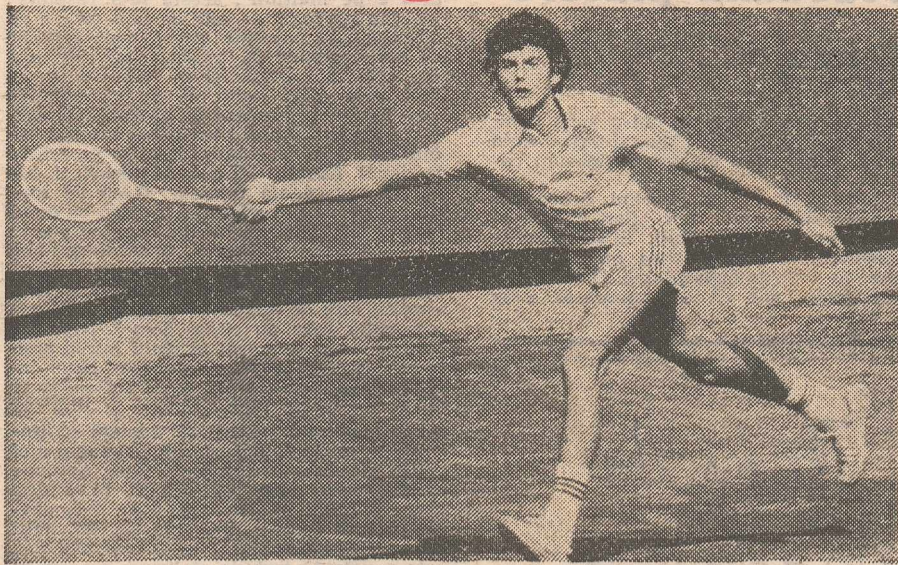
NICOLAE N. RADULESCU ■

Desen de SIMONA POP ■

Victorie la tenis:

3 — 2 cu Anglia la Bristol!

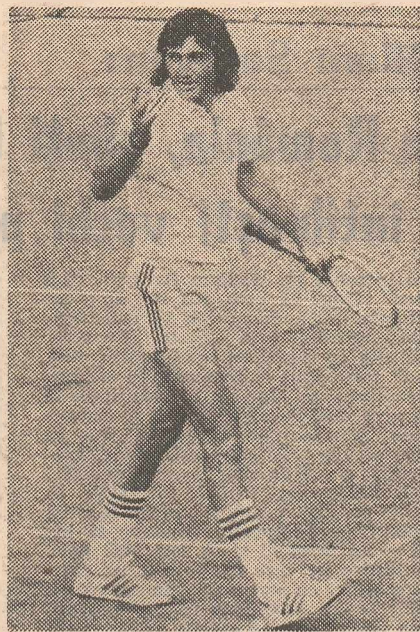

Deși cu Ilie Năstase în formație, tenismanii români au sosit la Bristol cu șansa a doua. Ca outsiders, ca să ne exprimăm în limbajul gazdelor. Întâlnirea cu Anglia, contând ca una din semifinalele europene ale Cupei Davis, se anunța cu atât mai dificilă cu cât era greu de crezut, după calculul hirtiei și al computerelor, ultimele fiind o strictă evidență a valorilor în tenisul de azi, că racheta noastră secundă, Florin Segărceanu, va rezista în fața experimenților Mottram și Feaver, net superiori în ierarhiile mondiale.

Când am auzit că, în timpul antrena-

mentelor, Segărceanu s-a îmbolnăvit, devenind indisponibil, ne-am pierdut și ultimul dram de speranță. Ne-am împăcat cu soarta, meciul părînd să se fi decis, în favoarea englezilor, înainte ca prima minge a lui să fi zburat peste fileu.

A apărut atunci, după o noapte de nesomn la care s-au făcut părtași antrenorii Gheorghe Viziru și Alexe Bardan, soluția extremă, soluția numită Andrei Dirzu, dar ea n-a dat, în primele două seturi ale partidei inaugurale, roadele dorite. În fața publicului său, John Feaver s-a năpustit asupra tinărului său adver-

sar, spulberindu-l, 6-1, 6-4. Cînd nimeni nu se mai aștepta, multiplul campion de juniori al României s-a trezit, ca un boxer din pumni, trecînd la cirna meciului. Respectîndu-și numele, Dirzu s-a arătat dirz, exact, ambițios și, înmărmurindu-i pe cei 3 mii de spectatori, a cîștigat set după set, 6-3, 8-6, 6-4, reușind o splendidă victorie, cea mai prețioasă din cariera sa, victorie care va hotărî, de fapt, rezultatul întîlnirii.

Meciul și-a urmat, după aceea, cursul firesc, Ilie Năstase a marcat punctul izbinzii finale. România a învins astfel, împotriva oricăror pronosticuri, Anglia la ea acasă, dobîndind dreptul de a înfrunta, în prima jumătate a lunii iulie, Cehoslovacia la București.

Flacăra a primit cu plăcere și interes propunerea fotbalistului Cornel Dinu de a avea o rubrică în paginile sale. Așadar, începînd din acest număr, Dinu va continua, firește, să joace la „Dinamo“, dar va semna în „Flacăra“.

Omul care joacă

„Flacăra“ este o mai veche tentație a mea, nu numai prin simbolul ei ce încearcă să inunde spații, căutînd mereu să spună ceva nou, dar și pentru că știe să lase să se-nțeleagă că spre lumina la care tinde în sport, în fotbal mai ales, este greu de ajuns.

De cînd au apărut și, apoi, desăvîrșindu-și mecanismul de a fi și de a acționa, paginile ei au apărut intru totul omul cu nemeritabilele sale necazuri pe care încearcă mereu să le mîngieie cu raza respectului ce i se cuvine gândirii și personalității sale.

Cred că numai și pentru aceste idei jocul meu și al colegilor mei din iarbă sau gradene — fotbalul — își poate găsi aici o tribună prin care, vrîndu-se mai bun, poate fi cel puțin ascultat...

Pentru că „omul care joacă“ trebuie să și vorbească, fie numai în numele credinței că și astfel avem mai multe șanse de a fi mai buni, voi încerca să cred că, prin gîndurile mele, noi, jucătorii, vom fi mai aproape de a fi respectați, impunînd respectul spectacolului de care teatrul nostru în aer liber are atîta nevoie în ultimul timp. Pentru a avea certitudinea că cerneala tiparului nu va curge în zadar, vom respecta tradiția tinăra a acestor pagini fiind drepti, cinstiți dar... neiertători și pentru că publicul, care vine din fabrică sau de pe stradă la fotbal, merită un joc mai bun. Convingerea noastră este că se poate.

Așadar, începutul cu noi, Jucătorii! Răsfățați sau nu, sintem opera zilelor noastre. Am putea fi mult mai buni dacă încadrarea jocului nostru în societate ar fi mult mai precisă, nelăsîndu-ne „porțite“, dar, compensîndu-ne realist pasajul tinereții și ridurile sudorii care lasă urme... În mod normal, societatea noastră nu mai poate avea nevoie și de fotbalisti cu diverse certificate de studii, unele mai universitare decît altele, cînd ea singură își construiește realitățile mult mai adevărate. Sigur, îi putem fi utili și după aparentul sfîrșit din gazon, dar nu trebuie făcut un scop în sine din a dobîndi diplome prin driblinguri și goluri, fie ele cît de spectaculoase. Obolul nostru ar trebui acceptat și recom-

pensat din ceea ce facem real — fotbal — și nu din ceea ce pregătim pentru „zilele cîrante“. Totul poate fi așezat mai bine foarte ușor. Este nevoie, însă, de oameni inteligenți, capabili, cinstiți și sinceri în posibilitatea lor de a explica așa cum trebuie, acolo unde este nevoie, șansa jocului de duminică cu care se poate și produce mult mai mult și mai bine, în toate zilele ce vin. Sigur că, acestor oameni încadrați în strada cu nume de filozof, nu le poate fi la început ușor. Unii au căutat, aici se pare, un trai „mai liniștit“, dar au nimerit în „mîjlocul iadului“, dînd apoi cu „oiștea“ prin garduri... Un mic exemplu actual. Discuțiile și atît de importante transferări nu pot fi, deocamdată, reglementate pentru a ajuta. Dacă avem numai puțin respect și grijă, putem crede că și o simplă schimbare de aer, din toate punctele de vedere, nu poate aduce decît bine, tuturor și mai ales jucătorilor, de care depinde calitatea jocului, lucrul cel mai important. Dar nu se poate! Echipele așa-zis independente, îngrijite de județe — se numesc „F.C.-uri“ și nu e rău de loc — permițîndu-și să ceară chiar și prețuri pe jucători (!), propunere discutată în ultima consfățuire a conducătorilor de echipe. Celelalte, sindicaliste sau studentești, încearcă și ele fel de fel de „năzbitii“: pungi de nailon, chioșcuri cu castane pe carbuni, doctori „honoris causa“ pe sub bănci și, mai nou, „fachiri“ plimbați cu ursul... prin sate. Spectrul aparte, cele militare au și ele un registru extrem de bogat, de la „arcanul lui Bădița Vasile“, pînă la sabia lui Bacalbașa. Și-atunci? Înghetăm, în liniște, totul... În atîta haos de unde vreți ordinea, creația și „lumina“ (!) noastră, a jucătorilor. Fiecare cum și pe unde poate, decît pe acolo pe unde și cum trebuie... Și, astfel, mai uităm să facem pașii corecți la un penalty, nu ridicăm caoul cînd trebuie dună o cascadă de driblinguri ce duc tribunele spre extaz, mai adormim pe o minge sau o scăpăm neașteptat în „ate“, ne sprijinim de mașini prin zăpezile munților, pedepsindu-ne cu „antigel“, dar, de fiecare dată, sintem micii nevinovați ai marii vinovății...

VALERIU MIRONESCU

CORNEL DINU

Cea mai bună echipă românească din toate timpurile este echipa reprezentativă de handbal. Un palmares mondial uimitor stă înscris în dreptul ei și nu sînt necesare aduceri aminte în această privință. Din 1961 încoace n-a mai fost turneu de importanță internațională fără ca lumea handbalului să nu fi simțit fărîa exponenților școlii românești. Aproape mereu la cota nr. 1 printre favoriți, mereu însă obiectivul primului loc în întreaga strădanie a echipei și o imensă cerință din partea ambianței naționale pentru atingerea continuă a unor asemenea obiective de competiție. Orice pas fals, chiar la un gol sau două diferență, fie și în fața unui adversar de sport cu drepturi egale, ia proporții. Soarta aidoma echipei Braziliei în fotbal, pentru care medalie de bronz la ultimul campionat mondial au fost echivalente eșecului și au determinat nu numai schimbări masive de administrație, ci și modificări de structură în organizare, mergînd pînă la instituirea primului campionat de întîndere totală, cu 104 echipe, împărțite în două categorii, numai parțial suprapuse (vom reveni asupra cîtorva idei interesante din noua formulă braziliană).

În unele chestiuni de mentalitate, ne-am dovedit superiori brazilienilor la fotbal. De două decenii, succesele handbalului nostru și ale școlii românești de joc se leagă de numele cîtorva tehnicieni, pe care nu i-am repudiat în momentele de cumpănă, dimpotrivă, pe baza probelor de calitate demonstrate, le-am reconfirmat încrederea. Sigur, s-au văzut șovăieli, chiar defecțiuni, unii dîndu-se deoparte cînd s-a pus în față responsabilitatea refacerii marii echipe. Totuși, continuitatea conducerii tehnice a fost asigurată, iar anul trecut cam pe această vreme s-a pornit pe drumul de pregătire a formației olimpice. Un reînceput de drum cu multe căutări și soluții privity neîncrezător, adesea criticate destul de violent, pînă atunci cînd rezultatele au cam închis gurile oportuniste.

Nici nu-ți vine să crezi cît de mult s-au schimbat părerile într-un singur an, de cînd n-aveam echipă, și pînă astăzi cînd echipa României trezește și întemeiază toate speranțele. În luna iunie a anului trecut, conducerea lotului — Ioan Kunst-Ghermănescu, Nicolae Nedef (ambii prezenți în această

postură din 1961) și Lascăr Pană, maestrul tactic al atacului spectaculos de la Mînaur (coincidență de gîndire cu celălalt inovator, Viorel Mateianu de la F.C. Baia Mare) au luat cea dintîi măsură în ordine absolut firească — au sunat mobilizarea generală a tuturor jucătorilor de clasă. Chemării i-au răspuns toți cei ce aveau în suflet și simțiri echipei naționale, de la veteranii Radu Voina, Ștefan Birtalan și Nicolae Munteanu, pînă la handbaliștii tinerei generații. Primei condiții i-a urmat a doua, crearea sudurii, a unității morale de grup, pe motivul

Tricolorii

Cea mai bună echipă românească

muncii îndărătnice pentru performanță. Cu timpul s-au dat în lături singuri sau au fost înlăturați dintre rînduri chiulangii, acei cu fibră slabă, temătorii. Radu Voina, căpitănel și conducătorul de joc al echipei, s-a arătat a fi lider în toate privințele, pe măsura glorioșilor săi predecesori, Cornel Oțelea și Cristian Gațu. Nu va trebui să mai ezitam ca să-l urecăm pe Nicolae Munteanu pe aceeași treaptă cu Mihail Redl, unul dintre eroii sportivi de la Dortmund-1961 (despre care vorbim și scriem atît de puțin), alături de faimosul nostru Cornel Peni, și acesta dublu campion al lumii. Pe lingă clasă, Munteanu are și temperamentul plin de modestie al omului viteaz. Înfiorat odată, cînd l-am văzut izbit în plină figură de o minge plecată ca din tun, l-am întrebat dacă nu-i este teamă în această meserie de portar. Mi-a răspuns că „poarta țării“ pe care apărătoarea cu orice preț și că îl încomodează numai faptul că după asemenea lovituri de comoție îi apar pe față... coșuri! Se știe că Birtalan a fost urmașul lui Gheorghe Gruia, probabil cel mai bun handbalist al tuturor timpurilor; Birtalan, el însuși golgeter al cam-

pionatului mondial 1974, știe, de asemenea, că titularul postului de inter-stînga este acum Vasile Stingă. Și totuși, fără nazuri de vedetă, pătruns de gîndirea că echipa mai are nevoie de el pentru ultima oară, Birtalan lucrează în draci ca orice novice dornic de afirmare — un exemplu al stării de spirit care stăpînește pe tricolorii echipei de handbal a României.

Se apropie cu pași repezi o clipă grea pentru antrenori, pentru toți jucătorii care s-au strădui un an întreg, umăr la umăr, fără a face diferență de nume între Radu Voina și Vasile. Vor fi aleși „cei 14“ pentru turneul olimpic, nu 16 ca la campionatul mondial. Vor fi aleși trei portari sau numai doi? Toți merită prin strădanie, bărbăție și valoare tehnică, prin rezultate în fața echipelor R.F. Germania și R.D. Germane, U.R.S.S., Iugoslaviei, Cehoslovaciei, Poloniei — rezultate solide, la „Trofeele Carpați“, la „Super Cupa Mondială“ sau, foarte recent, în turneul din Spania, pe care l-au cîștigat fără înfrîngere. Însă vor fi aleși numai 14. Cum se va proceda? Cu diferite prilejuri, i-am văzut la lucru pe cei trei antrenori, noaptea pînă tîrziu, aplecați pe planșe speciale; ei reconstituiau și desenau scheme, descriau pas cu pas acțiunile de joc noi, rezultate din imaginația handbaliștilor, imaginau la rîndu-le înlănțuirii de situații, pornind de la diversele aptitudini concrete. Un întreg studiu tactic din care reiese, de pildă, ceea ce astăzi se cheamă codificat „șarpele“, o acțiune tactică mortală inițiată de pe aripa dreaptă, dar care se încheie altundeva, în mod cu totul surprinzător. Sau, alt exemplu, schimbarea de linii, din mers, oarecum, ca la hochei, în raport de natura ofensivă sau defensivă a fazelor. Presupun că tocmai acoperirea, cu minimum de efectiv, a tuturor necesităților de tactică, va fi criteriul de bază al alegerii. Pe cei 14 care vor pleca la Jocurile Olimpice îi vom însoți cu gîndurile noastre calde și increzătoare că vor face totul spre a ne împlini așteptările; celor care vor rămîne acasă să le fim recunoscători, fiindcă fără aportul lor ca tricolori în acest an care a trecut, n-am fi avut iarăși o mare echipă, în aceeași idee a celei mai bune echipe românești din toate timpurile.

Flacăra. Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Sector publiciști-cementatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nelu Ionescu) — 1 617 15 23; Secția politică-economică (Lionel Nițescu, N. Gr. Mă rășanu, Ion D. Goia, Liviu Timbus) — 1 623; Secția cultură-cenaclu (George Arion) — 1 619; Secția probleme social-cetățenești (Adrian Dohotaru) — 1 618; Sector știință, sport (Ovidiu Ioanitoaia, Emanuel Valeriu) — 1 606; Secția reportaj-oncnete (Mihai Pelin) — 1 618; Scrisori, relații cu publicul (Marga Nedelea, Mihai Stănescu) — 1 787; Sector fotoreportaj — 1 595; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 1 782, 1 621 1 744; Administrație: 17 78 82 și 17 60 10 — interior 1 783; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN) — 17 60 10 interior 1 611; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENI) — 17 60 10 interior 1 786; redactor șef — 17 60 10 interior 1 822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei“. Citiții din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137, telex: 11 226, București, sîr. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU